TfS
TIDSKRIFT FÖR SCHACK
NR 6 ÅRGÅNG 96 1990

Årets höjdpunkt!

980 starter, samtliga 26 distrikt representerade – visst är SM fortfarande schackårets höjdpunkt! Interiörbilden ger en antydan om hur det såg ut i Valhalla sporthallar i Göteborg, där Michael Wiedenkeller utgick som populär segrare. Stort SM-reportage i detta nummer!

TfS

Tidskrift för Schack är officiellt organ och medlemsblad för Sveriges Schackförbund.

Ägare: Sveriges Schackförbund.

Redaktör och ansvarig utgivare: Bo Plato, Gethornskroken 21, 281 49 Hässleholm, tel 0451/128 50, telefax 0451/147 90.

Ekonomi och administration: Lennart Friberg, Näktergalen 29, 222 48 Lund, tel 040/46 55 76.

SSF:s TfS-kommitté: Hakon Persson, Bo Plato och Zenita Andersson.

Prenumerationer: Samtliga prenumeranter är medlemmar av Tidskrift för Schacks Kamratförbund. Prenumerationsavgiften för 1990 är för medlemmar i Sveriges Schackförbund 180:–, för övriga 225:–.

Annonspriser: Helsida 2 000:–, halvsida 1 200:–, kvartssida 700:–, sista sidan av omslaget 3 000:–.
För annonsörer som sysslar med schacklig verksamhet utgår 50 % rabatt.

Postgiro: 60 46 34-6.

Bankgiro: 54 41-15 33.

All korrespondens sänds till någon av ovan angivna adresser.

Tryck: Norra Skåne Offset, Hässleholm

Innehåll

Göteborg 1990	**225**	**Timman och Kok på Sverigebesök**	**252**
Äntligen Wiedenkeller!	**226**	**Lars Degerman bäst i Gausdal**	**253**
Pratstund med Sverigemästaren	**227**	**Trångt i Världscuptoppen**	**256**
Dagbok från SM	**233**	**Kjell Krantz kommenterar**	**257**
Vädringspaus i Göteborg	**236**	**Nya elolistan**	**260**
Stillsam kongress	**237**	**Böcker: Ny Capablancabok**	**261**
Särspel igen i JSM	**239**	**Cupfinalen på Solvalla**	**262**
Starkt veteranfält?!	**243**	**Nederlag för Kasparov vid GMA-mötet**	**268**
Ojämnt men hårt i kadettkval	**244**	**Problem**	**269**
Ungdomssidorna	**246**	**Studier**	**270**

Omslagsfoto: Lennart Friberg

Nästa nummer

beräknas vara ute under andra hälften av september. Ur innehållet: Ett stort SM-block med bl a partier, Mästarelit, kadettfinal och omfattande resultatlista, rapporter från en mängd andra svenska tävlingar samt ett par till detta nummer aviserade artiklar som av utrymmesskäl måste ställas över: Richard Wessman: Angrepp vid rockad åt olika håll och Thomas Engqvist: Philidor – den förste positionsspelaren. Manusstopp för nr 7: 3 september, för nr 8: 3 oktober!

Göteborg 1990

Få svenska städer har så stolta schacktraditioner som Göteborg. Rikets andra stad ligger nu också tvåa på SM-listan med fem arrangemang väl utspridda under åren 1918–1990. Fler har endast Stockholm (7). Trea är Malmö (4) och sedan följer Eskilstuna, Borås, Karlskrona, Norrköping och Sundsvall (3).

□ Mot den bakgrunden fanns särskilda förväntningar inför årets SM. De kom inte på skam:

Schacksällskapet Manhem svarade tvärtom för ett av de bästa arrangemangen under det senaste decenniet. Så hade också överledaren Hugo Florin haft hand om SM i Luleå 1980 och visste hur saker och ting skulle hanteras.

Fast det måste förstås påpekas att vädret i Norrbotten var bättre...

Totalt gjordes 980 starter, en bra siffra i dessa dyrtider. Bäst av allt var enligt mångas mening att det fanns ordentliga utrymmen för alla spelare.

□ Det var också ovanligt väl sörjt för åskådarna. SM-gruppens samtliga partier visades på demonstrationsbräden (något som borde vara standard) vilka sköttes av flinka ungdomar. Sittplatser fanns tillgängliga och inte många var lediga när tidsnöden grasserade som värst.

Varje rond korades ett "Dagens parti" i SM-gruppen av en särskild jury och en liten prisutdelningsceremoni föregick starten av nästa rond.

□ Hugo Florin hade uppbådat ett antal kunniga och entusiastiska medhjälpare. Vi kan inte namnge alla men gör undantag för två:

Mats Eriksson, som bland mycket annat fungerade som redaktör för den attraktiva programboken, innehållande bl a ordentliga spelarpresentationer, och Olle Häggström, som varje dag producerade en ambitiöst upplagd SM-bulletin.

□ Och sällan har väl en SM-segrare fått så varma applåder som Michael Wiedenkeller, den ständiga tvåan som äntligen lyckades!

★ ★ ★

□ I detta nummer presenterar vi de nya elolistorna. Ett par saker är särskilt anmärkningsvärda:

□ Pia Cramling skulle på en gemensam Sverigelista ockupera tredje plats. Före sig har hon endast Ulf Andersson och Ferdinand Hellers.

□ Som nummer 8 på världsbästalistan ligger 16-årige Gata Kamsky; USA. Han har inte ens hunnit bli utnämnd till internationell mästare...

Äntligen Wiedenkeller!

1. M Wiedenkeller, SK Rock.	–	½	1	½	½	1	0	½	½	1	1	1	1	1	1	1	**11½**
2. L-Å Schneider, SS Manhem	½	–	0	0	½	½	1	1	½	0	1	1	1	1	1	1	**10**
3. S Brynell, Limhamns SK	0	1	–	½	1	½	1	½	0	½	1	0	1	1	0	1	**9**
4. C Bergström, Solna SS	½	1	½	–	½	½	½	½	½	0	½	½	½	1	1	1	**9**
5. J Johansson, Upsala ASS	½	½	0	½	–	1	1	1	½	½	0	½	0	1	1	1	**9**
6. T Ernst, SK Kamraterna	0	½	½	½	0	–	1	1	1	1	0	½	1	½	½	1	**9**
7. T Engqvist, Solna SS	1	0	0	½	0	0	–	0	½	1	½	½	1	1	1	1	**8**
8. A Lundin, SK Passanten	½	0	½	½	0	0	1	–	½	1	1	½	½	½	1	0	**7½**
9. K Setterqvist, SS Luleå	½	½	1	½	½	0	½	½	–	½	½	½	0	1	½	½	**7½**
10. J Barkhagen, Wasa SK	0	1	½	1	½	0	0	0	½	–	½	1	½	½	½	1	**7½**
11. J-O Lind, Örebro SS	0	0	0	½	1	1	½	0	½	½	–	½	½	0	1	1	**7**
12. R Wessman, Wasa SK	0	0	1	½	½	½	½	½	½	0	½	–	1	0	½	½	**6½**
13. B Svensson, SK Kamraterna	0	0	0	½	1	0	0	½	1	½	½	0	–	½	1	1	**6½**
14. J Furhoff, Södra/SASS	0	0	0	0	0	½	0	½	0	½	1	1	½	–	½	1	**5½**
15. R Åström, SS Luleå	0	0	1	0	0	½	0	0	½	½	0	½	0	½	–	½	**4**
16. C Holst, Limhamns SK	0	0	0	0	0	0	0	1	½	0	0	½	0	0	½	–	**2½**

Beskåda tabellen ovan! Den förkunnar att Michael Wiedenkeller i Valhalla sporthallar i Göteborg vann sin första SM-titel. Om segern är inte mycket att säga: Wiedenkeller dominerade turneringen och vann med bred marginal. Men man minns från tävlingen också Lars-Åke Schneiders fenomenala upphämtning – som dock fick ett brått slut.

Michael Wiedenkeller debuterade i SM-gruppen redan 1981 som 18-åring. Sedan dess har han samlat på sig inte mindre än fem andraplatser om man räknar med de delade – den här vinsten hade han sparat till länge...

Wiedenkeller slog igenom 1983 när han i stor stil tog hem IM-turneringen i Eksjö. Året därpå var han klar för IM-titeln. Andra höjdpunkter i karriären är segern i Rilton 1985/86 och den i Tusenmannaschacket i år. Han arbetar som banktjänsteman och ägnar sig förutom åt ekonomi gärna åt musik (själv spelar han piano) och romantik.

Efter SM fick vi en pratstund med den nye Sverigemästaren. Så här avlöpte det samtalet:

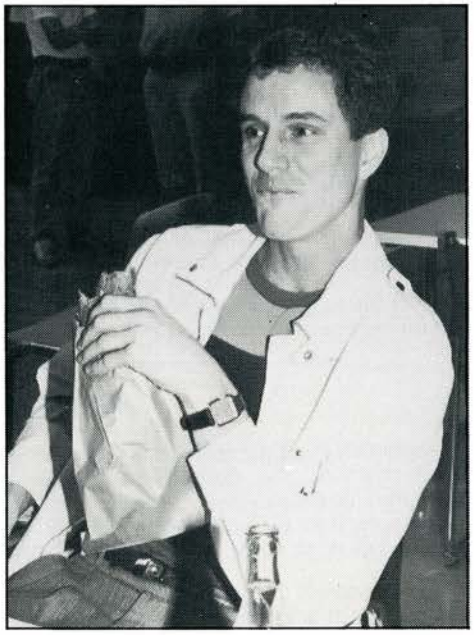

Michael Wiedenkeller unnar sig en glass efter väl förrättat SM-värv. Så här ser hans resultat ut: 1981: sjuttonde man, 1982: delad tvåa, 1983: tvåa, 1984: deltog ej, 1985: femma, 1986: delad tvåa, 1987: delad tvåa, 1988: delad tvåa, 1989: nia, 1990: etta! Foto: Lennart Friberg.

En pratstund med Sverigemästaren

– Hej och grattis till SM-titeln!

– Tack.

– Sverigemästare med 1½ poängs marginal – det låter som en ganska övertygande prestation. Hur ser du själv på turneringen?

– Jag tycker det blev en "fullständig" turnering. Jag orkade spela bra hela tiden och allt gick perfekt.

– Om man letar efter orsaker så har jag fått fast jobb och egen lägenhet. Min tillvaro är ordnad och jag kunde spela avspänt. Det är roligare än någonsin att spela schack, tycker jag. Nu när tiden är begränsad uppskattar jag spelet mer.

– Dessutom skötte jag mig bra under turneringen. Jag åt, sov, motionerade och gick in för schacket. I Sundsvall blev det några sena nätter och sedan lyckades jag aldrig riktigt sova i fatt.

– Sundsvall, ja. Det gick inte så bra i fjol. Var årets insats präglad av revanschlusta?

– Sundsvall påverkade nog årets tävling, ja, men inte så som du antyder. Förra året kom jag alltså nia, och efteråt var jag inte ens säker på att få vara med i SM-gruppen. Just den känslan var hemsk; nu var jag tacksam över att få vara med.

– Efter SM i Norrköping där du blev tvåa sade du ungefär att det viktigaste inte är att vinna utan att vara med i toppen. Står du fortfarande fast vid det?

– Så ser jag det. Jag mår också bättre av det. Man kan aldrig räkna med att vinna turneringen. Om man spelar bra så kommer man bland de tre främsta, men för att vinna måste man dessutom ha flyt, lite tur i de avgörande ögonblicken. Därför tycker jag att det är viktigast att man är med där framme och sedan får man se vad som händer.

– Sedan är det förstås så att för **massmedia** är det bara segraren som räknas (intervjuaren flackar med blicken)...

– Kan du själv peka ut några avgörande ögonblick under tävlingen?

– Det fanns två sådana. Partiet mot Christer Bergström var viktigt (i rond 11; reds anm). Inför det kunde jag vara nöjd med remi och jag har svårt för honom. Jag bjöd remi, men han avböjde. Efter det spelade jag bra tills jag helt felaktigt offrade en bonde. Jag trodde att jag skulle vinna pjäs, men plötsligt var jag två bönder under! Då trodde jag att jag skulle förlora, men jag fortsatte och försökte undvika forcerade förlustvarianter. Till slut höll jag remi efter att ha spelat ganska exakt i slutspelet.

– Spiken i kistan var förstås när jag vann mot Furhoff i sju drag (rond 13) medan Schneider förlorade. Efter det kändes det som om det skulle till ett mirakel för att jag inte skulle vinna.

– De dagarna hade jag det flyt som skiljer en bra insats från turneringsseger...

– Tidigare har du kommit tvåa flera gånger. Tänkte du på det mot slutet av tävlingen när segern var nära?

– Tanken uppstod, men inte så att jag var orolig. Jag var orolig för att bli trött och spela sämre, men inte för att jag hade chans att vinna.

– Hur ser spelplanerna ut härnäst?

– Nu går jobbet först och när jag spelar är det på semestern. Om ett par år hoppas jag ha fått fast mark under fötterna på arbetet, så att jag kan ta tjänstledigt ibland. Då kan det bli mer schack!

Flest SM har Karl Erland Gannholm, Burs SK (på Gotland) som i Göteborg spelade sitt 51:a i rad. Han har inte långt kvar till Sven Carlssons rekordnotering om 56. Ett särskilt öga håller vi på Evert Nordh, Solna SS som har varit med varje gång sedan Stockholm 1947 och nu är uppe i 44. Sedan 1964 spelar han bara nio partier om året och det är vid SM. I år tog han 6 poäng och andra pris i klass III.

När Robert Åström, SS Luleå hade förlorat fyra partier i rad i SM-gruppen bestämde han sig för att koppla bort schacket helt och hållet, äta något gott och ägna kvällen åt TV. Måltiden förlöpte planenligt men när han slog på apparaten hamnade han i ett program om en konstnär som tillverkade – schackpjäser!

– Stora och fula, precis som de jag har på brädet vareviga dag...

Givetvis var inte vinnaren den ende deltagaren i SM-gruppen. Han var förvisso snabb ur startgroparna, men i femte ronden hände det här:

SLAVISKT FÖRSVAR (D 10)

Michael Wiedenkeller SK Rockaden — **Thomas Engqvist** Solna SS

1. d4 d5 2. c4 c6 3. Sc3 e5

Winawers motgambit är en underskattad variant.

4. cxd5

Det bästa är nog 4. dxe5, eftersom vit kommer lite bättre efter 4. – d4 5. Se4 Da5† 6. Sd2 Sd7 (6. – Sh6!?) 7. e6! fxe6 8. g3 på grund av svagheten e4.

4. – cxd5 5. Sf3 e4 6. Se5 f6 7. Da4† Sd7!

Detta naturliga drag är inte ens omnämnt i encyklopedin som bara tar upp det svaga 7. – Ke7.

8. Sg4

Både Flear och Polugajevskij menar i sina spelöppningsböcker att vit står klart bättre. Men det stämmer inte...

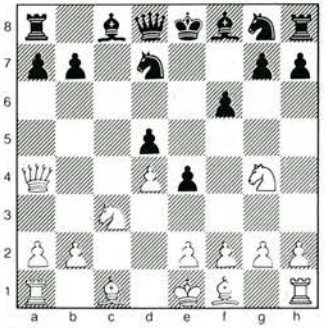

8. – Kf7!!

Den som kan ta åt sig äran av detta starka drag är Stig Carlsson, Mariefreds SK som spelade det mot mig i en lagmatch i slutet av 1988. Närmast hotar 9. – Sb6 med pjäsvinst.

9. Se3

Till utjämning leder 9. Sxd5 efter 9. – Sb6! 10. Sxb6 Dxb6 (Wiedenkeller föreslog 10. – axb6 men efter 11. Dxa8 Lb4† 12. Ld2 Lxd2† 13. Kxd2 Dxd4† 14. Kc2 är det svårt att hitta en övertygande fortsättning för svart) 11. Se3 Lb4† 12. Ld2 Lxd2† 13. Kxd2 Dxb2† 14. Sc2 Le6 15. Db4 osv.

9. – Sb6 10. Db3 Le6

Sämre är 10. – f5 11. a4 f4 12. Sc2 liksom 11. – a5 12. Sexd5.

11. a4

I mitt parti mot Stig Carlsson försökte jag få spel på f-linjen men kom dåligt efter 11. f3 f5 12. fxe4 fxe4 13. g3 Sf6 14. Sg2 Sh5 15. a4 Dd7 16. Sf4 Sxf4 17. Lxf4 Sc4 18. Lg2 Le7 19. 0–0 Thf8 20. Tf2 Kg8 etc.

11. – a5 12. g3 Se7 13. h4

Wiedenkeller prövar Nimzowitschs recept att blockera den kvalitativa bondemajoriteten.

13. – Sc6

Nu hinner vit inte med manövern Sg2–f4.

14. Sc2 Sb4

Svarts spel går av sig självt medan vit har svårt att åstadkomma något samspel för sina pjäser.

15. Lh3?

Förstorar bara svarts fördel.

15. – Lxh3 16. Txh3 Dc8 17. Th1 Sxc2†

Här ger 17. – Dc4 ingenting på grund av 18. Dxc4 Sxc2† 19. Kd1.

18. Dxc2 Lb4 19. Db3 Dc4

Det enklaste

20. Dxc4 Sxc4 21. Kd1 Lxc3 22. bxc3

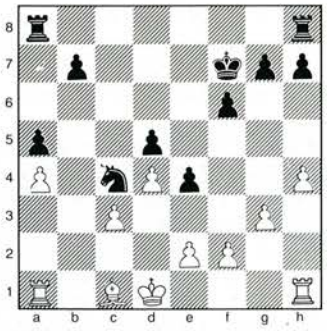

22. – b5!

Det effektivaste. Svarts fribonde och starka springare blir för mycket för vit som dessutom har svårigheter att utveckla tornet på h1.

23. Tb1!

Svart vinner efter 23. axb5 Thb8 24. Tb1 a4 25. Lf4 Tb7.

23. – bxa4 24. Tb7† Ke6 25. Lf4 Thd8! 26. Kc2

På 26. Txg7 hade följt 26. – Tab8! 27. Lxb8 Txb8 varefter fribonden går i dam.

26. – Td7 27. Txd7

På 27. Thb1 spelar svart förstås 27. – Sa3†.

27. – Kxd7 28. Ta1 Ta7 29. Txa4 Tb7 30. Lc1 h5

Svart planerar att tränga in med kungen på kungsflygeln.

31. f3 exf3 32. exf3 Kc6

Nu är det däremot bättre att satsa på e-linjen med tornet.

33. Kd3 Te7 34. Txc4†

I stället för att overksam åse svarts förehavanden offrar vit kvalitet. Men bönderna står alltför passivt för att utgöra någon fara.

34. – dxc4† 35. Kxc4 Te1 36. d5† Kd7 37. La3 Te3 38. Lf8 g5 39. uppgivet.

(Kommentarer: Thomas Engqvist)

Ja, första veckan gick faktiskt i Solnas tecken. Efter sex ronder ledde klubbkamraterna Christer Bergström och Thomas Engqvist på 5 poäng, en hel pinne före bl a Wiedenkeller. De båda vann vardera fyra raka efter två inledande remier.

Efter detta förlorade emellertid Solnaduon fart. På de återstående nio ronderna tog Engqvist två fullpoängare och Bergström inte någon (men ett flertal remier). Båda styrde säkert in i nästa års SM-grupp och Bergström slutade på en fin fjärdeplats, men i den absoluta tätstriden tappade de mark undan för undan.

I stället var det alltså Wiedenkeller som med tre vinster i svit gick upp i ledningen. Nionde rondens etta mot gamle SM-trätobrodern Thomas Ernst gav en enorm ledning. Sverigemästaren beskriver själv hur det gick till:

FRANSKT PARTI (C 18)

Thomas Ernst SK Kamraterna — **Michael Wiedenkeller** SK Rockaden

Det kan vara intressant att berätta hur jag tänkte mig det här partiet... Ernst är ju en stark teoretiker, och han hade mitt parti mot Bengt Svensson från en tidigare rond att utgå från. Jag kunde alltså lugnt anta att han hade använt fridagen till att förbereda sig noga.

Hur skulle jag då göra? Skulle jag avvika från partiet mot Svensson, eller skulle jag lita på mig själv och spela precis likadant igen? Jag bestämde mig för att hålla fast vid min ursprungliga variant av två skäl:

a) Det var den variant jag kunde bäst, eftersom jag hade räknat med att spela den under SM.

b) Troligen har Ernst även tittat på avvikelser från huvudvarianten, och vad retfullt det vore att komma ur askan i elden!

Efter turneringen och det här partiet kan man ju säga att det gick bra med taktiken att hela tävlingen spela "mitt spel", dvs inte anpassa mig speciellt efter olika motståndare.

1. e4 e6 2. d4 d5 3. Sc3 Lb4 4. e5 c5 5. a3 Lxc3† 6. bxc3 Se7 7. Dg4 Dc7 8. Dxg7 Tg8 9. Dxh7 cxd4 10. Se2 Sbc6 11. f4 Ld7 12. Dd3 dxc3 13. Dxc3

Här är 13. Sxc3 a6 14. Se2 en annan populär variant.

13. – Sf5 14. Tb1 d4 15. Dd3 0–0–0

Det här är en nyckelställning för varianten. Ett tag trodde jag att 16. Tg1 var starkt, för jag blev krossad av en västtysk i Liechtenstein för några år sedan: 16. Tg1 f6 17. g4 Sh6 18. exf6 Txg4 19. Txg4 Sxg4 20. f7!. Men på senare tid har man hittat ett flertal nya idéer:

a) 17. – Sh4!? i varianten ovan,

b) 16. – Sa5 med idén La4 och tryck på c2,

c) 16. – Le8 för att gardera d4-bonden.

Det finns partier i Informator med alla tre varianterna. Ernst väljer i stället att följa Bengt Svenssons spel ett drag till.

16. g3 Sa5 17. Lh3

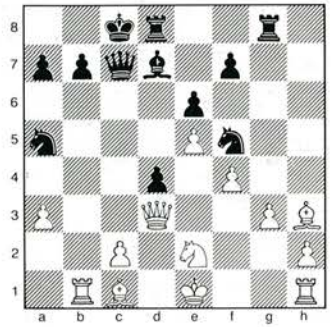

Här kom alltså avvikelsen! Svensson spelade 17. Lg2 och efter 17. – a6 18. 0–0 Lb5 19. Txb5 axb5 20. Dxb5 Se3 21. Lxe3 dxe3 22. Db4!? med planen Sd4–b5 uppstod en skarp ställning.

Textdraget hotar att plocka svarts livsviktiga bonde på d4, efter att ha röjt undan Sf5. Min första tanke var 17. – Lc6 18. 0–0 Dd7, men jag blev orolig för 19. Ld2, t ex 19. – Dd5 20. Lxa5 Dxa5 21. Lxf5 exf5 22. Sxd4 och på 22. – Dd5 23. Sxc6.

Efter en halvtimmes grubblande kom jag ut med...

17. – La4!?

Ett aktivt drag, som erbjuder vit en ställ-

ning med tre merbönder efter 18. Lxf5 exf5 19. Sxd4 Sc6! 20. Dxf5† Kb8. Men svarts pjäser sjuder av liv, och man spelar inte gärna vit.

En liknande variant är 18. Lxf5 exf5 19. Dxf5† Kb8 20. Tb2 Sc4 21. Tb4 Se3 22. Lxe3 Lxc2 följt av 23. – dxe3 med fin kompensation för en bonde. Thomas tänkte nu i sin tur i en hel timme, och gör ett försiktigt drag.

18. Tb2 Se3!? 19. Lxe3?

Egentligen är det först nu som vit gör ett feldrag. Kanske hade min motståndare en känsla av att saker och ting redan gått fel, löparen på h3 kom inte till skott, det hade gått åt massor av betänketid, och den förberedda nyheten gav inte så mycket.

Då gäller det att kunna slå om, fortfarande finns ju mycket spel, man kanske ska satsa på utjämning i stället för på vinst?

Med 19. Sxd4 kan vit komma in i ett oklart slutspel: 19. – Sxc2† 20. Txc2 Lxc2 21. Dxc2 Txd4 22. Dxc7† Kxc7 23. 0–0 Sc4 och kanske 24. f5!?.

19. – dxe3 20. Dc3

Lika illa är 20. Dxe3? Sc4. Efter 20. Dc3 är det inget fel på 20. – Sc4 21. Tb4 b5 följt av 22. – Td2, men jag tyckte på något sätt att det var ännu roligare att gå in i ett slutspel.

20. – Dxc3† 21. Sxc3 Lc6

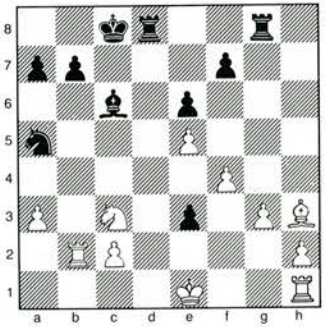

Tänk att ett slutspel med bonde mindre kan vara så trevligt! Vit är chanslös. På kort rockad kan t ex följa 22. – Sc4 23. Ta2 Sd2 23. Tc1 Sf3† 24. Kh1 Th8 25. Lg2 Txh2† matt!

Bilburna SM-deltagare upptäckte snabbt att Göteborg inte är så lätt att ta sig fram i. Mer vilse än andra var Oscar Glad, Osby SK men så försökte han också orientera sig med hjälp av en karta från 1953. Det gick inte så bra...

22. Tg1 Sc4 23. Ta2 Th8 24. Lf1 Sd2 25. Le2 Txh2 26. g4 Lf3! 27. Ld3 Ld5! 28. Sxd5 Sf3† 29. Kd1 Txd5 30. uppgivet.

(Kommentarer: Michael Wiedenkeller)

Största hotet mot ledaren skulle inte komma från någon av de nämnda spelarna. Fyrfaldige Sverigemästaren Lars-Åke Schneider började poängmässigt blygsamt med 2/5, men sedan vann han – och igen, och igen... Sju vinster i följd blev det ("det är nog personligt rekord"), en upphämtning som krönts av följande dust, hämtad från tolfte ronden:

NIMZOINDISKT FÖRSVAR (E 20)

Richard Wessman Wasa SK — **Lars-Åke Schneider** SS Manhem

1. d4 Sf6 2. c4 e6 3. Sc3 Lb4 4. f3

Ett skarpt drag, som har populariserats av bl a den sovjetiske stormästaren Malanjuk. Vit roffar åt sig terräng men får en känslig kungsställning.

4. – d5 5. a3 Lxc3† 6. bxc3 c5 7. cxd5 Sxd5 8. Dd2!? f5 9. e3 0–0 10. c4!

Med ett par bondeframstötar förbättrar vit sin ställning och ser samtidigt till att svarts springare kommer lite avigt.

10. – Sb6 11. a4 cxd4 12. a5 S6d7 13. exd4 Sc6 14. Se2?

Ett ödesdigert misstag. Efter 14. Lb2 har svart svårt att dra i gång ett riktigt angrepp. Får vit lite tid på sig för att utveckla pjäserna på kungsflygeln blir det kämpigt för svart.

14. – b6!

Ger löparen ett fint fält på b7 samtidigt som trycket mot c4 och d4 blir mycket besvärande för vit.

15. axb6 Sxb6 16. Dc3

Enda sättet att gardera c4 utan att släppa garderingen av d4. Springaren på e2 är uppbunden i vits allra nödvändigaste försvar och kan därför inte bana väg för den vita rockaden.

16. – Lb7 17. Le3 De7 18. f4 Tfc8 19. c5

Richard har även efter 19. Sg3 Sb4 20. Db3 (20. Dc1 Sxc4 21. Lxc4 Sd3†) a5 svåra problem att lösa.

19. – Sd5 20. Dd2 Sxe3 21. Dxe3 a5!

Lars-Åke hade först planerat 21. – Sb4 22. Dc3 a5, men för att behålla flexibiliteten kastar han om dragen.

22. Sc3

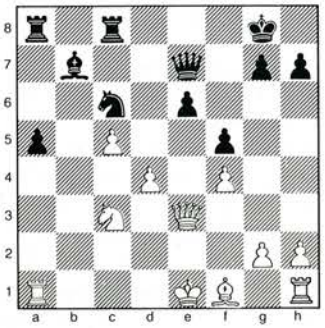

22. – Dh4†! 23. Ke2

På 23. g3 hade följt 23. – Df6 24. Tg1 Sxd4 med avgörande fördel för svart.

23. – Td8 24. Td1 Kh8! 25. g3 Sxd4† 26. Kf2 De7 27. Tg1 Dxc5 28. Sb5 Sb3 29. Sd6 Txd6 30. Txd6 Dxd6 31. Dxb3 Dd4† 32. De3 Dxe3† 33. Kxe3 Ld5

Så långt ett strålande angreppsparti från Schneiders sida. Slutspelet är lätt vunnet och även om Lars-Åke inte tar den rakaste vägen så är helpoängen aldrig i fara.

34. Kd2 a4 35. Kc2 Tb8 36. Lg2 Lxg2 37. Txg2 a3 38. Kc3 Tb2 39. Txb2 axb2 40. Kxb2 Kg8 41. Kc3 Kf7 42. Kc4 Ke7 43. Kc5 Kd7 44. h3 h6 45. h4 h5 46. Kc4 Kc6 47. Kd4 Kd6 48. Kd3 Kd5 49. Ke3 Kc4 50. Ke2 Kd4 51. Kf2 Kd3 52. Kf3 Kd2 53. Kf2 g6 54. Kf3 Ke1 55. Kg2 Ke2 56. uppgivet.

Det kunde annars ha följt 56. Kg1 Kf3 57. Kh2 Kf2 58. Kh3 Kg1 och vit måste spela 59. g4.

(Kommentarer: Joakim Engsner i SM-bulletinen)

Vem som helst hade väl kunnat bli orolig av att bevittna en sådan upphämtning ("men jag tror inte att Wiedenkeller tänkte på det"). Den ledande rockadaren fortsatte oförtrutet att plocka poäng. Ända fram till elfte ronden, då han fick utstå följande pärs – motståndaren låg vid det här tillfället en poäng efter:

RÉTI (A 12)

Christer Bergström Solna SS — **Michael Wiedenkeller** SK Rockaden

1. Sf3 Sf6 2. c4 c6 3. b3 d5 4. Lb2 Lg4 5. Se5 Lh5 6. g3 e6 7. Lg2 Ld6 8. 0–0 0–0 9. d3

Mera konsekvent vore 9. d4 för att understödja springaren på e5.

9. – Sbd7 10. Sxd7 Sxd7 11. Dc2 De7

Med remianbud.

12. Te1?

Svart kommer nu till starkt angrepp. Speciellt punkten f2 är försvagad i det vita lägret. Men Bergström ville till varje pris spela på vinst!

12. – f5! 13. Sd2 f4 14. e4 d4!

Om nu 15. Lxd4 så 15. – e5 16. Lb2 Lc5 och vit måste ge tillbaka bonden för att parera angreppet.

15. e5 fxg3 16. hxg3 Lxe5 17. Te4

Vit har en viss kompensation för bonden i och med trycket mot svarts svaga bönder på d4 och e6.

17. – Lg6 18. Te2 Dd6 19. c5!?

En annan god möjlighet var 19. Tae1 för att sedan spela 20. c5.

19. – Dxc5

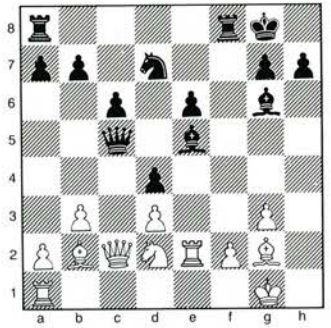

20. Sc4!

Här strandade 20. Dxc5 på 20. – Sxc5 21. Txe5 Sxd3 22. Lxd4 Tad8 23. Lc3 Sxe5. Nu hotar däremot både 21. La3 och 21. b4.

20. – Lf6 21. La3 Dh5 22. Lxf8 Txf8 23. Tae1 Lf5 24. Sd6 Lg4 25. Te4 Se5

Med hotet 26. – Sf3† vilket tvingar vit att ge tillbaka kvaliteten.

26. Txe5 Lxe5 27. Sxb7 Lb8 28. Sc5

Ett alternativ var 28. Dxc6 Df5 29. Dc2.

28. – De8 29. Dc4 Df7 30. Dxd4 e5 31. De3 a5 32. Lxc6 La7 33. Tc1 Tc8 34. De4 Lf5 35. Df3 e4?

Ett förbiseende i tidsnöd. Genom 35. – Lg4 kunde svart ha fått remi utan svårighet.

36. Sxe4 Lxe4 37. Dxf7† Kxf7 38. dxe4 Ke7 39. Tc4 Kd6 40. Ld5 Txc4 41. Lxc4 Ke5 42. Ld5 g5 43. Kg2 h5 44. f3 Lc5 45. Kh3 Kf6 46. Lc6

En annan möjlighet vore 46. f4 med en typisk variant: 46. – Le3 47. e5† Kf5 48. e6

Lc5 49. fxg5 Kxg5 50. Kg2 h4 51. gxh4† Kxh4 52. Kf3 Kg5 53. Ke4 Kf6 54. Lc4 Ke7 55. Kd5 Lb4 56. Kc6 La3 57. Kb5 Lb4 58. Ka4 Kd6 59. a3 Lc5 60. b4 axb4 61. axb4 La7 62. Kb5 Kc7 63. Ka6 Lf2 64. b5 Kd8 65. Kb7 Lg1 66. b6 Lf2 och svart håller remi på samma sätt som i partiet Berger – Kotlerman, Archangelsk 1948.

46. – Ke7 47. f4 Le3 48. Kg2 gxf4 49. Kf3 Kd6 50. Le8

Svart håller ställningarna även i det bondeslutspel som uppstår efter 50. gxf4 Lxf4! 51. Kxf4 Kxc6, t ex 52. e5 h4 53. Kg4 Kd5.

50. – Ke5 51. Lxh5 Lc1

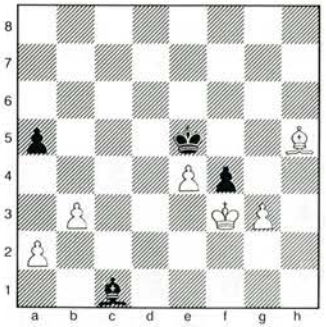

52. gxf4†?

Här gav 52. g4! stora vinstchanser, t ex 52. – Kf6 53. Le8 Le3 54. Lb5 Lc1 55. Le2 Ld2 56. Kg2 Ke5 57. Lf3 och vit hotar både att gå med kungen till damflygeln och att rycka fram med g-bonden.

52. – Lxf4 53. Lg6 Lc1 54. Ke2 Kd4 55. Kd1 La3 56. Kc2 Lb4 57. Kb2 Le7 58. a3 Ld6 59. b4 axb4 60. a4 Lc7 61. Kb3 Kc5 62. Le8 La5 63. remi.

(Kommentarer: Thomas Ernst)

Vid det här laget såg SM-gruppen ut att mästerligt ha regisserats av en osynlig hand, fram mot höjdpunkten, mötet Wiedenkeller – Schneider i fjortonde ronden. Vem skulle vinna?

Åsikterna gick i sär. Wiedenkeller hade imponerat, hade vit i det inbördes mötet och dessutom lite lättare motstånd i slutronden. Schneider hade å andra sidan verkligen ångan uppe och därtill rutin från flera tidigare SM-vinster. Publiken bespetsade sig på en rasande drabbning, men...

Före den fjortonde ronden placerade gudarna den trettonde, och i och med den gick luften mer eller mindre ur tätstriden. Det här är vad som hände:

FRANSKT PARTI (C 07)

Johan Furhoff Södra/SASS — **Michael Wiedenkeller** SK Rockaden

1. e4 e6 2. d4 d5 3. Sd2 c5 4. Sgf3 cxd4 5. Lb5† Ld7 6. De2 dxe4 7. Sxe4?? Da5† 8. uppgivet.

Sju drag, varken mer eller mindre. Wiedenkeller kunde behålla överdragsbyxorna på och i lugn och ro se hur hans huvudkonkurrent klarade sig:

SPANSKT PARTI (C 88)

Lars-Åke Schneider SS Manhem — **Jonas Barkhagen** Wasa SK

1. e4 e5 2. Sf3 Sc6 3. Lb5 a6 4. La4 Sf6 5. 0–0 Le7 6. Te1 b5 7. Lb3 0–0 8. d4 exd4 9. e5 Se8 10. Ld5 Tb8 11. Sxd4 Sxd4 12. Dxd4 d6 13. Lf4 dxe5 14. Lxe5 Sf6 15. Sc3??

De flesta i publiken trodde att detta var en ren bortsättning. Det var det kanske också, fast det var menat som ett offer. Men det finns en hake...

15. – b4 16. Se4 Sxd5 17. Lxg7 Sf4!

Här är paraden som Schneider hade missat. Det planerade De5–g3 med angrepp stupar på Sg6. Svart står på vinst.

18. De3 Kxg7 19. Dxf4 Ld6 20. De3 Lf5 21. Sxd6 Dxd6 22. Tad1 Df6 23. Dg3† Lg6 24. h4 Tb5 25. b3 Th5 26. Te4 c5 27. Td6 Df5 28. Tc4 Te8 29. Txa6 Te1† 30. Kh2 Te4 31. Txe4 Dxe4 32. Kh3 Dxc2 33. Df3 Dc3 34. Kg3 Tf5 35. De3 Te5 36. Df3 Lh5 37. uppgivet.

Ronden därpå ägde förstås toppmötet rum ändå, men med oddsen nu kraftigt fördelaktiga för Wiedenkeller, som inte heller hade några särskilda problem att styra in i remihamnen. En poängs försprång blev så i finalronden en och en halv.

Bakom de tu i toppen följde en IM-kvartett på 9 poäng, helt normalt. Största motgången inregistrerade Richard Wessman som var klart högst elorankad med 2505 men inte kom bättre än på tolfte plats. En uppryckning mot slutet av första veckan var bara tillfällig men bjöd i alla fall på den här vinsten:

SICILIANSKT PARTI (B 65)

Bengt Svensson SK Kamraterna — **Richard Wessman** Wasa SK

1. e4 c5 2. Sf3 Sc6 3. d4 cxd4 4. Sxd4 Sf6 5. Sc3 d6 6. Lg5 e6 7. Dd2 Le7 8. 0–0–0 0–0 9. f4 Sxd4 10. Dxd4 Da5 11. Lc4 Ld7 12. e5 dxe5 13. fxe5 Lc6 14. Ld2!

Anses vara vits starkaste fortsättning ända sedan partiet Karpov – Ungureanu, Skopje 1972, även om Spasskij har spelat 14. h4 och vunnit.

14. – Sd7 15. Sd5 Dd8 16. Sxe7† Dxe7 17. The1 Tfd8

I sjunde ronden förstärkte Wessman varianten med 17. – Sb6 mot Ernst. Partiet slutade med remi efter 34 drag.

18. Dg4 Sf8 19. Ld3

19. – Txd3!

Nödvändigt eftersom vit hotade att komma till angrepp med 20. Lg5. Svart får en viss kompensation för kvaliteten tack vare den starka löparen på c6.

20. cxd3 Dd7

På 20. – Dc5† 21. Kb1 Dd5 finns paraden 22. De4 med fördel för vit.

21. Lb4 Dd5 22. Lxf8 Txf8 23. Kb1 Dxg2 24. Df4?

Som Wessman mycket riktigt påpekade leder 24. Dh4! till fördel för vit. Endast med damerna kvar på brädet kan vit utnyttja sin minimala materiella övervikt.

24. – Df3 25. Tf1 Dxf4 26. Txf4 Td8 27. d4?!

Ökar den svarta löparens aktionsradie. Från och med nu tar svart långsamt över initiativet.

27. – Td7 28. b3 h6 29. Kb2?!

Här var 29. h4 starkt, eftersom det hade stoppat den svarta bondeframryckningen.

29. – g5 30. Tf2 Kg7 31. Kc3 Le4 32. Te1 Lf5 33. Td1 Kg6 34. Tdf1

Vits planlösa spel leder till en säker förlust.

34. – h5 35. Tg1 g4 36. Te2 h4 37. Teg2 Kh5 38. Tf2 Kg5 39. Te2 Tc7† 40. Kb2 b5 41. a3 a5 42. Td1 Td7 43. Kc3 Td8 44. a4 Tc8† 45. Kb2 bxa4 46. bxa4 g3 47. hxg3 hxg3 48. Tg2 Kh4 49. Tdg1 Tg8 50. Kc3 Le4 51. Te2 Ld5 52. Kd3 Kh3 53. Ke3 g2 54. Kf2 Kh2 55. Tb1 och vit gav samtidigt upp.

Svart spelar 55. – Tg4, varefter vit inte längre kan gardera sina centrumbönder.

(Kommentarer: Thomas Ernst)

På papperet såg årets SM-grupp något mer ojämn ut än på sistone. Både Anders Lundin och Jonas Barkhagen överraskade emellertid positivt med bra spel och Kurt Setterqvists svårknäckta säkerhetsspel gav den ena halvan efter den andra. Dessa tre slutade på fina 7½ poäng och det blev Lundin som knep den sista platsen i nästa års SM-grupp.

Fler SM-partier kommer i nästa nummer av TfS!

Mats Eriksson

SM-bulletinen

innehåller 124 sidor med bl a samtliga partier i SM-gruppen, därav många kommenterade. Bulletinen kan erhållas genom insättande av 45 kronor (som hittat!) på SS Manhems postgirokonto 42 28 22-7.

SM-blixten

Den traditionella SM-blixten samlade 146 deltagare. A-finalen vanns i säker stil av Christian Jepson, 18, Lunds ASK som spelade remi mot Bengt Svensson i första ronden och segrade i resten av partierna:

1) Christian Jepson, Lunds ASK 8½, (av 9), 2) Bengt Svensson, SK Kamraterna, Göteborg 7, 3) Carl-Magnus Björk, SK Rockaden, Stockholm 6, 4) Robert Åström, SS Luleå 6, 5) Harry Schüssler, Limhamns SK 5, 6) Ingvar Andréasson, SK Kamraterna, Göteborg 4, 7) Lars-Erik Johansson, SK Kamraterna, Göteborg 3, 8) Jörgen Dircks, SS Manhem 2, 9) Lennart Jönsson, Malmö AS 2, 10) Jan Johansson, Upsala ASS 1½.

Övriga gruppvinnare blev Anders Larsson, Smedjebacken, Risto Lehtivaara, Hässelby, Staffan Zetterberg, Horndal, Niklas Cederqvist, Skara, Göran Rundqvist, Stockholm, Robert Lindgren, Vällingby och Patrik Rundqvist, Lindesberg.

■ Juniorernas kvalturnering hamnar ofta i skymundan för allt annat som händer vid SM. Den här gången ska det bli annorlunda.

■ Eva Jiretorn, 19, Bräkne-Hoby SK började ägna sig åt schack rätt sent sedan skador satt stopp för "vanligt" idrottsutövande. Hon SM-debuterade i Stockholm 1987 och sedan dess har hon bl a deltagit i flicklandslaget. I våras avslutade hon sina studier vid schackgymnasiet i Norrköping.

■ Vi bad henne göra några anteckningar från det första SM-veckan. Här är Evas

Eva Jiretorn

DAGBOK FRÅN SM

30 juni: Anlände ganska sent till den stora spelhallen eftersom en god vän i sekretariatet varit vänlig nog att pricka av mig. De högre grupperna hade redan startat och strax var det tid även för oss andra.

Min förste motståndare blev Arne Lohage, Hässelby SK. Jag lyckades vinna efter en lång kamp i vilken jag till slut hade pjäs mot bonde. Samtidigt som jag gjorde det drag som visade sig bli det sista hördes ett tjut från andra sidan skiljeväggen. Fotbolls-VM! Så jag har glädjen att säga att Argentina och jag vann våra duster samtidigt.

1 juli: Stackars alla nattugglor! Idag fick vi gå upp med tuppen på grund av den fruktade dubbelronden. Jag tog mig trött till spellokalen för att titta på lottningen. Oh nej, jag får möta Stefan Solbrand!

Han har ett psykologiskt övertag för han har vunnit två gånger tidigare mot mig. I det senaste partiet stod jag mycket bra, men vad hjälpte väl det?

Nu uppkom den här ställningen:

Eva Jiretorn
Bräkne-Hoby SK

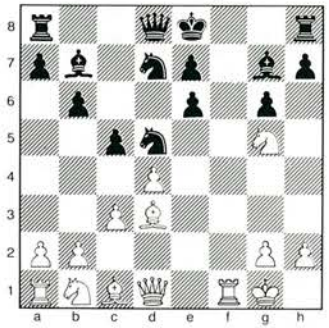

Stefan Solbrand
SK Rockaden, Stockholm

Stefans senaste drag var **12. Sg5** i en Gannholm Special som jag behandlade fel. Vit fick göra e5–e6 och jag var tvungen att slå.

12. – Lf6

Måste vara det bästa i denna ogynnsamma ställning. Nu var jag rädd för 13. Sxe6 men det kom ett annat drag:

13. Sxh7!?

Ser äckligt ut och svetten bryter fram. Jag måste undvika matten 14. Lxg6† men det går ju inte att ta på h7. Alltså...

13. – Dc7!

Kanske kan man få hans knän att börja darra om några drag...

14. Lxg6† Kd8

Nu har svarts pjäser fått vittring på h2 och 15. – Sf8 hänger i luften.

Bästa SM-klubb: SK Rockaden, Stockholm vars 47 SM-spelare (två tredjedelar dubblerade) spelade ihop 44 poäng. Sedan följde SS Manhem 27, Västerås ÖSK 24, SK Kamraterna, Göteborg 20, Majornas SS, Göteborg 14, Solna SS 12, Götaverkens SK, Göteborg och Limhamns SK 11, Göteborgs SS/Poseidon och Ölands SS 10.

15. h4?! Dg3!

På honom! Anfall är ju bästa försvar och nu hotar dels 16. – Dxg6, dels 16. – Se3. På 17. Le4 kan följa 17. – Se3 18. Df3 Sxf1 19. Dxg3 Sxg3 20. Lxb7 Tb8 21. Sxf6 och efter avslag på b7 eller f6 har svart en kvalitet.

16. Dc2

Det bästa draget som tillfälligt håller ihop ställningen.

16. – Sb4!

Här hade 16. – Se3 hållit remi men jag vill ha mer.

17. Lf4

Enda draget. På 17. cxb4 Lxd4† blir vit matt. Om damen flyttas vinner svart först löparen på g6 och sedan springaren på h7.

Men nu faller jag offer för den berömda schackblindheten. Mina tankegångar gick så här: Om jag nu slår på f4 måste vit slå tillbaka och då tar jag damen på c2 och vinner en pjäs. Ack, det **finns** en löpare på g6 som helt har försvunnit för mina ögon. Alltså byter jag ner till ett slutspel med bonde mindre...

17. – Dxf4?

Om jag i stället hade slagit på c2 kunde jag sedan lugnt ha tagit tornet på a1 och hade troligtvis fått spela med kvalitet över.

Senare i partiet missade jag två remichanser och fick till slut en nolla. Igen...

Jag lyckades dock samla mig till eftermiddagsronden. Då fick jag möta Stefan Radovic, SK Rockaden, Umeå som faktiskt hade exakt samma rankingtal som jag. Det partiet lyckades jag vinna, i avbytesvarianten i Kungsindiskt. Skönt!

Kvällen tänkte kompisarna och jag eventuellt ägna åt några pizzor.

2 juli: Fick möta gruppens högst rankade spelare, Fredrik Lindgren, SK Rockaden, Umeå och råkade ut för en obehaglig överraskning. I stället för 1. Sf3 har jag börjat spela 1. d4 och nu fick jag mot mig en Kamtjatkagambit **(1. d4 Sf6 2. c4 c5 3. d5 a6 4. Sc3 b5),** en öppning som jag inte visste ett dugg om.

Jag kämpade tappert men satte bort mig totalt i komplicerad ställning i tidsnöden. När vi analyserade efteråt hade Fredrik och jag inte många åsikter gemensamma. Han menade t ex att jag stod på förlust efter fyra drag – konstiga norrlänningar!

Först i spåret är nu Stefan Solbrand, min motståndare i andra ronden, med 4 poäng av 4 möjliga.

På kvällen gick jag och några kompisar (som jag nästan fick dra med) på bio och såg en jättebra film som hette "Pretty Woman". Hoppas att alla schackspelare tog chansen att se den!

3 juli: Denna halvsoliga tisdag inledde vi med att springa omkring på stan tills vi var svimfärdiga. Jag hade hängt undan ett plagg som jag verkligen ville ha, men när vi skulle hämta det råkade vi se på klockan. Oj! I stället fick vi kasta oss på första bästa spårvagn och kom en kvart för sent till spellokalen.

Dagens motståndare var Thomas Brejding, Bollmora SK som spelade Budapestgambit. Jag spelade bättre än i fjärde ronden och lyckades vinna efter drygt två timmar samt diverse bortsättningar. För en gångs skull fick jag lite tid över att smyga omkring och titta på andra partier. I täten fortsätter Solbrand i god stil och leder nu med fem raka.

På kvällen blev det landssorg när det mysiga Italien förlorade på straffsparkar mot Argentina. Snyft! Fast Maradona är ju bra...

4 juli: Dags för Tomas Karlsson, Schack 08 med 1916 i ranking. Vi har mötts en gång tidigare i Norrköpingsmästerskapet. Då liksom nu blev det remi, idag efter ungefär en timme med drakvarianten i Sicilianskt. Solbrand fortsätter att vinna och leder på 6 poäng före Jonas Andersson, Henrik Lindberg, Fredrik Lindgren och Johan Jersblad 4½.

På kvällen hade vi tänkt gå på kinesrestaurang, men oj vilket hål det hade blivit i min plånbok. Det fick bli en pizza till semifinalen Västtyskland – England i stället.

5 juli: Usch för regniga torsdagar! Idag fick jag än en gång spela draken som svart, och jag kan inte teorin riktigt. Förlorade mot Fredrik Andersson, Majornas SS och det kändes väldigt tungt.

Vad som däremot lättade upp mitt sinne var en mysig runda på Liseberg. Efter det blev det video till tre på morgonen...

6 juli: Sista dagen på första veckans schackäventyr. Som svart mot Peter Lindahl, Alingsås SS fick jag spela Kungsindiskt och lyckades vinna efter en liten kombination. I alla fall en skön avslutning på turneringen. Är nöjd spelmässigt men har gjort fula missar ibland.

Solbrand, som slog av lite på takten mot ▶

Vädringspaus

I GÖTEBORG

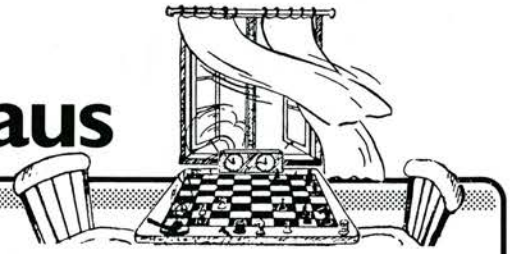

Arrangörerna gjorde en miss när man underlät att bjuda in popstjärnan Madonna till invigningen. Hon drog enligt uppgift 55 000 åskådare – vilka entréavgifter...

En annan miss var att postens specialstämpel daterades till den 29 juni, dvs startdagen. Uppskattningsvis 90 procent av SM-deltagarna hade inte en chans...

★ ★ ★

Torsten Oskarsson vann första veckans veteranturnering på w o. Hans motståndare i sista ronden insjuknade och måste uppsöka läkare. I tredje ronden kollrade Oskarsson bort sin motståndare i en Blackmargambit som slutade så här:

Mats Gustavsson
Njudungs SK

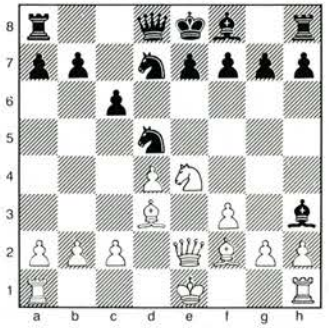

Torsten Oskarsson
Helsingborgs ASK

12. Sd6† matt!

Gustavsson repade sig snabbt och slutade som fyra, bara en halva efter segraren.

★ ★ ★

Flest rankingpoäng tjänade Josef Ask, 14, Schack 08 vars andraplats i kadettkvalet inbringade +112. I finalen spädde han på med ytterligare +70. Inte långt efter var Ulf Jiretorn, Bräkne-Hoby SK som spelade ihop 168 poäng i klass M. I klass III ordnade Lennart Bäckström, Lidköpings SS +156 och i klass II Ingvar Johansson, Finspångs SK +123.

★ ★ ★

Som omväxling till striderna på brädet utkämpade Wasa SK och lokalkonkurrenten SK Rockaden en fotbollsmatch på anrika Heden. Rockaden vann med 2–0 efter mål av Henri Majanmaa och Andreas Barkhagen.

Den neutrale (?) åskådaren Gunnar Zetterström föreslog efteråt att Wasa slutet, säkrade segern med remi mot Fredrik Lindgren och det gav följande slutställning:

1) Stefan Solbrand, SK Rockaden, Stockholm 7 (av 8), 2) Henrik Lindberg, Horndals SK 6, 3) Fredrik Lindgren, SK Rockaden, Umeå 6, 4) Johan Jersblad, Åhus SK 5½, 5) Jonas Andersson, Åhus SK 5½, 6) Janne Paaso, Västerås SA 5½, 7) Jörgen Gustafsson, Ervalla SS 5½, 8) Mattias Lundström, SS Manhem 5½, 9) Fredrik Andersson, Majornas SS 5½ (52 deltagare).

Jonas Andersson hade samma kvalitetspoäng som klubbkompisen Johan Jersblad men förlorade lottningen om fjärdeplatsen – hårt!

Efter en mycket trevlig schackvecka sätter jag punkt. En liten fest kommer att förgylla kvällen!

Eva Jiretorn

FOTNOT: Eva Jiretorn placerade sig med 4½ poäng på sjuttonde plats. Under den andra veckan spelade hon i en klass I-grupp i vilken hon tog 3½/7.

STILLSAM KONGRESS

Sveriges Schackförbunds 74:e kongress i Göteborg hölls på klassisk mark för det gröna fältets schack – Nya Ullevi – under föredömlig ledning av kanslichefen för Göteborgs Fritid, Leif Svensson. Förhoppningsvis glömmer han snabbt den kaotiska epilogen och framför allt relaterar han den inte till andra beslutsfattare som kan påverka schacket inom kommunen. Den fromma önskningen kan man kanske få uttrycka efter alla kongresser...

Före förhandlingarna höll ordförande Christer Wänéus en kort parentation över medlemmar som avlidit under verksamhetsåret: Gunnar Lundberg, Ängelholm och Sven Ljungqvist, Göteborg.

Ungdomskommitténs ordförande Björn Ansner utdelade fem nyinstiftade stipendier à 1 000 kronor till fem ungdomsledare: Christer Bergström, Solna, Clarence Hallin, Indal, Staffan Jansson, Västerås, Hugo Karlsson, Västervik och Håkan Olsson, Alingsås.

Christer Wänéus överlämnade 1989 års Schack-Gideon till Richard Wessman, Stockholm. I sitt rekordkorta inledningsanförande – verksamhetsåret har ju bara omfattat åtta månader – pekade Wänéus bl a på de stora schackhändelserna i Skellefteå och skulle ta hem sin förre ordförande Rolf Lundquist från Australien och ge honom i uppdrag att förbereda en revanschmatch. Zetterström återgav ett par meningar ur ett brev från Lundquist, författat under värnpliktstiden på 50-talet:

– Jag måste sluta nu och hjälpa Olsson att göra rent kpisten. Om han skulle vådaskjuta sig till döds blir jag kompaniets sämste i fotboll...

★ ★ ★

På morgonen den 30 juni var Pierre Fogel, Hultsfreds SK klass II-spelare. Fjorton dagar senare kunde han titulera sig mästare. Första veckan vann han en klass II-grupp med 6/7 och andra veckan en klass I-grupp med 5/7.

En annan mycket framgångsrik SM-deltagare var Stefan Solbrand, SK Rockaden, Stockholm, som inledde med att vinna juniorernas kvalturnering och avslutade med att ta hem en klass I-grupp.

★ ★ ★

I den tolfte utgåvan av SM-bulletinen presenterades två samtidigt inträffade kortslutningar i klass I – båda partierna tog slut efter 7 drag.

Dagen därpå gjorde sig Johan Furhoff olycklig med sin 7-dragare mot Michael Wiedenkeller i SM-gruppen. Minnesgoda betraktare hävdade att detta var det kortaste vinstpartiet i SM-gruppen sedan Malmö 1966, då Bengt Ekenberg vann mot Ove Alfredsson efter bara nio drag.

★ ★ ★

Ett par dussin kvinnliga spelare svarade för drygt 30 starter. De duktiga Linköpingsflickorna Viktoria Johansson och Ingela Eriksson rönte störst uppmärksamhet i JSM-gruppen respektive kadettfinalen. Vi räddar några andra goda insatser ur glömskan:

Susanne Berg, Örebro SS tog 6½ poäng i klass M, Eva Jiretorn, Bräkne-Hoby SK blev bäst i klass I med 50 procent, Christin Andersson, SK Bara Bönder knep ett tredjepris i klass II och Helena Eriksson, Linköpings ASS vann en klass III-grupp.

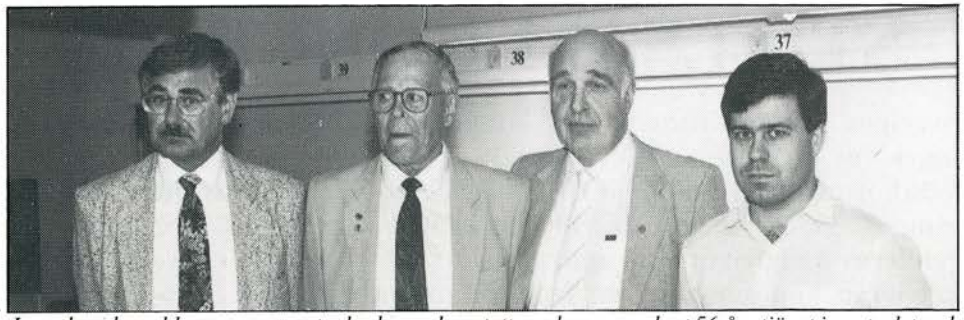

I samband med kongressen avtackades en kvartett med sammanlagt 56 års tjänst i centralstyrelsen, fr v Sthig Jonasson (21 år), Tore Johansson (20 år), Arne Nyberg (10 år) och Peter Bigge (5 år). Nyberg erhöll Collijnplaketten i guld, de övriga Rogardplaketten i guld. Foto: Lennart Friberg.

Haninge. Helt naturligt var han också till freds med att antalet registrerade juniorer har ökat med 500.

■ DEBATTEN

Det fördes en livlig och i flera fall konstruktiv debatt i många frågor. Problemet var att ledamöterna inte alltid var ense om på vilken punkt på dagordningen debatten skulle föras.

Centralstyrelsen kritiserades för att bara ha utnyttjat tre av de fem platser som stod till förfogande vid NM i Finland i fjol. Wänéus försvarade beslutet med att det skulle ha varit ologiskt av Sverige att skicka fler representanter än Island. Hans tillägg "med tanke på de tre svenskarnas insatser var det kanske tur att vi inte skickade fem" var nog inte så välformulerat.

Wänéus ska inte vara både ordförande och kassör, den ståndpunkten framfördes av flera delegater. Förbundsordföranden var inte sen att avsätta sig själv som kassör. Det ska bli intressant att se vem som kommer på den posten.

Ordföranden i allsvenska kommittén, Göran Ohlsson, svarade på en del frågor kring omläggningen av seriesystemet. Glädjande nog meddelade han också att läget tycks ha ljusnat något för den populära Svenska cupen.

Verksamhetsberättelsen jämte resultat- och balansräkning godkändes och centralstyrelsen beviljades ansvarsfrihet.

Ungdomskommitténs utredning och förslag i instruktörsfrågan, med bl a regioninstruktörer, fann också kongressens gillande.

■ VALEN

Den sista punkten på dagordningen, "Val av valberedning", bjöd på en om möjligt ännu rörigare debatt än den i Sundsvall i fjol. I korthet: Samarbetet inom valberedningen hade inte fungerat och nu skulle man välja en ny. Några ställde krav för att åta sig ett eventuellt uppdrag: "Jag vill vara med om NN blir vald, men inte om NN kommer med..." Till slut röstade kongressen på två tremannalag, och vann gjorde lag Holmstrand. Förhoppningsvis slipper vi en liknande debatt i Helsingborg nästa år.

Ordförande: Christer Wänéus, Norrköping (omval).

Ledamöter: S-O Andersson, Östersund (nyval), Ove Attefall, Haparanda (omval), Lars Borgström, Göteborg (nyval), Ingvar Persson, Eslöv (omval), Berndt Söderborg, Stockholm (omval).

Suppleanter: Ingvar Carlsson, Linköping (omval), Viljo Koski, Lidköping (nyval).

Revisorer: Sven-Olof Ulvenieus, Skara (nyval), Sverker Thulin, Malmö (omval).

Suppleanter: Johan Sigeman, Lund (nyval), Anders Wengholm, Alingsås (omval).

Ordförande i UK: Björn Ansner, Malmö (omval), ledamot Rune Emanuelsson, Skara (nyval).

Valberedning: Siewert Relefors, Avesta, sammankallande (nyval), Lars Holmstrand, Uppsala (omval), Gösta Viklund, Sandviken (omval).

Krister Berg

FOTNOT: SM 1991 spelas i Helsingborg 5–21 juli. 1992 står Borlänge som värd.

SÄRSPEL IGEN I JSM
– *men vilken sorglig upplösning!*

Liksom i fjol blir det särspel om JSM-titeln. Två spelare skrapade ihop 11 poäng och får mötas på tid och plats som ännu inte har bestämts. De båda är Niclas Hjelm, SK Rockaden och Anton Åberg, Lundby SS.

Årets JSM-grupp kan knappast räknas som någon av de starkaste hittills. Hela juniorlandslaget saknades med undantag för topprankade Hjelm, som ensam låg över 2200 (2300 också!). Litet förvånande med tanke på att segraren kvalificerar sig till SM-gruppen enligt kongressbeslut i fjol. Lockar inte detta? Sveriges Schackförbund försöker höja juniorschackets status, men ett visst ansvar vilar på juniorerna själva...

Nu visar det sig ofta i efterhand att en juniortävling så att säga "var bättre än den såg ut", när spelarna slår igenom strax därpå. I den här gruppen var det framför allt fyra spelare som visade framfötterna i tätstriden:

• Den teoristarke rankingfavoriten

Niclas Hjelm (f 1971) gjorde sin tredje start i JSM-gruppen. Han har gått starkt framåt det senaste året och var alltså med över 150 poängs marginal högst rankad. Det är dock inte alltid så lätt att befinna sig i den sitsen, i synnerhet inte i en juniortävling där flera medtävlare kan förmodas vara underrankade.

Hjelm genomgick ensam turneringen obesegrad och i åttonde ronden gick han upp i ledningen. Med tre ronder kvar att spela stod han på 9, en halv poäng före de ivrigaste förföljarna.

KUNGSINDISKT FÖRSVAR (E 76)

Niclas Hjelm	**Mikael Jonsson**
SK Rockaden	SK Rockaden

1. c4 g6 2. d4 Lg7 3. Sc3 d6 4. e4 Sf6 5. f4 0–0 6. Sf3 c5 7. d5 Lg4 8. Le2 Sa6 9. 0–0 Sc7 10. De1 Sd7 11. Dg3 Lxf3 12. Txf3 Tb8 13. a4 a6 14. Kh1 e6

Den här typiska framstöten borde ha kommit tidigare. Nu har vit hunnit gripa initiativet.

15. f5 Se5 16. Tf1 exd5 17. exd5 Se8 18. Lg5 Lf6 19. Lh6 Lg7 20. Lg5 Lf6 21. Se4 Lxg5 22. Sxg5 h6 23. Sf3 Sxf3 24. Txf3 g5 25. f6

Annars murar svart igen ställningen med 25. – f6.

25. – Sxf6 26. Taf1 Se4

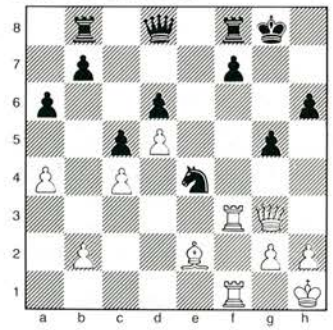

27. Dh3! Sd2

Av avböja offret gick inte heller: 27. – Kg7 28. Ld3 Sd2 29. Tf6! Dxf6 30. Txf6 Kxf6 31. Dxh6† och svarts springare faller.

28. Dxh6 Sxf3 29. Txf3 g4 30. Tf5 Te8 31. Th5 f6 32. Dg6† Kf8 33. Th8† Ke7 34. Dg7† matt.

• Den ene göteborgaren

Anton Åberg (född 1972) var med i JSM i Norrköping utan att skörda några större framgångar. Han är en ganska komplett spelartyp som dock ibland haft svårt att förvalta frukterna av fina partianläggningar. Den här gången gick det emellertid fint – efter 12 ronder stod Åberg på 8½ poäng.

• Den andre göteborgaren

Jesper Hamark (född 1972) var också med för andra gången (delad sjua i Sundsvall), i år med ovanligt många remier. I vanliga fall brukar det betraktas som negativt, men inte här – Hamark har ofta tappat poäng till följd av en stark kompromisslöshet. Lugnare spel gav 8 poäng med tre ronder kvar att spela.

FRANSKT PARTI (C 06)

Jesper Hamark	**Anton Åberg**
SS Manhem	Lundby SS

1. e4 e6 2. d4 d5 3. Sd2 Sf6 4. e5 Sfd7 5. c3 c5 6. Ld3 Sc6 7. Se2 Db6 8. Sf3 cxd4 9. cxd4 f6

10. exf6 Sxf6 11. 0–0 Ld6 12. Sc3 0–0 13. Te1 Ld7 14. Lg5!? Tae8

Bronstein har föreslagit 14. – Sg4 som 1) för med sig taktiska hot mot f2 och 2) förbereder Sh6–f5 med tryck mot d4. I partiet Nijboer – Faragó, Dieren 1988 (Inf 46/352) hittade emellertid vit motmedlet 15. Lh4 Sh6 16. Lg3 Le7 17. Sa4 Da5 18. Lc2! som förebygger svängar med Txf3 jämte Sxd4.

I det här partiet fortsätter svart att ställa upp sina pjäser, men han kommer en aning passivt.

15. Tc1 Te7 16. Sa4 Dd8 17. Sc5 Lc8 18. Se5 De8

Efter 18. – Sxd4 19. Lxh7† Kxh7 20. Dxd4 håller vit de svarta pjäserna i ett fast grepp.

19. Lh4 Tc7 20. Sxc6

Det hotade slag på e5.

20. – Dxc6 21. Lg3 Lxg3 22. hxg3 Dd6 23. De2 b6 24. Sb3 Txc1 25. Txc1 Ld7 26. Sd2

Mot e5! Eftersom svarts kommande förenklingsmanöver inte fungerar hade det varit bättre att tills vidare behålla löparen som försvarare av d7. Vit har fördel.

26. – Le8 27. Sf3 Lh5 28. De5! Td8

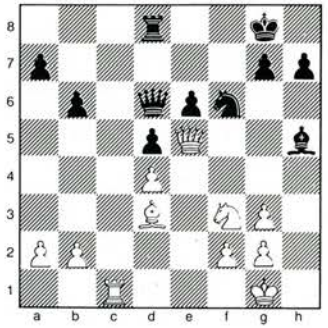

29. Tc8!

Med dubbelhot mot d6 och e6. Vit vinner bonde.

29. – Le8 30. Txd8 Dxd8 31. Dxe6† Lf7 32. Dc6 De7 33. Se5 Le8 34. Dc8 Db4 35. Dc3 Dd6 36. a3 Kf8 37. Dc8 De7 38. Lb5 g6 39. Lxe8 Sxe8 40. Dh3 Kg7 41. Dc8 Sf6 42. Dc6 De8

Förlorar bonde, men svarts ställning är svår. På avvaktande försvar kan följa g4–g5 och om svart själv spelar g5 så blir de vita fälten på kungsflygeln svaga.

43. Dc7† Kh6 44. Dxa7 Db5 45. Df7 uppgivet.

• Den rutinerade debutanten

Olle Wademark (född 1973) var för första gången med i kampen om JSM, men han hade stor rutin från tävlingsschack under åtskilliga år. Wademark väjer inte för taktiska förvecklingar och hade efter 12 ronder lönats med 8 poäng.

DAMGAMBIT (D 35)

Olle Wademark – SK Rockaden
Fredrik Mella – Schack-64, Haparanda

1. d4 d5 2. c4 e6 3. Sc3 Sf6 4. Lg5 Le7 5. e3 0–0 6. Sf3 Sbd7 7. cxd5 exd5 8. Ld3 c6 9. 0–0 h6 10. Lf4 Sh5 11. Le5 Sxe5 12. Sxe5

De följande dragen ser lite omständliga ut, men det är inte säkert att 12. – g6 hade varit bättre: Vit spelar 13. f4 direkt.

12. – Sf6 13. Lc2

En tempoförlust.

13. – g6 14. Db1 Se8 15. f4 Sg7 16. g4

Ett kompromisslöst drag som nog ligger på gränsen för vad man kan tillåta sig.

16. – Lf6 17. Dd1 Lxe5 18. dxe5

På 18. fxe5 följer 18. – Dg5.

18. – Db6 19. De2 Dxb2 20. Dd3 Lxg4

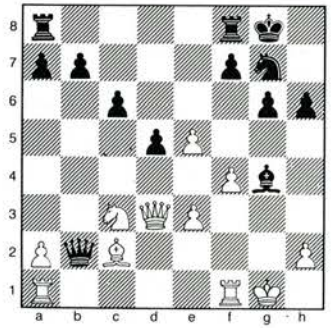

Svart har kommit prima ur öppningen och tar för sig av läckerbitarna. Men nu följer en kontring som får honom ur balans:

21. Sxd5! Tad8

Svart offrar damen. Möjligt var förstås 21. – cxd5 22. Tfb1 Lf5 23. Txb2 (23. Dxf5 Dxb1†) Lxd3 24. Lxd3 b6 25. Td1 men vit har ersättning för bonden.

22. Tfb1 Dxa1 23. Txa1 Txd5 24. Db3 Td2

Säkrare var 24. – Tb5.

25. Lxg6 Le6

På 25. – Lf3 har vit försvaret 26. e4.

26. Db4 Tfd8 27. Le4!

Här blir löparen en bjässe, både i angrepp och försvar. Kanske borde svart byta av löparna.

27. – T8d7 28. Db1 Te2 29. f5 Lc4 30. Db4 b5 31. Lxc6 Tdd2 32. f6 Sf5

Nu hade 32. – Se6 besvarats med 33. h4!.

33. Dc5 Sxe3 34. Le4!

Med vinstspel.

34. – Tg2† 35. Lxg2 Txg2† 36. Kh1 Ld5 37. Dxd5 Txh2† 38. Kxh2 Sxd5 39. Td1 Sc3 40. Td8† Kh7 41. e6 uppgivet.

■ ROND FÖR ROND I TÄTEN

Hjelm	1	1½	2	2½	3½	4	5	6	6½	7	8	9	9½	10	11
Åberg	½	1½	2½	3	3½	3½	4½	5½	6½	7	7½	8½	9	10	11
Hamark	1	1½	2	2½	3	4	4½	5½	6	7	8	8½	8½	9½	10
Wademark	1	1½	2½	3	3½	4½	5½	5½	6½	6½	7	8	9	9	9

Den trettonde ronden bar i sitt sköte remier för både Hjelm och Åberg. I finalmötet Wademark – Hamark blev det en fallseger för den förre, Hamarks enda nederlag under turneringen.

Näst sista ronden gav ytterligare en remi för ledande Hjelm. Hamark vann ett segt slutspel och lade sig halvan efter. Åberg och Wademark möttes – det blev en livlig drabbning där Lundbyspelarens öppningskunskaper visade sig vara bättre.

SICILIANSKT PARTI (B 90)

Anton Åberg – Lundby SS
Olle Wademark – SK Rockaden

1. e4 c5 2. Sf3 d6 3. d4 cxd4 4. Sxd4 Sf6 5. Sc3 a6 6. Lc4

Fischers gamla drag.

6. – e6 7. Lb3 b5 8. 0–0 Lb7 9. Te1 Sbd7 10. Lg5 Sc5?

Starkare är 10. – h6 eller möjligtvis 10. – Db6.

11. Ld5!

Känt av teorin (men inte av svart), vilket inte gör det mindre elegant. Förutom antagandet av offret har också 11. – h6, 11. – Dc7 och 11. – b4 prövats, men med klent resultat.

11. – exd5 12. exd5† Kd7 13. b4 Sa4 14. Sxa4 bxa4 15. c4 h6

Bindningen är besvärande. På 15. – Le7 hade kunnat följa 16. Dxa4† Kc7 (16. – Kc8 17. Sf5 Te8 18. Lxf6 gxf6 19. Dxe8 eller 19. Sxd6†), 17. Sf5 Te8 18. Dxe8! Sxe8 19. Txe7† Kb8 (19. – Kc8 20. Txe8) 20. Txb7† och vit vinner.

16. Dxa4† Kc7 17. Lh4 g5 18. Lg3 Sh5 19. c5 Sxg3

Efter 19. – Lxd5 20. Tac1 får vit oemotståndligt angrepp, t ex 20. – Kb7 21. c6† Ka7 22. Sb5† Kb6 23. Da5† matt eller 21. – Kc8 22. c7 Dd7 23. Te8†.

I och med textdraget verkar svart ha lyckats försvaga vits bönder, men en överraskning väntar...

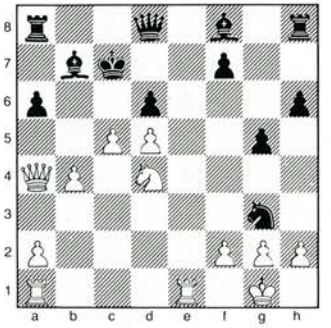

20. c6!!

Eftersom svart inte kan flytta vitlöparen (21. Da5†) öppnas nu c-linjen. Vit står på vinst.

20. – Lg7 21. cxb7 Kxb7 22. Sc6 Dc7

Eller 22. – Db6 23. Sa5† Kb8 24. Te8† Txe8 25. Dxe8† Ka7 26. Dd7† Kb8 27. Sc6†.

23. Tac1 Tae8 24. Sa5† Dxa5 25. bxa5 Se2† 26. Txe2 Txe2 27. Dc6† Kb8 28. Db6† uppgivet.

Därmed var alltså ledningen delad inför sista ronden. Hjelm och Åberg spelade svart mot Sebastian Wärmländer, Wasa SK respektive Fredrik Mella. Hamark som inte kunde räknas bort ställdes mot Henri Majanmaa, SK Rockaden också med de svarta pjäserna.

Man kunde vänta sig en jämn och spännande kamp och det blev det också. Ännu efter fyra timmar pågick spelet i alla tre partierna. Så här såg det ut i de två ledarnas partier:

Efter 41. – Te6:

Åberg

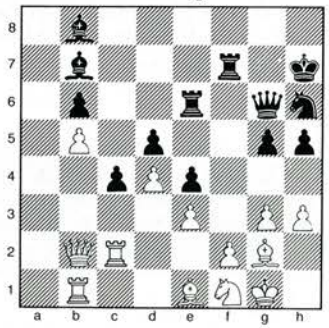

Mella

Efter 40. e5:

Hjelm

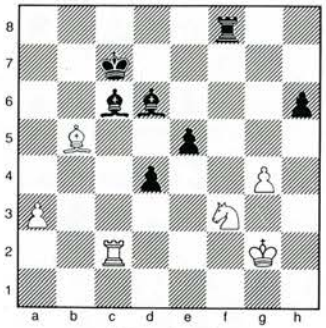

Wärmländer

Men vad nu då? I slutet av dragserien har Hjelm, som tidigare stått bättre, gått in i en bindning som förlorar pjäs. Ett bittert öde... och nu signeras protokollen... men, ja, vad händer? Det utbryter diskussion och ordet sprider sig som en löpeld:

Det är **vit** som har gett upp partiet!

Ingen förstår någonting, allra minst Åberg och Hamark. Det visar sig att vit "inte vill vinna på det sättet" och i stället skänker han poängen till en häpen motståndare! Stämningen blir upprörd och strax kommer nästa avsnitt i läggningsfasen:

Mella ger "i solidaritet" upp mot Åberg!

Hamark sitter med lång näsa och är definitivt akterseglad. Ganska snart slutar det partiet remi.

Efter det här spektaklet är det dags för tävlingsjuryn att sammanträda – Hamark har protesterat – och försöka rädda vad som räddas kan. Men det är inte lätt, det är som i barnkammarramsan om ett ägg (engelsk språkövning):

Humpty-Dumpty sat on a wall
Humpty-Dumpty took a great fall
All the king's horses
And all the king's men
Could not put Humpty-Dumpty
together again

Kort sagt är skadan redan skedd. Juryns beslut blir att

☐ låta resultaten stå kvar
☐ rekommendera SSF att varna Mella
☐ rekommendera SSF att avstänga Wärmländer
☐ rekommendera SSF att ge Hamark en cs-plats i Mästarelit 1991.

BJÖRKSTADSSCHACKET 20–21 oktober 1990

SK Rockaden, Umeå har nöjet att inbjuda till den 12:e upplagan av den öppna turneringen Björkstadsschacket.

Spelform: 7 ronder Monrad enligt det nordiska systemet. Betänketiden är 1 timme/spelare och parti.
Program: Lördag 20/10 12.30–14.30 rond 1, 14.45–16.45 rond 2, 17.30–19.30 rond 3, 19.45–21.45 rond 4. Söndag 21/10 09.00–11.00 rond 5, 11.15–13.15 rond 6, 13.30–15.30 rond 7, 16.00 prisutdelning.
Priser: 1:a 5 000, 2:a 3 000, 3:e 2 000, 4:e 1 500, 5:e 1 000, samt ratingpriser 600 kr för var 10:e deltagare med rating under 2300.
Anmälan: Görs genom insättning av startavgiften 200:– (sen), 100:– (jun) eller 50:– (kad) på SK Rockadens postgiro 201734-1 senast fredagen den 12/10. Ange rating 1/9 1990 och klubbtillhörighet (för juniorer och kadetter även födelseår). Vid efteranmälning tillkommer en avgift på 50:–.
Bekräftelse: Samtliga anmälda erhåller en deltagarförteckning och karta.
Spellokal: Mimerskolans matsal i centrala Umeå (100 m från lokalbusstrafikens nav).
Personlig anmälan: Görs i spellokalen på lördagen kl 10–12 och är obligatorisk för samtliga deltagare.
Logi: Turistbyrån tfn 090-16 16 16 kan ge upplysning om bra och billiga alternativ.
Information: Mats Lindgren 090-13 16 03 och Patrik Storm 327 11.

VÄGEN TILL UMEÅ:

Flyg: Endast 60 min från Arlanda. Avgångar varje timme. Goda möjligheter att utnyttja ungdomspris. Även lämpliga röda avgångar.
Tåg: Nattåg går till Umeå från alla delar av landet. Uppmärksamma röda avgångar och andra rabatter.
Buss: Norrlandskusten trafikerar sträckan Sundsvall–Umeå–Luleå, snabbt och bekvämt.

VÄLKOMMEN TILL UMEÅ!

Dessutom beslutar tävlingsledningen att diskvalificera Wärmländer med omedelbar verkan. Han stryks alltså ur prislistan, som därmed får följande utseende:

1. N Hjelm, SK Rockaden	–	½	½	½	1	½	1	1	½	½	1	½	1	½	1	1	11
A Åberg, Lundby SS	½	–	0	1	½	½	½	1	1	1	1	½	½	1	1	1	11
3. J Hamark, SS Manhem	½	1	–	0	½	½	½	1	½	½	½	1	½	1	1	1	10
4. O Wademark, SK Rock.	½	0	1	–	½	0	½	1	0	1	0	1	1	1	1	½	9
5. M Jonsson, SK Rockaden	0	½	½	½	–	1	½	½	½	1	½	0	1	1	½	½	8½
6. H Majanmaa, SK Rockaden	½	½	½	1	0	–	½	1	½	0	0	1	½	½	1	½	8
7. M Wiander, Nacka SK	0	½	½	½	½	½	–	1	½	1	½	½	1	½	½	0	8
8. A Wikner, SS Manhem	0	0	0	0	½	0	0	–	1	1	1	0	1	½	1	1	7
9. V Johansson, Linköp. ASS	½	0	½	1	½	½	½	0	–	½	½	½	0	½	½	1	7
10. D Carlsson, Limhamns SK	½	0	½	0	0	1	0	0	½	–	1	1	0	1	1	0	6½
11. J Hellgren, Lidköpings SS	0	0	½	1	½	1	½	0	½	0	–	1	0	1	½	0	6½
12. E Hermansson, Kiruna SS	½	½	0	0	1	0	½	1	½	0	0	–	1	½	1	0	6½
13. M Eklund, Solna SS	0	½	½	0	0	½	0	0	1	1	1	0	–	0	0	1	5½
14. F Mella, Schack-64	½	0	0	0	0	½	½	½	½	0	0	½	1	–	1	0	5
15. T Dedorson, SS Luleå	0	0	0	0	½	0	½	0	½	0	½	0	1	0	–	½	3½
***S Wärmländer, Wasa SK**	0	0	0	½	½	½	1	0	0	1	1	1	0	1	½	–	7

***Diskvalificerad**

Det inträffade lämnar tyvärr en bitter eftersmak. Det är angeläget att ingen skugga må falla över Hjelm eller Åberg, som båda gjort en fin turnering och inte bett om några välgörenhetspoäng. När och var särspelet ska gå är inte bestämt.

Viktigt är däremot att SSF reagerar med kraft mot den här typen av handlande för att inte schackets anseende ska skadas. Jämfört med andra sporter är redan möjligheterna till snabbremier en kufisk företeelse, och om man ser mellan fingrarna på läggmatcher så har alla slussportar öppnats på vid gavel. Hur ska en bred allmänhet eller sponsorer kunna intresseras för en sport där sådant får ske?

Mats Eriksson

FOTNOT: I sammanhanget bör nämnas att Wärmländer (liksom Mella) är född 1970 och mycket väl kan ta ansvar för sina handlingar.

Starkt veteranfält?!

1. Sture Nyman, Falkenbergs SK	–	½	1	1	1	0	½	1	1	1	7
2. Bengt Andersson, Kymbo SK	½	–	0	½	1	½	1	1	1	1	6½
3. John Eriksson, Göteborgs SS/Poseidon	0	1	–	½	½	0	1	1	1	1	6
4. Karl Erland Gannholm, Burs SK	0	½	½	–	1	1	0	1	1	1	6
5. Ivar Norbeck, Uppvidinge SK	0	0	½	0	–	1	0	1	1	1	4½
6. Anders Sahl, Lundby SS	1	½	1	0	0	–	1	0	1	0	4½
7. Gunnar Johansson, Nyköpings ASK	½	0	0	1	1	0	–	½	0	1	4
8. Åke Tapper, Upsala ASS	0	0	0	0	0	1	½	–	½	½	2½
9. Arthur Illerbrand, Upsala ASS	0	0	0	0	0	0	1	½	–	1	2½
10. Arne Wallenberg, Vaggeryds SK	0	0	0	0	0	1	0	½	0	–	1½

Vid en första anblick tycktes veteranernas elitgrupp vara starkare i år. Det var åtminstone delvis en synvilla – medelrankingen 1989 var 1929 mot 1923 1990.

Liksom i Sundsvall startade fjolårsmästaren Anders Sahl förtroendeingivande och i fjärde omgången slog han högrankade Sture Nyman. Sedan tappade han rytmen totalt och de tre sista ronderna inbringade endast en halv poäng.

Striden om segern kom i stället att utkämpas mellan i första hand IMC Nyman och Bengt Andersson. Den senare deltog på sin tid i Sverigemästargruppen och debuterade bland veteranerna.

Det blev Nyman som drog det längsta ▶

OJÄMNT MEN HÅRT ÄNDÅ I KADETTERNAS KVAL

113 förhoppningsfulla ungdomar, varav drygt 8 procent flickor, deltog i kadettkvalets fyra grupper. Det var, märkligt nog, den lägsta siffran sedan 1986. Styrkemässigt var tävlingarna rätt ojämna med rankingtal mellan 1100 och drygt 2000 men i toppen var det lika hårt som vanligt.

Grupp 1 vanns av Johan Hellsten, som i fjol förvisades till tredje plats med ytterst knapp marginal. Bäst startade dock Johan Persson, som då två ronder återstod låg i ledningen med 5½ poäng av 6 möjliga. I näst sista ronden förlorade han emellertid mot Ingela Eriksson. Både hon och Hellsten avslutade med tre raka segrar medan Johan Persson av bara farten förlorade även sitt sista parti. Därmed såg Ingela till att kadettstråket men segern säkrades inte förrän i sista ronden då han vann mot Arthur Illerbrand. Det blev Sahl förunnat att avgöra genom att samtidigt hålla remi mot Bengt Andersson.

Goda insatser gjordes även av John Eriksson som fanns med i toppstriden ända till näst sista ronden, då han förlorade mot Nyman, samt av evigt unge Karl Erland Gannholm som tog fem segrar på de sex avslutande ronderna.

■ Mästarklassen

De tre mästarklassgrupperna var ovanligt välbesatta med 27 + 28 + 28 startande. Mycket högrankat folk fanns med, ty i år räckte det knappt med 2300 för att få en plats i Mästarelit.

I grupp 1 hade Jan Clementsson, Johan Kretz och Ulf Jiretorn det bästa flytet. Säkrast föreföll Clementsson som efter förlust mot Gunnar Hedin i första ronden angav takten med 4½ poäng på de närmast följande fem ronderna.

Jiretorn inledde med två nollor och fick sedan en gratisetta. Frironder är inte bra för kvalitetspoängen och mot Kretz, som tog 2½ på de tre avslutande omgångarna, var han chanslös.

Karl Johan Moberg startade bäst i grupp 2 med tre raka segrar. Så följde en svagare period med "bara" 50 procent innan det var dags för tre nya vinster. Det räckte mer än väl med tre avslutande remier för att hålla undan för alla utom Matti Svenn som vann och remiserade i behaglig takt och gjorde ett bättre intryck än på mycket länge.

Sten Sjödahl tog en fin sjätteplats och tjänade 100 nya rankingpoäng. Vi formulerar gratis ett gratulationstelegram från juniorstjärnan Pontus:

– Vackert farsan!

Före tävlingarnas start såg grupp 3 ut att bli det verkliga getingboet. Snabbast i väg var Helge Wademark med 5½ poäng på de sju första ronderna. Hack i häl fanns Anton Fridh och Felix Nordström medan Lars Madebrink tycktes hopplöst akterseglad efter tre nederlag, bl a mot Fridh.

Men Madebrink kom tillbaka och efter en enastående långspurt kunde han säkra gruppvinsten med remi i sista ronden. Under tiden hade Wademark och Nordström åkt kana genom fältet – ½ respektive 1 poäng på de fem (!) sista ronderna var ett helt obegripligt resultat för dessa starka spelare.

Fridh höll däremot stilen in i det sista. Han avslutade med att som svart slå Bo Aurell som i fjol var en halv kvalitetspoäng från Mästarelit och nu föll på själva uppploppet efter en spurt i bästa Madebrinkstil.

Kadettfinalisterna lyckades tränga ihop sig på prispallar avsedda för tre man. De åtta fr v Lindh, Adolfsson, Eriksson, Ask, Stålne, Hedman, Silseth och Hellsten. Foto: Lennart Friberg.

kades – i stället blev det Josef Ask som med remi i sista ronden säkrade finalspel med en halv poäng till godo på Erik! Utan tvekan en av de största kadettskrällarna på mycket länge.

I grupp 3 angav Erik Hedman tonen redan från början med sex ettor i följd. I femte ronden slog han Fredrik Lindh, som också startade mycket bra. Då konkurrenterna hela tiden var hyggliga nog att ta poäng från varandra gjorde det inte så mycket att Hedman gick på en mina i näst sista ronden – i mål hade han och Fredrik en hel poäng till godo på konkurrenterna.

Kristian Stålne, i final i fjol, är efter flyttningen från SK Rockaden till Växjö den klart lysande kadettstjärnan i Södra Småland. Han gjorde en mycket bra turnering och gav endast ifrån sig två remier. Daniel Ronneland höll jämna steg ända till näst sista ronden då han råkade ut för en oväntad nolla. Lokalkonkurrenten Anders Adolfsson, som inledde beskedligt med 50 procent på de tre första ronderna, smet förbi på slutvarvet och tog andraplatsen med 35 kvalitetspoäng mot 33.

Här är resultaten för de bästa i kvalet:

Grupp 1: 1) Johan Hellsten, Limhamns SK 7 (av 8), 2) Ingela Eriksson, Linköpings ASS 6½, 3) Johan Persson, SK Rockaden, Stockholm 5½, 4) Magnus Nilsson, Åhus SK 5½, 5) Henrik Axelsson, SS Manhem 5, 6) Stefan Stamgren, Lundby SS 5.

Grupp 2: 1) Simon Silseth, Karlstads ASS 8, 2) Josef Ask, Schack 08 6½, 3) Erik Malmstig, SK Rockaden, Umeå 6, 4) Anders Owen Jansson, Linköpings ASS 5.

Grupp 3: 1) Erik Hedman, SK Rockaden, Stockholm 6½, 2) Fredrik Lindh, Nacka SK 6½, 3) Toni Soppela, Gävle SA 5½, 4) Martin Nilsson, Kristianstads SK 5½, 5) Jens Strand, Strängnäs SS 5, 6) Jonas Gunnäs, SK Rockaden, Stockholm 5, 7) Richard Persson, Limhamns SK 5, 8) Nils Vikmång, Schack 08 5, 9) Dan Larsson, SK Vi-Mo, Falkenberg 5.

Grupp 4: 1) Kristian Stålne, Växjö SK 7, 2) Anders Adolfsson, SS Manhem 6½, 3) Daniel Ronneland, AK-77, Göteborg 6½, 4) Håkan Lyngsjö, Limhamns SK 5½, 5) Henrik Noberius, Kristianstads SK 5½, 6) Per Wallin, SK Rockaden, Stockholm 5.

Ingrid Larsen död

Den danska mästarinnan Ingrid Larsen har avlidit i en ålder av 80 år. Hennes karriär sträckte sig över mer än ett halvt sekel och omfattade bl a 17 danska mästerskap och fem OS, det sista 1980. Hon deltog i VM-turneringar i Stockholm 1937, i Buenos Aires 1939 och i Moskva 1949.

Ungdomssidorna

REDAKTÖR: Mats Eriksson, Pärt-Antons Gata 53, 421 79 Västra Frölunda

RICHARD WESSMAN:

KADETT-VM I SINGAPORE

Under första hälften av juni spelades Kadett-VM i det lilla asiatiska landet Singapore. Sveriges representanter, Jonas Barkhagen, Wasa SK, Stockholm och Viktoria Johansson, Linköpings ASS svarade liksom i fjol för goda insatser i pojk- respektive flickklassen.

På Changiflygplatsen möttes vi av arrangörerna, som genast tog oss ut till det universitetsområde där mästerskapen skulle hållas. Trots att vi anlände mycket sent på kvällen var temperaturen uppe i nästan 40 grader. Maten var heller inte riktigt lik den vi är vana vid i Sverige men Jonas och Viktoria tog det hela med gott humör.

Spellokalerna var placerade i ett enda stort hus högt uppe på en kulle. De långa, dagliga trappstegspromenaderna kompenserades av den vackra utsikten över väldiga områden som hämtade ur Kiplings *Djungelboken*.

I första ronden vann Jonas mot hemmaspelaren Terry Toh men förlorade därefter två partier i följd mot Vesselin Topalov, Bulgarien respektive Horia Nutu, Rumänien. Efter denna dåliga start kom han i gång så sakteliga och mot slutet låg han väl till för att nå en plats bland de tio främsta. En avslutande förlust mot jugoslaven Igor Miladinović förde dock ner honom till en delad tolfteplats.

■ Världens yngste stormästare är Joel Lautier, Frankrike. Han fyllde 17 samtidigt som han vann zonturneringen i Lyon med 10 poäng av 12 möjliga, 1½ poäng före storfavoriten John van der Wiel, Holland.

Följande parti är hämtat från åttonde ronden. Med verklig kampglöd betvingar Jonas sin motståndare:

NIMZOINDISKT FÖRSVAR (E 20)

Jonas Barkhagen Sverige — **Chunhui Zhu** Kina

1. d4 Sf6 2. c4 e6 3. Sc3 Lb4 4. f3

Denna variant ingick i våra förberedelser.

4. – c5

Alternativet är 4. – d5.

5. d5

Bondestrukturen i centrum liknar nu den i Benoni. Spelet cirklar kring de "stark-svaga" bönderna på d5 och e4.

5. – 0–0 6. e4 d6 7. Ld3 b5!

Spelades första gången i partiet Milos – Sunye Neto, Porto Velho 1988. Förmodligen är 8. cxb5 dåligt på grund av 8. – exd5 9. exd5 Lb7! och d5 faller. Sämre är 9. – Sxd5 10. Lxh7† med oklara förvecklingar. Intressant blir slaget på b5 först efter slag på e6.

Den brasilianske stormästaren Jaime Sunye Neto ger i sina kommentarer till ovannämnda parti varianten: 8. dxe6 Lxe6 9. cxb5 a6 10. bxa6 c4 11. Lc2 Db6 med tillräcklig kompensation för svart i form av god utveckling och öppna linjer.

8. Se2 exd5 9. cxd5 c4

I partiet Flear – Kosten, brittiska mästerskapet i fjol, spelades det sämre 9. – a6 och vit stod bättre efter 10. 0–0.

10. Lc2 Db6 11. Sd4 Sa6 12. a3 Lc5!?

Ett bondeoffer som tar initiativet och hindrar vits rockad.

13. Sdxb5 Ld7 14. a4 Sb4 15. Sa3 Lf2† 16. Kf1 Tac8 17. Lb1 Sh5?

Bättre var 17. – Le3 för att ta kontroll över f4. Därefter hade 18. – Sh5 med idéer som Sf4 och f7–f5 varit starkt.

18. g4!

Tvingar hem springaren och sätter därmed också stopp för svarts spel på kungsflygeln.

18. – Sf6 19. De2 Ld4 20. Kg2

Mycket riskabelt var 20. Sxc4 Dc5 21. Sa3 Lxc3 22. bxc3 Dxc3 som ger svart ett farligt initiativ på c-linjen.

20. – Tfe8

Nu hotar slag på d5.

21. Dd2 h5?

Svart dömer själv sin springare till evig passivitet.

22. g5 Sh7 23. a5 Dc5 24. Td1 Le5

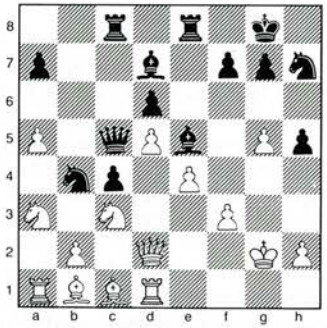

25. f4!?

Avvecklar till ett slutspel i vilket vit har de bättre chanserna.

25. – Lxc3 26. bxc3 Sd3 27. Lxd3 cxd3 28. Dxd3 Dxc3 29. Dxc3 Txc3 30. Td4 f5

Eftersom varken 31. exf5 som ger svart farligt angrepp längs e-linjen eller 31. gxf6 som släpper ut svarts springare kommer i fråga måste vit ge tillbaka merbonden. Men med den dåligt placerade pjäsen på h7 samt potentiella svagheter på a7 och d6 är svarts problem inte lösta.

31. Ld2 Tb3 32. Sc4 Txe4 33. Txe4 fxe4 34. Te1 Td3 35. Le3 a6 36. Kf2 Sf8 37. Tb1!

Med en stark plan: Först Tb6 för att tvinga fram Lb5, sedan slag på d6 med springaren och slutligen framryckning av f-bonden till sjunde raden.

37. – Txd5 38. Tb6 Lb5 39. Sxd6 Ld3 40. f5 Txa5 41. Kg3?

Efter målmedvetet spel darrar vit till just när tidskontrollen är avklarad. Det är svårt att hitta något vettigt försvar för svart efter 41. f6!. Det hotar 42. f7† jämte 43. Tb8 och efter 41. – gxf6 42. gxf6 hotar 43. Lh6 följt av slag på f8 samt Tb8† matt.

41. – Td5 42. g6 Sd7 43. Tc6 Kf8 44. Lg5 Tc5

Garderar matten och tvingar fram tornbyte. Nu tycker man att svart borde hålla remi trots att han är nedpressad på kungsflygeln.

45. Txc5 Sxc5 46. Kf4 a5 47. Ke5 a4 48. Lc1 Sd7† 49. Kd4 Ke7??

Efter denna bortsättning går partiet mot ett snabbt slut. Med 49. – Sf6 hade svart hållit i bonden och haft goda remichanser.

50. Sxe4 Lxe4 51. La3† Kf6 52. Kxe4

Löparen är överlägsen springaren och hotet Lb2† visar hur svag bonden på g7 är.

52. – Kg5 53. Le7† Sf6†

Till förlust leder även 53. – Kh6 54. h4! Sf6† 55. Lxf6 gxf6 56. Kd3.

54. Ke5 a3 55. Lxa3 Sg4† 56. Ke6 h4 57. h3 Se3 58. Lc1 Kh5

En sista chansning: 59. Lxe3?? patt.

59. f6 uppgivet.

Konstantin Sakejev, Sovjet vann pojkklassen med en hel poängs marginal. Han visade inte prov på något bländande spel men var säker och rutinerad i kritiska lägen.

Bland förhandsfavoriter som misslyckades i det mycket starka fältet, med bl a två IM, märktes främst Zsófi Polgár som kom på åttonde plats.

Slutställning: 1) Konstantin Sakejev, Sovjet 9 (av 11), 2) Vesselin Topalov, Bulgarien 8, 3) Eran Liss, Israel 8, 4) Jan Votava, Tjeckoslovakien 7½, 5) Dan Zoler, Israel 7½, 6) Igor Miladinović, Jugoslavien 7, 7) Terry Toh, Singapore 7, 8) Zsófi Polgár, Ungern 6½.

Jonas Barkhagen tog 6 poäng liksom bl a Steffen Pedersen, Danmark.

I flickgruppen gjorde Viktoria Johansson för andra året i rad ett mycket bra resultat, och med 7 poäng blev hon ensam femtepristagare. Framför henne kom endast de tre sovjetiska flickorna och en jugoslaviska. På följande sätt vann hon i sjunde ronden:

KUNGSINDISKT FÖRSVAR (E 60)

Antoanette Stefanova Bulgarien — **Viktoria Johansson** Sverige

1. Sf3 Sf6 2. d4 g6 3. g3 Lg7 4. Lg2 0–0 5. 0–0 d6 6. c4 Sbd7

Före partiet hade vi sett på några kungsindiska varianter med just Sbd7.

7. Dc2 e5 8. Td1 Te8 9. e4 h6 10. Sc3 Sh7

På denna manöver hade vi fokuserat vår uppmärksamhet. Med Sh7–g5xf3 ökar svart trycket mot d4.

11. b3 Sg5 12. Lxg5?!

Knappast ett lyckat avbyte. Vits problem på de svarta fälten löper nu som en röd tråd genom partiet.

12. – hxg5 13. h3 exd4 14. Sxd4 Sc5 15. f3?

Ett antipositionellt drag. Vits kungsflygel i allmänhet och fältet g3 i synnerhet blir nu angreppsmål för svarts pjäser. Viktoria bestämmer sig för att genast omdirigera springaren till h5.

15. – Sd7! 16. Td2 Sf6 17. c5 Sh5 18. Sde2 Le5

Det är redan kris på g3. 19. Kh2 kan bemötas med 19. – Le6 följt av 20. – Df6, med Sxg3 hängande i luften. Vit väljer att ge g3 mot d6 i utbyte.

19. cxd6 Sxg3 20. Sxg3 Lxg3 21. dxc7 Dxc7 22. Sd5 De5 23. Tad1 Le6 24. Dc3

Vit försöker klara sig genom att byta dam, men Viktoria hittar svarts Akilleshäl i slutspelet – bonden på h3!

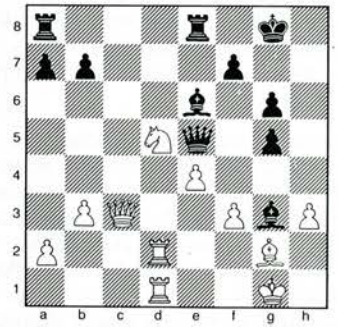

24. – Kg7! 25. Dxe5† Lxe5 26. Lf1?

Nödvändigt var 26. Se3 med möjligheten Sg4. Nu faller h3 direkt.

26. – Th8 27. Se3 Lxh3

Mer exakt var 27. – Lf4 28. Td3 Lxh3 då löparen står bra placerad på f4.

28. Sg4 Lf4?

Nu får vit vissa räddningschanser med hjälp av aktivitet på sjunde raden. Det enkla 28. – Lxg4 29. fxg4 Th4 hade däremot gett Stefanova en tröstlös ställning.

29. Td7 Lxg4 30. fxg4 Th4 31. Lc4 Txg4† 32. Kf2 Tf8 33. Txb7 Lb8!

Garderar bonden på a7 och öppnar för försvarsresursen Tf4†.

34. Ke3 Tf4 35. Tdd7

Nu hotar 36. Lxf7 T4xf7 37. Txf7† Txf7 38. Txb8. Svarts nästa drag ger plats för en mellanschack på f4.

35. – Tf6 36. Ke2

Här gick alltså inte 36. Lxf7 på grund av 36. – Lf4†.

36. – Lg3!

Bonden på a7 offras för att motspelet på kungsflygeln ska komma i gång.

37. Txa7 g4 38. Td1

Vit, som här var i svår tidsnöd, börjar nu få problem runt kungen.

38. – Tf2† 39. Ke3 Tf3† 40. Ke2 Th8 41. Tf1 Th2† 42. Kd1 Lf2!

Med det oparerbara hotet g3–g2.

43. Txf7† Txf7 44. Lxf7 Kxf7 45. Ke2 g3 46. a4 Ke6 47. Kf3 g2 48. Kxf2 gxf1D† 49. Kxf1 och vit gav samtidigt upp.

Slutställning: 1) Tea Lanchava, Sovjet 8½ (av 11), 2) Jekaterina Kovalevskaja, Sovjet 8½, 3) Anna Segal, Sovjet 8, 4) Violeta Todorović, Jugoslavien 8, 5) Viktoria Johansson, Sverige 7, 6) Antoanette Stefanova, Bulgarien 6½, 7) Johanna Paasikangas, Finland 6½, 8) Ye Lin, Kina 6½.

I pojkklassen deltog 42 spelare, i flickklassen 30.

Samtidigt med Kadett-VM avgjordes VM för spelare under 18 år. Även här tog Sovjet guld genom Sergej Tiviakov med 9½ poäng av 11 möjliga. För en utmärkt prestation svarade Peter Heine Nielsen, Danmark som med 7½ poäng erövrade fjärde plats.

Yngst i SM

Yngst i årets SM var 8-årige Emanuel Berg, SK Passanten, Kil (i Värmland) som i en av kadettgrupperna tog 4 poäng. Äldst var, så vitt vi vet, Jean Mörby, 84, Lidköpings SS som i en av veteranturneringarna erövrade 3½ poäng.

Nordiska skolmästerskapet gav Sverige en segrare

En nordisk mästare, Thomas Proschinger i yngsta klassen, trea i nationstävlingen – det blev facit för Sverige i Skol-NM 1990. För de ganska enkla arrangemangen stod Danmark och spelplatsen var Esbjerg.

Det var en laddad skara som Kristi Himmelsfärdshelgen styrde kosan till Esbjerg på danska västkusten. En av de svenska kämparna hade t o m rakat huvudsvålen för att minska luftmotståndet under tankearbetet – tala om glöd! Totalt bestod truppen av tio spelare och sex vuxna, som kom resande från två håll och sammanstrålade på spelplatsen, hemort för de berömda Vesterhavsturneringarna.

På en ort så traditionstyngd när det gäller schacktävlingar kunde man kanske vänta sig arrangemang i toppklass. Riktigt så lyckligt var det nu inte, även om väl betyget får bli godkänt. Funktionärerna kunde sina uppgifter och var trevliga, men man saknade inställningen att NM faktiskt är en viktig tävling.

Inramningen var ganska påver och att man inte sammanställde partierna till en bulletin – som brukar ske – tycker jag är en mindre skandal. Nu lyckades de svenska ledarna rädda de flesta partierna åt eftervärlden (och TfS) genom att skriva av protokollen för hand, men så skall det ju inte behöva vara...

För all del, en handfull partier fanns med i den resultatlista som skickades ut en vecka efter turneringen (och som innehöll ett flertal grova felstavningar av spelarnas namn), men det var en ganska klen tröst.

De yttre förhållandena var ganska enkla. Vi bodde i gruppförläggning, åt och spelade, allt i samma skola. Det kan man förstås inte lasta de lokala arrangörerna för, eftersom sådana saker beror på de ramar man får från centralt håll. Danskarna skall för övrigt ha beröm för maten, även om man fick betala för läsken till måltiderna.

Ändå vore det lämpligt att man försökte lägga fast en nivå som arrangemangens standard skall ligga på. Om vi i Sverige ordnar hotell när tävlingen går hos oss, så känns det lite snopet att bo på golvet när vi reser ut som gäster...

Island nöjde sig inte med gruppförläggningen utan tog in på hotell. Det verkar lite lustigt med tanke på att landet saknar pengar för att arrangera fyrnationers när turen kommit till det.

Så över till det schackliga, och vi börjar förstås med det största glädjeämnet. Den yngsta klassen (som av någon underlig anledning kallas A i NM) vanns alltså av Thomas Proschinger. Över de sex ronderna gick han obesegrad fram och gav bara ifrån sig två remier. Redan i första ronden spelades det som skulle visa sig bli finalpartiet. Den isländske motståndaren kom ut bäst och fick terrängfördel. Vi kommer in efter **22. – Td6,** när Thomas ser chansen till en kontring:

Matthias Kjeld

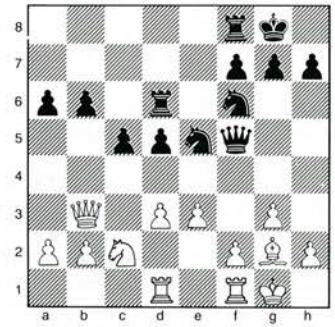

Thomas Proschinger

23. e4! Dh5

På 23. – Sf3† följer 24. Lxf3 Dxf3 25. e5.

24. f4!

Poängen är att vit i nästa drag trycker in en gaffel på e5. Det är ovisst om islänningen i den komplicerade ställningen hittar den bästa fortsättningen. Möjligt var nu 24. – Seg4 (!) för att besvara 25. h3 med 25. – dxe4! 26.

hxg4 Sxg4 27. Tfe1 Dh2† 28. Kf1 Dxg3 med mycket starkt spel.

Men vit kan spela bättre: 26. dxe4! och efter 26. – Txd1 27. Txd1 Sf2? 28. g4 försvarar damen h3 i sidled. Vit har klar fördel efter t ex 27. – Sh6. Textdraget innebär ett kvalitetsoffer.

24. – c4!? 25. Db4!

Och inte 25. dxc4? dxc4 med dubbelhot.

25. – cxd3 26. Dxd6 dxc2 27. Tc1 Sc4 28. Db4 Se3 29. Tfe1 Sxg2 30. Kxg2 dxe4

Svart har två bönder för kvaliteten, men bönderna är svaga. När vit garderat sig inom ett par drag tar han över spelet. Mot slutet tappar Kjeld tråden och Thomas får möjlighet att spela elegant.

31. Da3 Td8 32. Txc2 Te8 33. h3 Sd5 34. Txe4 Td8 35. Tce2

Ännu snabbare avgjorde 35. Dd6! Ta8 36. Te5 eller 35. – Tf8 36. Dxf8†!.

35. – f6 36. Dxa6 Dg6 37. Dc4 Kh8 38. Dxd5 Tb8 39. f5 Dh5 40. g4 Dxh3† 41. Kxh3 Tg8 42. Dxg8† uppgivet.

Thomas spelade säkert tävlingen igenom utan att för den skull undvika att hitta på saker i partierna. Utan tvivel var han en värdig mästare. Ulf Hammarström fick en dålig start men rodde upp sig fint och slutade på övre halvan.

(1979–): 1) Thomas Proschinger, Sverige 5, 2) Matthias Kjeld, Island 4½, 3) Antti Pihlajasalo, Finland 4... **5) Ulf Hammarström, Sverige 3½.**

I denna liksom i alla de övriga klasserna deltog 12 spelare. Färöarna var denna gång företrädda med en spelare i alla klasser utom den äldsta, och de återstående platserna togs av Esbjergspelare.

I näst yngsta klassen hittade man tävlingarnas åtminstone på papperet mest överlägsne spelare, Helgi Áss Grétarsson var med 2120 300 poäng högre rankad än närmaste man – Mikael Agopov, Finland, som dock vann det inbördes mötet! Sveriges mannar höll sig lite i bakgrunden. Det skall dock nämnas att Andreas Lindström tog alla sina poäng i de tre första ronderna och alltså fick en hård lottning.

(1977–78): 1) Helgi Áss Grétarsson, Island 5, 2) Mikael Agopov, Finland 5, 3) Stefan F Gudmundsson, Island 4... **8) Andreas Lindström, Sverige 2½... 12) Jovan Zamac, Sverige 1.**

I den mellersta åldersklassen drabbades Sverige av ett återbud. Skol-NM har tidigare spelats under vintern, men i år ändrades tidpunkten. För Sverige var detta förstås inte så lyckat med det späckade spelprogram vi har under maj månad, och NM kom mycket riktigt att sammanfalla med Skollag-SM:s finalspel i Strängnäs.

Skolmästaren Fredrik Larsson drog sig därför ur och ersattes av tvåan Simon Silseth – med den äran! Han slogs hela tiden i toppen och låg inför slutronden i delad ledning. Det sista partiet blev avgörande. Sedan den finske huvudkonkurrenten spelat remi visade det sig till slut att Simon behövde vinna sitt parti för att ta hem NM-titeln.

Ställningen var fördelaktig men inte lättspelad, och medan han flyttade om pjäserna på damflygeln kunde motståndaren hitta en lucka på kungsflygeln och få till ett blixtangrepp som avgjorde. Synd, men Simon har ändå all heder av sin insats.

Här är hans parti från tredje ronden, en präktig positionell överspelning. Svarts drag ser självklara ut – när de väl är gjorda, vilket är ett gott betyg. Först ett sammandrag av handlingarna:

☐ Svart får tidigt löparparet, som alltmer växer i styrka. Svartfältaren blir en bjässe när den parkerat på e5. Där blockerar den vits c-bonde och stoppar motspel.

☐ Efter 19. – dxc5! är svart utan svagheter. Bönderna på damflygeln har goda utsikter att rycka fram och ta terräng, vilket också sker.

☐ En viktig orsak till att löparparet blir starkt är att vits springare inte hittar någon bra utpost. Visserligen letar den sig till d5, men sedan svart har försvarat h7 måste den lämna centrum.

☐ 26. g4 förlänger svarts löpardiagonaler ytterligare och försvagar vits kungsställning helt i onödan.

☐ När vit till slut ser en möjlighet att häva blockaden av e-bonden (då hotar svart 38. – Da1) offrar han den, men vits pjäser står för dåligt för att det ska bli farligt för svart. I stället kan svart utnyttja att också diagonalen a8–h1 öppnas och när vits h-bonde går förlorad ger han tappt...

Och så dragen:

■ Elever vid Frostaskolan i Hörby har tillverkat ett eget uteschackspel som man har sålt till skolan. Arbetet utfördes i skolans verkstadslokaler och ingick som tillvalsämne i den ordinarie undervisningen.

SICILIANSKT PARTI (B 92)

Jukka-Pekka Kotilainen Finland — **Simon Silseth** Sverige

1. e4 c5 2. Sf3 d6 3. d4 cxd4 4. Sxd4 Sf6 5. Sc3 a6 6. Le2 e5 7. Sb3 Le7 8. 0–0 0–0 9. f4 Dc7 10. De1 b5 11. a3 Lb7 12. Ld3 Sbd7 13. Dg3 exf4 14. Lxf4 Sh5 15. Dg4 Sxf4 16. Dxf4 Lf6 17. Sd1 Le5 18. Dh4 Sc5 19. Sxc5 dxc5 20. c3 c4 21. Lc2 Lc8 22. Kh1 Le6 23. Se3 Tad8 24. Tad1 f6 25. Sd5 Df7 26. g4 g6 27. Se3 a5 28. Txd8 Txd8 29. Td1 Txd1 30. Sxd1 Dc7 31. h3 Dd6 32. Df2 b4 33. axb4 axb4 34. De2 b3 35. Lb1 Lf4 36. Kg2 Da6 37. Kf3 g5

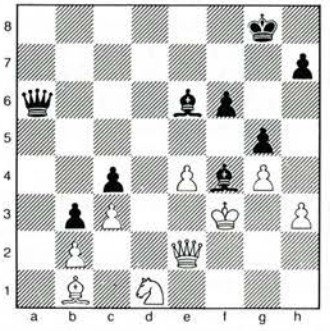

38. e5 fxe5 39. De4 Da7 40. Kg2 Dd7 41. De2 Ld5† 42. Kg1 Dc6 43. Kf2 Lg2 44. uppgivet.

(1975–76): 1) Tapani Sammalvuo, Finland 4½, **2) Simon Silseth, Sverige 4,** 3) Kasper Hansen, Danmark 4, **4) Per Steneskog, Sverige 4.**

I näst äldsta klassen gick det väl inte riktigt som vi hade hoppats. Jonas Barkhagen förlorade finalmötet med slutsegraren Peter Heine Nielsen i tredje ronden och tappade därefter mark.

(1973–74): 1) Peter Heine Nielsen, Danmark 5, 2) Ragnar Fjalar Saevarsson, Island 4, 3) Yrjö-Markus Jouhki, Finland 4, **4) Jonas Barkhagen, Sverige 3½... 10) Johan Hellgren, Sverige 2½.**

Äldsta klassen höll hög standard. Högst av alla nådde den isländska IM-duon Stéfansson och Thórhallsson. De möttes redan i första ronden med vinst för den förre och detta visade sig också avgöra tävlingen. Dansken Uffe V Nielsen hängde med i toppen men fick se sig passerad på sluttampen av vår egen hjälte Teodor Hellborg. I femte ronden fick han tillfälle att spela sin gamla specialare, Svesjnikovvarianten i Sicilianskt.

SICILIANSKT PARTI (B 33)

Håkan Stengrundet Norge — **Teodor Hellborg** Sverige

1. e4 c5 2. Sf3 Sc6 3. d4 cxd4 4. Sxd4 Sf6 5. Sc3 e5 6. Sdb5 d6 7. Lg5 a6 8. Sa3 b5 9. Sd5 Le7 10. Lxf6 Lxf6 11. c3 0–0 12. Sc2 Lg5

En grundställning i varianten. Svart vill gärna byta av sin svartlöpare mot en springare, t ex på e3 samt på detta och andra sätt häva vits kontroll över d5. Genom f5 kan vits centrum sättas under press och f-linjen eventuellt öppnas.

Vits bästa plan är att luckra upp svarts damflygel och spela på bondesvagheterna där. Absolut nödvändigt är att han behåller greppet om d5, annars får svart lätt terrängfördel och kommer bättre.

I partiet försöker vit komma till skott på kungsflygeln samtidigt som han försummar d5. Teodor visar på ett lärorikt sätt att detta inte fungerar.

13. h4?!

Som den starkaste fortsättningen gäller 13. a4! bxa4 14. Txa4 a5 15. Lc4 Tb8 16. b3 med någon fördel för vit.

13. – Lh6

Inte 13. – Lxh4?? 14. Dh5.

14. g4? f6 15. Lh3 Lb7 16. Dd3 Se7 17. Sxe7†?!

Förlorar tid jämfört med 17. Sb4 eftersom svarts dam nu snabbt kan riktas in mot d5.

17. – Dxe7 18. Sb4 Df7 19. Td1 Tac8!

Ytterligare en pjäs styr kosan mot d5. 20. g5 följs bara av 20. – fxg5.

20. Sd5 Tc5 21. Df3 Lxd5 22. Txd5 Txd5 23. exd5

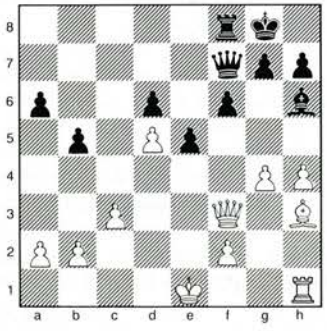

TIMMAN OCH KOK PÅ SVERIGEBESÖK

GMA:s ordförande Bessel Kok och stormästaren Jan Timman besökte i början av juni Eslövs SK, som under 1980-talet har utvecklats till en av Sveriges största juniorklubbar. De passade på att göra lite reklam för GMA:s verksamhet och Timman gav en simultanföreställning över 32 bord med resultatet +26 =4 −2.

Vinsterna togs av 11-åriga Anna Lundgren och av veteranen Ture Lundahl, båda Eslövs SK. De fyra som lyckades ordna var sin halvpoäng var Christin Andersson, SK Bara Bönder, Mende Dimovski, Eslövs SK, Ingvar Persson, Brösarps SK samt Ingvar Persson, Eslövs SK (Sveriges Schackförbunds skattmästare).

Arrangörerna fick ytterligare en prominent besökare så att säga på köpet, då Ulf Andersson kom nedresande från Arboga. Han fungerade som Timmans sekundant under kandidatfinalen mot Anatolij Karpov.

Timman ansåg att hans förlust mot exvärldsmästaren var en smula oturlig men han förklarade sig beredd att satsa på nytt i nästa VM-cykel. Bland dagens yngre mästare såg han för ögonblicket ingen allvarlig konkurrent. Dock trodde han att Sovjetspelarna Vassilij Ivantjuk, Boris Gelfand och Valerij Salov så småningom skulle kunna bli aktuella som utmanare. I väst finns ingen med deras kapacitet.

Den holländske stormästaren hade synpunkter på litet av varje, bl a datorer:

– I 15 år har jag ansett att det alltid kommer att finnas ett gap mellan världstoppen och de bästa datorerna, sade han. Jag använder själv inte datorer i förberedelserna inför matcher och turneringar och den ende jag vet som gjort det är kanadensaren Kevin Spraggett inför matchen mot Artur Jusupov.

– Om jag t ex skulle få möta Karpov igen tänker jag inte ta datorer till hjälp, det vore osportsligt!

Den kvinnliga frammarschen hänger enligt Timman samman med samhällsutvecklingen i övrigt:

– Någon kvinnlig spelare av världsklass finns visserligen inte, men det finns ingenting som säger att det inte skulle kunna komma fram någon sådan. Kvinnorna har blivit bättre. Tidigare hade de svårt att hävda sig, men det gällde ju inte enbart inom schack.

Hans råd till unga spelare:

– Studera inte bara teori, läs också bra böcker om äldre mästare och gå igenom partisamlingar av t ex Kasparov, Karpov och Kortchnoi. Titta framför allt på de egna partierna. Och spela sådana öppningar som leder till mittspel där du trivs!

23. – e4!

Nu tar svart över spelet. Vit har stora svårigheter i och med den försvagade kungsflygeln.

24. Dd1 Lf4 25. 0–0 Te8 26. Dd4 f5!

På 27. gxf5 följer nu 27. – Dh5.

27. f3 Dg6 28. Df2

Det hotade ju 28. – exf3 jämte slag på g4.

28. – e3 29. De2 Dh6

Svarts dam kan inte hindras från att tränga in på kungsflygeln med förödelse (30. De1 e2). Lägg märke till hur de olikfärgade löparna förstärker svarts angrepp.

30. Te1 Dxh4 31. uppgivet.

(1969–72): 1) Hannes H Stéfansson, Island 4½, 2) Thröstur Thórhallsson, Island 4, **3) Teodor Hellborg, Sverige 4... 6) Christian Jepson, Sverige 3½.**

Bästa nation blev med klar marginal Island, följt av Finland och därefter Sverige. Att Island var bäst råder det ingen tvekan om, och lika klart är att Finland har blivit bättre under senare år. Den svenska insatsen får betraktas som ganska normal. En beskrivning av den skulle förresten inte vara fullständig utan ett omnämnande av Christian Jepsons klara seger i den inofficiella NM-blixt som spelades kvällen före finalronden.

Mats Eriksson

Lars Degerman blev bäst av svenskarna i Gausdal

Arnold Cup i Gausdal den 24 april – 1 maj såg länge ut att bli en ren expeditionsaffär för den starke isländske stormästaren Margeir Pétursson. Men i sista ronden förlorade han som vit mot Berge Østenstad, Norge som därmed smet förbi och på kuppen erövrade sin andra stormästarinteckning.

Den 26-årige norrmannen blev emellertid inte ensam på toppen. Där fick han sällskap av västtyske IM Oliver Reeh som efter en tveksam inledning vann sitt sjätte parti i rad. Motståndare var Thomas Ernst.

Bland de 44 deltagarna fanns fem stormästare och ett tiotal internationella mästare. Pétursson var högst rankad före Lars Karlsson, vars genrep inför Haninge formade sig till rena katastrofen: 1 poäng på de tre första ronderna och endast 50 procent.

Flera andra svenskar hade rest över Kölen. Bäst placerade sig Lars Degerman, rankad som nr 15, på sjätte plats. Han förlorade endast ett parti, mot Pétursson, och tog 5½ poäng. Det gjorde även Rikard Winsnes och Thomas Ernst, men de hade lägre kvalitetspoäng.

För Degerman innebar resultatet en andra inteckning i IM-titeln.

På 5 stannade tredjerankade Richard Wessman, som i sista ronden förlorade mot dansken Klaus Berg, och Thomas Engqvist, som hade nöjet att vinna mot förre VM-utmanaren David Bronstein. Per Johansson, Göran Fant och Rikard Backelin (som slog Karlsson) tog alla 4 poäng medan Ari Ziegler fick nöja sig med 3.

Slutställning: 1) Oliver Reeh, Västtyskland 7 (av 9), 2) Berge Østenstad, Norge 7, 3) Margeir Pétursson, Island 6½, 4) Klaus Berg, Danmark 6½, 5) Lars Bo Hansen, Danmark 6½, 6) Lars Degerman, Sverige 5½, 7–8) Karl Thorsteins, Island och Raj Tischbierek, Östtyskland 5½, 9) Rikard

---

Bessel Kok har nämnts som en tänkbar kandidat till posten som FIDE-president. Han bekräftade att hans namn förts fram av flera schackförbund, bl a det sovjetiska, men ville inte avslöja om han tänker ställa upp vid valet i höst. Däremot skildrade han den legendariske amerikanen Bobby Fischers besök i Bryssel i slutet av april:

– Fischer tog kontakt med GMA för ett år sedan och hälsade på för att diskutera schack i största allmänhet. Han är intresserad av GMA:s verksamhet men är inte medlem och uttryckte heller ingen önskan att bli det.

– Han har patent på en ny sorts schackklocka och vi erbjöd honom hjälp med utprovningen. Den finns inte i något tillverkat exemplar ännu, bara på ritning.

Fischer följer fortfarande med vad som händer i schackvärlden. Han gjorde, tyckte Bessel Kok, ett mycket trevligt intryck.

Timman, som aldrig tidigare mött den numera skäggprydde amerikanen, deltog i träffen i Bryssel tillsammans med Fischers gamle VM-motståndare Boris Spasskij. Det är nu 18 år sedan Fischer senast spelade ett tävlingsparti – kan han komma tillbaka?

– Omöjligt att säga, menade Timman. Det finns inget liknande exempel i schackhistorien på toppspelare som gjort uppehåll i flera år och sedan återvänt till tävlingslokalerna. Rent allmänt har tekniken inte förändrats särskilt mycket, även om spelöppningskunskaperna är större idag.

– Nu är det i stället Kasparov som inspirerar många unga spelare. Det var lite tråkigt på Karpovs tid...

Winsnes, Sverige 5½, 10) Mads Smith Hansen, Danmark 5½, 11) Vlastimil Jansa, Tjeckoslovakien 5½, 12) Thomas Ernst, Sverige 5½, 13) Einar Gausel, Norge, 5½, 14) Angus Dunnington, England 5½. På 5 poäng slutade bl a David Bronstein, Sovjet och Heikki Westerinen, Finland.

Här är ett par partier från årets turnering.

TROMPOWSKY (A 45)

Peter Heine Nielsen (Danmark) – **Rikard Winsnes** (Sverige)

1. d4 Sf6 2. Lg5

Trompowsky är en öppning som jag på senare tid haft mycket besvär med. Jag har mestadels spelat 2. – c5 för att ta tillbaka med g-bonden efter 3. Lxf6. Partiet Jan Johansson – Winsnes, SM 1989 (TfS 6/89) är ett bra exempel på hur röriga ställningarna kan bli i den här varianten. I kommentarerna gav Thomas Ernst två av mina drag utropstecken, men inte ett enda frågetecken trots att jag förlorade!

Varianten 2. – c5 3. Sc3 som spelades i partiet Sjödahl – Åkesson (också TfS 6/89) förstärkte vit i snabbschackpartiet Jepson – Winsnes genom att spela ett ganska tidigt De1. En förlust som svart mot Torbjörn Glimbrant i finalronden av Öppna SM i år bidrog till insikten att det var dags att byta variant.

2. – Se4 (!) 3. Lh4!?

Intressant är också 3. h4 d5 4. Sd2 Sxg5 5. hxg5 Lf5 6. e3 e6 7. g4 Lg6 8. f4 c5 9. Sgf3 (9. Df3 Dd7) Sc6 10. c3 Db6 11. Sh4?! (11. Db3) Dxb2 med något bättre ställning för svart (Hodgson – Gufeld, 1986/87, Inf 43/56).

Det säkraste är emellertid 3. Lf4. Ett världsmästarexempel: 3. – c5 4. d5 Db6 5. Lc1 e6 6. f3 Da5†! 7. c3 Sf6 8. e4 d6 9. Sa3 exd5 10. exd5 Le7 11. Sc4 Dd8 12. Se3 0–0 13. Se2 Te8 14. g4? Sfd7 15. Sg3 Lg5 16. Kf2 Se5 17. Lb5 Ld7 18. Lxd7 Sbxd7 19. Sef5 c4! 20. Sh5? Sd3† 21. Kg3 Lxc1 22. Txc1 g6 23. uppgivet (van der Wiel – Kasparov, 1982).

3. – c5 4. f3 g5 5. fxe4 gxh4 6. e3 Lh6!

I min bok får 6. – Db6 ett utropstecken, men 7. Sc3! Dxb2 8. Sd5 Kd8 9. Lc4 e6 10. Tb1 Da3 11. Tb3 ledde till katastrof för svart i partiet Romero – S Agdestein, JEM 1985/86.

7. Dh5

Ett stamparti i denna variant är Bellon – W Watson, 1985/86. Vit spelade där 7. Kf2, men efter 7. – cxd4 8. exd4 Db6 9. Sc3 e6 10. Sf3 Sc6 11. Sb5?! 0–0! var han illa ute och förlorade efter 30 drag.

7. Dh5 har tidigare provats av Klaus Berg i ett parti mot Armas 1987 (NIC Y 9). Berg kunde ha fått fördel efter 7. – Lxe3 8. Sf3 Sc6 9. Sbd2 Da5 10. Lc4 e6 11. d5 Sd4 12. c3! Lxd2†! och nu (i stället för 13. Sxd2?) 13. Kxd2! Sxf3† 14. gxf3!.

7. – Db6 8. Sf3 Lxe3! 9. Lc4

Jag hade tänkt bemöta 9. Se5 med 9. – Lxd4! 10. Sxf7 Tf8!, varefter vit inte har några bra avdragare, t ex 11. Lc4 Dg6!.

9. – Sc6!

Det farligaste som kan hända svart är att vit får ner en springare till f7. Detta måste till varje pris förhindras.

10. Dxf7†

Efter 10. Sc3 var det dags att hugga på b2: 10. – Dxb2 11. Dxf7† Kd8 12. Sd5 Dxa1† 13. Ke2 Dxh1 14. Se5 (14. Dg7 Te8 15. Kxe3 Sxd4 16. Se5 De1†) Dxg2† 15. Kxe3 Dg5† jämte 16. – Sxe5.

10. – Kd8 11. Dg7

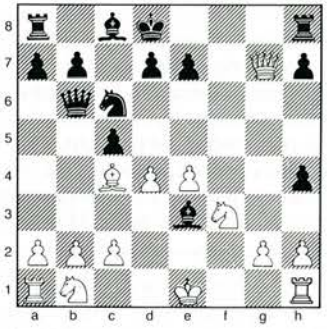

11. – Dxb2!

Annars kan vit gardera b2 med 12. dxc5.

12. Dxh8† Kc7 13. Sa3

På 13. Ke2 följer 13. – Lxd4! och på 13. Sbd2 Dxa1† 14. Ke2 Lxd4!.

13. – Dxa3 14. Ld3 Dc3† 15. Ke2 Sxd4† 16. Sxd4

Efter 16. Kxe3 Sxc2† faller avgörandet i ett annat hörn av brädet.

16. – Dd2†! 17. Kf3 Df2† 18. Kg4 Dxg2† 19. uppgivet.

Enklast är 19. Kxh4 Lxd4 jämte 20. – Lf6† I slutställningen hade vit nio minuter kvar medan svart hade sparat hela elva minuter!

(Kommentarer: Rikard Winsnes)

GAMMALINDISKT FÖRSVAR (A 54)

Thomas Engqvist (Sverige) – **David Bronstein** (Sovjet)

1. d4 Sf6 2. c4 d6

Bronstein spelade bra i Reykjavik med bl a spektakulära vinster mot Margeir Pétursson och Walter Browne. Turneringen i Gausdal var den sista i en flera månader lång nordisk turné. Att den f d VM-utmanaren skulle välja det gammalindiska försvaret kom väl knappast som någon större överraskning för Engqvist.

3. Sc3 e5 4. Sf3 Sbd7 5. Lg5 c6 6. e3 Da5 7. Dd2 Le7 8. Le2 Ld8

En originell löparmanöver i Laskers anda.

9. dxe5 dxe5 10. Lh4 0–0 11. 0–0 Te8 12. a3 e4 13. Sd4

Här står springaren starkt och vit har nu bekvämt spel.

13. – Sf8 14. b4 De5 15. Lg3 Dg5 16. Lf4 Dg6 17. c5 Se6 18. Lg3 Le7

Svart borde nog ha bytt av springaren och sedan spelat 19. – Le6 med ungefär lika spel. Men han inser inte faran i tid.

19. Lc4! Sh5 20. Sce2 Sxd4 21. Sxd4 b6?

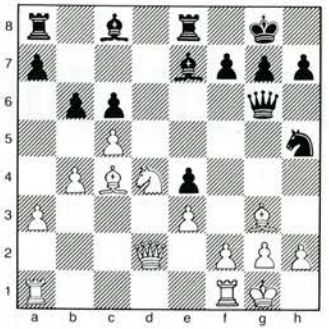

22. Sxc6!

Inledningen till en fin kombination som baserar sig på ett angrepp längs diagonalerna h1–a8 och a2–g8. Svart blir snart tvungen att öppna f-linjen genom att slå på g3.

22. – Dxc6 23. Ld5 Dd7 24. Da2 Sxg3 25. fxg3 Tb8?

Det avgörande felet. Efter 25. – Lb7! 26. Lxf7† (26. Lxb7 Dxb7 27. Txf7 Kh8 28. Db2 Tg8 29. De5 Tae8 30. c6 Dxc6 31. Txe7 Txe7 32. Dxe7 Dc3 leder till klar fördel för svart) Kh8 27. Lxe8 Dxe8 står vit visserligen lite bättre, men svart kan fortfarande försvara sig.

26. c6! Dd6

Tornet på e8 är indirekt garderat genom Le6.

27. c7! Ta8 28. Lxf7† Kh8 29. Tad1 De5 30. Lxe8 Le6 31. Td8! Lxa2 32. Txa8 Dxc7 33. Lf7† Ld8 34. Td1 g6 35. Taxd8† uppgivet.

En vacker seger för unge Engqvist, som gör en intressant start i sommarens SM-grupp.

(Kommentarer: Thomas Ernst)

Kontakt med Armenien

Schackklubben i Octemberian, en ort belägen i Araratdalen fyra mil från Armeniens huvudstad Jerevan, vill komma i kontakt med en svensk klubb för turnerings- och matchutbyte. Intresserade kan vända sig till förbundskansliet eller skriva direkt till klubbens tränare:

Roman Akopov, Poste Restante, Octemberian Post Office, USSR 377760 Armenia.

Jusupov skjuten

VM-kandidaten Artur Jusupov blev skjuten i magen vid ett rånöverfall i sitt hem i Moskva, som på senare år har blivit en av världens farligaste städer. Han överlevde mycket tack vare sin goda fysik men kunde inte vara med i GMA-finalen. Mest grämde han sig över att våldsmännen, tre till antalet, stal hans dator och alla hans schackkassetter.

Hector remikung

I Haninge spelade Jonny Hector tio partier i rad innan han i sista ronden signerade sin första och enda remi. I Copenhagen Open i Köpenhamn blev han däremot något av remikung (!) med sju remier och tre vinster. Det räckte till 6½ poäng och delad tionde plats. Den sovjetiske stormästaren Konstantin Lerner vann med 7½/10.

■ Norges Schackförbund redovisade för 1989 3 359 medlemmar i 135 klubbar – nytt rekord för andra året i rad. Sedan 1970 har förbundet mer än fördubblat antalet medlemmar. Oslo-området svarar just nu för den största expansionen.

TRÅNGT I VÄRLDSCUPTOPPEN

Kvalfinalen i Moskva inför 1991–92 års Världscup fick som väntat en ytterst manstark uppslutning med 39 stormästare och tre internationella mästare bland de 42 deltagarna. 15 spelare hade över 2600, 33 2550 och däröver, endast en låg under 2500.

Den sovjetiska dominansen var markant med 24 spelare. Dessa hade emellertid ett svårt handikapp – bara fem kunde räkna med avancemang. Från den nu avslutade cupcykeln var fyra Sovjetmästare direktkvalificerade och GMA (Stormästarföreningen) har bestämt att högst nio spelare från samma nation får delta.

Man spelade elva ronder enligt det schweiziska systemet och trängseln i toppen blev följaktligen stor. Inte mindre än åtta Sovjetspelare gick in bland de 15 främsta. Tre kunde inte gå vidare: Boris Gelfand, Vassilij Ivantjuk och Lev Polugajevskij.

Slutställningen för de främsta efter särskiljning: 1) Jonathan Speelman, England 7, 2) Michail Gurevitj, Sovjet 7, 3) Aleksander Chalifman, Sovjet 7, 4) Zurab Azmajparasjvili, Sovjet 7, 5) Jevgennij Barejev, Sovjet 7, 6) Aleksander Beljavskij, Sovjet 6½, 7) Lajos Portisch, Ungern 6½, 8) Boris Gelfand, Sovjet 6½, 9) Vassilij Ivantjuk, Sovjet 6½, 10) Nick De Firmian, USA 6½, 11) Murray Chandler, England 6½, 12) Lev Polugajevskij, Sovjet 6½, 13) Yasser Seirawan, USA 6, 14) Predrag Nikolić, Jugoslavien 6, 15) Kiril Georgiev, Bulgarien 6.

Klara för nästa Världscup är alltså förutom de 12 i Moskva Garri Kasparov, Anatolij Karpov, Valerij Salov och Jaan Ehlvest, alla Sovjet, samt Nigel Short och John Nunn, båda England. De övriga sex utses sedan elotalen per den 1 januari nästa år blivit kända.

Lennart Hansson

NYINKOMMEN LITTERATUR

Sosonko/Sterren: New in Chess vol 16 (Häft.=124:-)	240 s	i	149:–
Tiemann: Schliemann-Jänisch Gambit	108	h	77:–
Adorjan/Dory: Siege mit Schwarz	156	h	114:–
Samarian: Neues in der Caro-Kann-Verteidigung	67	h	59:–
Nunn: The Classical Kings Indian	109	h	95:–
Soltis: Beating the Sicilian Defense. Chameleon Variation	108	h	126:–
Silman: The Dynamic Caro-Kann. Bronstein/Larsen System	182	h	129:–
Smith/Hall: Winning with the Colle System	262	h	144:–
Munzert: Schachpsykologie	334	h	137:–
Nikolaiczuk: Mittelspielstrategie: 100×Spanisch I	206	h	96:–
Nikolaiczuk: Mittelspielstrategie: 100×Königsindisch	198	h	96:–
Wienigk: Holländisch A 80–A 99	185	h	114:–
Mullen/Moss: Blunders & Brilliancies	127	h	67:–
Unger: Strategical Themes	101	h	93:–
Webb: Chess for Tigers, 2nd Edition	120	h	77:–
Roisman: 333mal Schach dem König	272	i	74:–

Schackdatorer: Vi är den detaljist som har det största urvalet. Ring eller skriv till oss och begär upplysningar. Moms ingår. Snabba leveranser. Begär prislista!

SKÅNES SCHACKFÖRLAG AB (Sven Klerstam)

Linnégatan 65, 216 16 Malmö. Ordertelefon 040-16 28 61. Postgiro 63 19 45-3

Kjell Krantz kommenterar:

MÅNADENS PARTIER

TfS' partikommentator Kjell Krantz har botaniserat bland partierna från Moskva och valt ut två teoretiskt intressanta dueller:

SPANSKT PARTI (C 78)

Sergej Dolmatov	**Aleksander Beljavskij**
Sovjet	Sovjet

1. e4 e5 2. Sf3 Sc6 3. Lb5 a6 4. La4 Sf6 5. 0–0 b5

Något förvånande, men Beljavskij var en ivrig Archangelsk-anhängare på 70-talet. Nu har han dammat av käpphästen för nya äventyr.

6. Lb3 Lb7 7. Te1

Huvudfortsättningen. En titt på ett par bivarianter:

a) 7. d3 Ld6!? (Malanjuk) 8. a4 0–0 9. Sc3 b4 10. Se2 Sa5 11. La2 h6 12. Sg3 Te8 följt av Lf8 och d7–d5.

b) 7. c3 (!) Sxe4 8. d4 Sa5 9. Lc2 exd4 10. b4 Sc4 11. Lxe4 Lxe4 12. Te1 d5 och nu är 13. Sxd4! småäckligt för svart, åtminstone i dagsläget.

7. – Lc5 8. c3 d6 9. d4 Lb6 10. Lg5 h6 11. Lh4

Teoriböcker är ofta förvirrande. Sålunda skulle inte svarts nästa drag "finnas", om man får tro de skriftlärde.

Boken anger tre svartmöjligheter: 11. – De7/Dd7/0–0. Av dessa kikar vi en stund på den sistnämnda, som är av stort svenskt intresse. Efter 11. – 0–0 12. a4 exd4 13. cxd4 Te8 läser vi i TfS 9/1989, sid 370, partiet Brynell – Rantanen, att 14. axb5 axb5 15. Txa8 Lxa8 16. Sc3 g5 17. Lxg5! hxg5 18. Sxg5 i stort sett vinner för vit. Brynell hänvisar till Schacknytt 3/1987 och korrpartiet Hammar – Svensson, SM 1986: 18. – Kg7 19. Sxf7 Dd7 20. Dd2 Sg4 21. Dg5† Kf8 22. Sh8! uppgivet.

Men enligt påpekande av Olle Smith var inte 17. Lxg5! nytt, det hade redan förekommit i ett ryskt korrparti. Tyvärr förstår jag inte det här snacket. Vi har ju ett två år tidigare spelat svenskt korrparti, som ingen tycks vilja kännas vid. Det gäller partiet Eric Arnlind – Vladimir Zagorovskij, Axelson Memorial (1984–87).

Detta parti innehåller precis de avgörande momenten, låt vara att Arnlind underlät avslag på b5 och tornbyte. Så här gick detta parti: 10. a4 0–0 11. Lg5 h6 12. Lh4 exd4 13. cxd4 Te8 14. Sc3 g5 15. Lxg5! hxg5 16. Sxg5 Te7 17. Sd5! Lxd4 18. Te3!! Sxd5 19. Tg3! Lg7 20. Lxd5 Dc8 21. Dh5 Sd8 22. Sh7! Td7 23. Sf6† Kf8 24. Txg7! uppgivet.

Är det något fel på det här partiet? Eller varför tar man annars ifrån Arnlind äran av en strålande upptäckt? Se för övrigt även SSKK-bulletinen nr 199, 3/1987.

11. – g5!? 12. Lg3 0–0

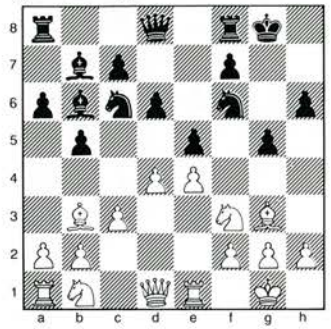

Beljavskij har genom dragomkastning smugit förbi offret på g5. Det kritiska draget i denna ställning är 13. a4!, som Beljavskij fått emot sig ett par gånger. Sålunda:

a) Mestel – Beljavskij, Mexico 1978: 13. – Te8 och nu anger Bychovskij som bra för vit 14. axb5 axb5 15. Txa8 Lxa8 16. h4 med idén 16. – g4 17. Sh2.

b) Janetschek – Beljavskij, Baden 1980: 13. – Sa5 14. Lc2 Sh5 och nu borde vit enligt Cvetković ha slagit på e5, eventuellt med mellanslag på b5.

Dessvärre får vi inte reda på i vårt parti om Beljavskij hade en tredje möjlighet på gång. Dolmatov väljer en sämre fortsättning...

13. Dd3?! Sh5

En god kännare av Archangelskt är kuba-

nen Valdes. Han anger som bra för svart 13. – Se7?! följt av Sg6.

14. Sbd2 Df6

Därmed har svart fått upp en behaglig Philidorposition kombinerat med två räliga Cordellöpare. Dolmatov kände sig säkert lurad. Hans normalt offensiva spel kommer snabbt av sig.

15. Ld5 Tae8 16. a4 Sxg3 17. hxg3 exd4! 18. axb5 axb5 19. Lxc6

En trist nödvändighet. Efter 19. cxd4 Sb4 ser man hur dumt vits dam står, och 19. Sxd4 Sxd4 20. Lxb7 Sc2! 21. Dxc2 Lxf2† 22. Kh1 (22. Kh2 Lxg3†!) och nu t ex 22. – g4 ser förkrossande ut.

19. – Lxc6 20. Sxd4 Ld7 21. S2f3

Här tycks det direkta 21. Sf5 lite bättre. Kanske fruktade vit bondeoffret 21. – d5!? 22. Dxd5 Lc6.

21. – b4 22. Sf5

Enda motchansen. Naturligtvis inte 22. cxb4 g4.

22. – Lxf5 23. exf5 bxc3 24. bxc3 Txe1† 25. Txe1 Kg7

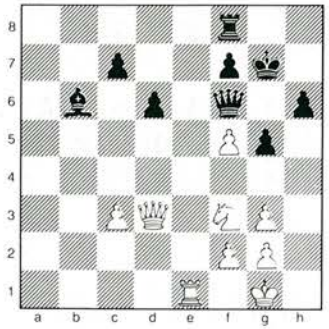

Svart står lite bättre, men någon vinst kan inte skönjas. Som det nu tycks spelar Dolmatov helt oinspirerat. Hans springarmanöver till h2 (för att ge svart en svag g5-bonde) är inte välbetänkt. Springaren borde i stället ha centraliserats till d4 eller via d2.

26. Sh2? h5 27. g4 h4 28. Sf3 Ta8 29. Dd2 Ta4!

Vit är genomskådad. Om nu 30. Dxg5† Dxg5 31. Sxg5 Txg4 och springaren har ingen god ruta: 32. Se4 d5; 32. Sf3 h3; Sh3 Tc4.

30. Sh2 Tc4

Därmed är vits c3-bonde dömd. Man noterar springarens absoluta intighet. Slutet är enkelt...

31. Tc1 La5 32. De3 d5! 33. De8 Lxc3 34. Dd7 Le5 35. Td1 Lxh2† 36. Kxh2 c6 37. Te1

Om 37. f3 De5† 38. Kh1 h3!.

37. – Txg4 38. g3

Om 38. Te6 Dxf5.

38. – hxg3† 39. fxg3 Tb4 40. Kg2 Tb2† 41. Kh3 Tb4 42. uppgivet.

Säkert svartspel och nytt blod ingjutet i Archangelskt!

FRANSKT PARTI (C 13)

Gyula Sax Ungern — **Jevgennij Barejev** Sovjet

1. e4 e6 2. d4 d5 3. Sc3 Sf6 4. Lg5 Le7 5. e5 Sfd7 6. h4!?

"Detta energiska drag har särskilt spelats i lösa partier av den fyndige amatören från Paris Eugène Chatard (1850–1924), och tidigare av mästaren Adolf Albin (1848–1920) från Wien. Men det var i och med föreliggande parti, som draget för första gången introducerades i en mästarturnering."

Så skriver Aljechin i sin första kommentar till det berömda partiet Aljechin – Fahrni, Mannheim 1914. Därmed får namnet Aljechin-Chatard också sin förklaring.

6. – Lxg5!

Syn. Barejev har lärt sig sedan sist. Vi kommer ihåg partiet Hellers – Barejev, Gausdal 1986, då han spelade 6. – h6 och fick snabbdäng. En annan svensk stormästare, Gideon Ståhlberg, svarade i regel 6. – f6 och fick oftast stryka på foten. Det är faktiskt enklare att ta en gambitbonde och eventuellt ge igen den, när så behövs. Principen gäller även i Aljechin-Chatard.

7. hxg5 Dxg5 8. Sh3

Vanligast, men alternativen 7. Th5 (Velimirović) och 8. Sb5 (korr) är också av intresse.

8. – De7 9. Sf4 g6 10. Ld3

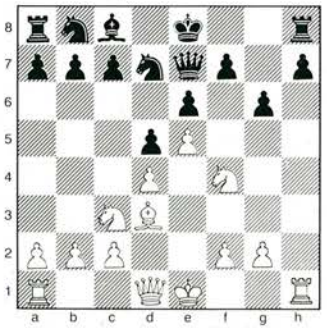

10. – Sb6!

Just så. Draget finns nästan inte angivet någonstans i modern litteratur. Endast i boken *La Difesa Francesa* av italienaren Giorgio Porreca (slutet av 70-talet) har jag hittat en liten parentetisk anmärkning härom.

Alternativet 10. – Sf8 är vederlagt sedan partiet Agejtjenko – Estrin, 1967: 10. – Sf8 ("un po' migliore è 10. – Cb6": Porreca) 11. Sfxd5! exd5 12. Sxd5 Dd8 13. Sf6† Ke7 14. Df3 c6 15. 0–0–0 Le6 16. d5! cxd5 17. Le4 (hotar 18. Da3†) Dc7 18. Sxd5 Lxd5 19. Df6† Ke8 20. Lxd5 (hotar 21. Lxf7†) Sc6 21. Dxh8 Sb4 22. Lb3 uppgivet.

11. Lxg6! Sc6

Inte 11. – fxg6? 12. Sxg6 Dg7 13. Sxh8 etc.

12. Sce2!?

Man ser att Lg6 har en del problem. Går den till d3 faller d4 och slag på h7 är också tveksamt, t ex 12. Txh7 Txh7 13. Lxh7 Dh4 14. Sh5 och även här slår svart på d4.

På textdraget verkar avslag på g6 mer motiverat, men tydligen håller det inte här heller: 12. – fxg6 13. Sxg6 Dg7 14. Sxh8 Ld7 (för att kunna slå på h8 med tornet) 15. Dd2! (sämre är 15. Sf4 0–0–0 jämte Txh8) jämte Dh6 och vit vinner så småningom h7-bonden med fördel.

12. – Ld7 13. Ld3 0–0–0 14. Dd2 f6 15. exf6 Dxf6 16. c3 e5 17. dxe5 Sxe5 18. 0–0–0 h5!

Barejev har smidigt löst alla spelöppningsproblem. Nu tycks 19. Sxh5 Dxf2 ofarligt, t ex 20. Tdf1 Dxg2 och damen slinker i värsta fall till e4 efter avslag på d3.

19. Lc2 h4 20. Dd4 Dg5 21. Kb1 Lg4 22. Sh3

Eller 22. f3 Lf5.

22. – De7 23. f3 c5

Energiskt spel hela tiden.

24. Df2 Lxh3?!

I mitt tycke lite tvivelaktigt. Löparen hade haft en god placering på e6. Dessutom var Sax redan i tidsnöd och då bör man som bekant inte byta av i onödan. Nåväl, det reder sig...

25. Txh3 Sbc4

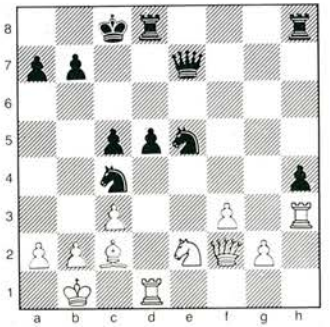

26. f4

Detta tidsnödsdrag har kritiserats, men jag är i alla fall inte överens. På det föreslagna 26. Sf4 är bondeoffret 26. – d4! klart livsfarligt, t ex 27. cxd4 cxd4 28. Txd4 Db4 och sedan måhända 29. Lf5† Kb8 30. Sd5 Dc5 31. b4 Df8. Här finns att jobba med för den hågade läsaren. I annat fall klämmer svart in en köttig pålle på e3.

Sax' stora miss kommer om några drag.

26. – Sc6 27. f5 S6e5 28. Sf4 Sg4

Nu fungerar inte bondeoffret d5–d4, då Th3 långverkar i försvarets tjänst.

29. Df3 Sge3 30. Sxd5??

En förfärlig miss. Givet var 30. Sg6 med ömsesidig kvalitetsvinst och oklart spel. Nu blir kvalitetsvinsten ensidig.

30. – Sxd5 31. Txd5 Sd2†

Man riktigt hör ett ungerskt "djävlar också" frammumlas. Das Rennen ist bald gelaufen...

32. Txd2 Txd2 33. Th1 De2 34. Dxe2 Txe2 35. g4 h3 36. f6 h2 37. f7 Tg2 38. uppgivet.

Men hur är det, har inte 10. – Sb6! spelats tidigare här i Sverige? I mitt bakhuvud maler något om ett SM-parti av Bengt Ekenberg. Vad säger våra arkivarier, t ex Per Mellberg i Uddevalla?

■ Miguel Najdorf, som spelade sin första olympiad 1935 och blev fyra i det argentinska mästerskapet i fjol, firade sin 80-årsdag i april med att organisera en stormästarturnering (kategori IX) i Buenos Aires. Segern delades av Vassilij Smyslov, Sovjet och José Luis Fernandez, Spanien med 9/13.

■ Bent Larsen vann för andra året i rad en vacker seger i Watson, Williams & Farley, en kategori XI-turnering i London: 1) Bent Larsen, Danmark 9 (av 13), 2) Patrick Wolff, USA 8½, 3) Julian Hodgson, England 8, 4) Daniel King, England 8, 5) Michael Adams, England 7½, 6) Victor Frias, USA 7½, etc.

NYA ELOLISTAN

□ FIDE:s nya elolista, som gäller från den 1 juli, omfattar 168 svenskar (157 herrar och 11 damer). Även spelare med vilande tal finns med den här gången. De främsta:

1.	Ulf Andersson	g	2630 (–)
2.	Ferdinand Hellers	g	2520 (– 5)
3.	Richard Wessman	m	2500 (– 5)
4.	Lars Karlsson	g	2495 (–25)
5.	Thomas Ernst	m	2480 (+30)
	Tom Wedberg	m	2480 (– 5)
7.	Harry Schüssler	g	2470 (–20)
8.	Jonny Hector	m	2465 (–)
9.	Jan Johansson	m	2460 (– 5)
10.	Axel Ornstein	m	2440 (– 5)
11.	Ralf Åkesson	m	2435 (–)
12.	Michael Wiedenkeller	m	2430 (+ 5)
	Martin Johansson		2430 (–)
14.	Christer Bergström	m	2420 (– 5)
	Dan Cramling	m	2420 (–)
16.	Roland Ekström	m	2415 (+10)
	Börje Jansson		2415 (–)
18.	Bengt Svensson	f	2410 (+ 5)
	Göran Broström		2410 (–)
20.	Stellan Brynell	m	2405 (–25)
	Lars Degerman	f	2405 (– 5)
	Lars-Åke Schneider	m	2405 (–10)
	Dan Uddenfeldt		2405 (–)
24.	Björn Ahlander	f	2400 (–)
	Folke Ekström	m	2400 (–)
	Sven-Göran Malmgren		2400 (–)
27.	Stefan Ivarsson	f	2395 (–)
28.	Ingvar Andréasson		2390 (–)
29.	Jaan Eslon	m	2380 (+20)
30.	Thomas Welin	m	2375 (–15)
	Christer Niklasson	m	2375 (–)
32.	Thomas Engqvist	f	2365 (+30)
	Nils-Gustaf Renman	m	2365 (–30)
	Ove Kinnmark		2365 (–)
	Bengt Lindberg	f	2365 (–)
	Mats Sjöberg	f	2365 (–)
37.	Robert Callergård		2360 (–)
	Bengt Hammar	f	2360 (–)
39.	Rikard Winsnes		2355 (–30)
	Robert Bator	m	2355 (–15)
	Per-Ove Hesselborn		2355 (–)
	Johnny Ivarsson		2355 (–)
43.	Christer Hartman	m	2350 (– 5)
44.	Johan Ingbrandt	f	2345 (–10)
	Zbigniew Bator	f	2345 (–)
	Caspar Carleson	f	2345 (–)
	Lennart Roxendal		2345 (–)
48.	Niclas Hjelm	f	2340 (–)
	Robert Åström		2340 (+25)
	Per Larsson	f	2340 (+30)
	Konstanty Kaiszauri	m	2340 (–)
52.	Pontus Sjödahl		2335 (+10)
53.	Björn Andersson	f	2330 (–)
	Gösta Svenn	f	2330 (–)
55.	Reynir Helgason		2325 (+35)
	Ingemar Kristiansson		2325 (–35)
	Hans Ek		2325 (–10)
	Franko Lukez	f	2325 (–)
	Mats Andersson		2325 (–)
	Carl-Magnus Björk	f	2325 (–)

Damer

1.	Pia Cramling	g	2505 (+15)
2.	Borislava Borisova	f	2170 (–)
3.	Jolanta Dahlin	f	2140 (–)
4.	Siv Bengtsson		2125 (–)
5.	Ingrid Svensson-Keményová		2115 (–)

VÄRLDSTOPPEN

1.	G Kasparov, Sovjet	2800 (–)
2.	A Karpov, Sovjet	2730 (–)
3.	B Gelfand, Sovjet	2680 (+65)
	V Ivantjuk, Sovjet	2680 (+15)
5.	J Timman, Holland	2660 (–20)
6.	J Ehlvest, Sovjet	2655 (+25)
	V Salov, Sovjet	2655 (+10)
8.	G Kamsky, USA	2650 (+140!)
9.	M Gurevitj, Sovjet	2640 (– 5)
10.	Y Seirawan, USA	2635 (+40)
11.	U Andersson, Sverige	2630 (–)
	V Kortchnoi, Schweiz	2630 (+ 5)
	R Vaganian, Sovjet	2630 (+25)

Damer

1.	J Polgár, Ungern	2540 (–10)
2.	Z Polgár, Ungern	2510 (+10)
3.	P Cramling, Sverige	2505 (+15)
4.	M Tjiburdanidze, Sovjet	2500 (+30)
5.	N Ioseliani, Sovjet	2480 (+ 5)

NY CAPABLANCABOK

ett dokumentariskt storverk

Det har skrivits åtskilliga böcker om Capablanca, världsmästare 1921–1927 och en av schackhistoriens största gestalter. Dessa framställningar har, som Edward Winter påpekar i sitt förord, merendels rört sig om partisamlingar, medan mästarens liv är lite utforskat.

Winter har velat fylla denna lucka. Hans bok är inte en biografi i vedertagen bemärkelse utan som titeln anger mera en ingående dokumentarisk skildring. Utan att sky någon ansträngning har Winter världen över dammsugit allt tänkbart dokumentariskt material om Capablanca: Tidningar, även svenska, schacktidskrifter, skilda arkiv etc.

Resultatet av denna enorma forskningsinsats har blivit en faktaspäckad skildring av en epok med Lasker, Capablanca och Aljechin som huvudaktörer.

I 15 kapitel följer läsaren de olika faserna av Capablancas liv. Där möter man det mångåriga meningsutbytet med Emanuel Lasker inför VM-matchen 1921 och förhandlingarna med Aljechin om en returmatch efter VM-nederlaget 1927. Av någon anledning hade den kubanske mästaren underlåtit att försäkra sig om rätten till en returmatch i händelse av nederlag.

Winter kan nu med hjälp av nytt material för första gången ge en samlad bild av Capablancas fruktlösa försök att förverkliga sin dröm om en returmatch. Capablanca har ju ganska allmänt ansetts vara den förfördelade parten men Winter ger en mer balanserad bild. Själv gör författaren ingen kommentar, men han reserverar sig för att sista ordet i denna fråga ännu inte är sagt.

Inte minst intressanta är Capablancas egna artiklar om schack och hans rapporter från den tidens stora schackbegivenheter. Bortåt 200 partier har getts plats – Winter har särskilt botaniserat bland sådana som inte har publicerats i tidigare böcker om Capablanca. Ett 70-tal partier med grundliga och djupgående analyser av Capablanca är andra höjdpunkter i denna schackhistoriska märkesbok som TfS skall återkomma till i annat sammanhang.

Det amerikanska förlaget McFarland & Co, Inc, som har sörjt för utgivningen av detta storverk, är värt en särskild honnör. Bokens pris: 45 US-dollar (cirka 260 kr).

Lennart Hansson

Nya böcker

Edward Winter: Capablanca, A Compendium of Games, Notes, Articles, Correspondence, Illustrations and Other Rare Archival Materials of the Cuban Chess Genius José Raúl Capablanca, 1888–1942.

John Nunn: Tactical chess endings

Batsford, paperback, 208 sidor, algebraisk notation.

Nunn är inte bara framgångsrik tävlingsspelare och sekundant åt sina stormästarkollegor. Han är också – som framgått i TfS – en flitig producent av schackböcker. 1981 kom första av upplagan av här föreliggande slutspelsbok.

Om öppningshandledningar snart faller för åldersstrecket borde så inte vara fallet med slutspel. Men dock, analyserna går vidare och nytrycket har kunnat rättas på många ställen. De faktiska möjligheterna i slutspel är större än man kanske tror och därför ofta förbisedda.

Nunn blandar studier och partislut i ett bländande fyrverkeri och till den som vill suga åt sig och lära vill man gärna vidarebefordra hans tillönskan:

– Gott slut!

Lars Bäckström

Cupfinalen:

Schack 08 slog ut Wasa och Rockaden vann igen

Den tredje cupfinalen på Solvalla blev sina föregångare lik med tre dagars schackfest under lyxiga förhållanden och med tävlingar så spännande att man nästan klättrade på väggarna. Liksom i fjol tog SK Rockaden och Schack 08 hand om guld respektive silver. Än en gång fick Wasa SK nöja sig med en blygsam placering och än en gång stupade Södra/SASS på halva vägen.

Bankdirektör Thore Browaldh, prominent medlem av Schackakademin, utnämnde i sitt invigningsanförande schacket till vår enda kultursport och hyllade cupgeneralen Göran Ohlsson för hans insatser. Det var välförtjänt – och hur ska det nu gå med cupen när han lämnar Solvalla?

Då laguppställningarna presenterades stod det klart att de åtta finalklubbarna tog turneringen på största allvar. Wasas tunga trio Tom Wedberg, Ferdinand Hellers och Richard Wessman kom nästan direkt från New York Open, från Schweiz anlände Rockadens hemliga vapen Roland Ekström och Södra/SASS toppade sitt lag med fyra högt meriterade titelhållare. Två stormästare och elva internationella mästare räknades in.

Enda smolket noterades för Malmö SS, som tvingades ställa upp utan två av sina bästa islänningar, IM Saevar Bjarnason som just vunnit Öppna SM och nykorade Malmömästaren Thrainn Vigfusson.

I förutsättningarna ingick seedning i kvartsfinalerna samt en bonuspoäng för Malmö SS i egenskap av division I-lag. I händelse av oavgjort avgjorde medelranking. Total prissumma: 68 000 kronor!

■ *Kvartsfinaler*

Malmö SS (+ 1)	–	**SK Kamraterna**	**2½**	–	**4½**
Schack 08	–	**Wasa SK**	**3**	–	**3**
Lunds ASK	–	**SK Rockaden**	**1½**	–	**4½**
SS Manhem	–	**Södra/SASS**	**2**	–	**4**

Favorittippade Wasa seglade på en mina redan i inledningen – vem hade väl trott något sådant när medelrankingen var 2441 respektive 2318? Minst överraskade var östgötarna själva, som menade sig ha haft mästarlaget i gungning även i serien. Och det oavgjorda resultatet kunde faktiskt ha blivit ännu bättre, om inte Per Thorén i vansinnig tidsnöd måst nöja sig med remischackar mot Peder Berkell.

Nyförvärvet från Norrköpings SS, Jan Nordström, blev en av hjältarna genom att på sista bord vinna mot Jonas Barkhagen i ett parti där juniormästaren inte stod att känna igen. Ankaret Johan Ingbrandt slet till sig en halva mot Tom Wedberg och sedan spikade Pontus Sjödahl igen finaldörren för stockholmarna genom att lura Richard Wessman på en kvalitet under speltidens sista rafflande tidsnödsminuter.

De övriga matchresultaten blev mera normala. Vi belyser vad som hände på toppborden:

Björn Ahlander
Malmö SS

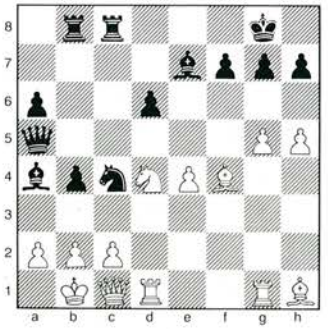

Thomas Ernst
SK Kamraterna

25. – Lxc2†! 26. Dxc2!

På 26. Sxc2 fanns tre alternativ, alla bra för svart:

a) 26. – Sa3† 27. Sxa3 Txc1† 28. Txc1 bxa3,
b) 26. – Sa3† 27. Ka1 Sxc2† 28. Kb1 Sa3† 29. Ka1 Txc1†,
c) 26. – Sa3† 27. bxa3 bxa3† 28. Ka1 Dc3† och matt i nästa drag.

Det som räddar vit är att svarts löpare inte deltar i angreppet.

26. – Sa3† 27. bxa3 Txc2

Efter 27. – bxa3† klarar sig vit genom 28. Sb3 Txc2 29. Kxc2 Tc8† 30. Kb1 Dc3 31. Td2!.

28. Kxc2 Dxa3 29. Kb1 b3 30. axb3 Txb3†

Nu är i alla fall remischackar säkrade.

31. Sxb3 Dxb3† 32. Kc1 Dc3† 33. Kb1 Db3† 34. Kc1 Dc4† 35. Kb1

Var 35. Kd2, med avsikten att fly till kungsflygeln, möjligt? 35. – d5 36. Tc1 Lb4† 37. Ke3 Lc5† 38. Kf3 dxe4† 39. Kg3 Dd3† 40. Kh4 Lf2† 41. Lg3 ser inte ut att ge något eftersom svart står på matt. Men här är tiden på upphällningen.

35. – Db4† 36. Kc2 Dc4† 37. Kb1 Db5† 38. Kc2 Dc4† 39. remi.

Stormästaren Lars Karlsson bidrog verksamt till en stabil seger mot inte ofarliga SS Manhem:

BIRDS SPELÖPPNING (A 02)

Lars Karlsson	**Lars-Åke Schneider**
Södra/SASS	SS Manhem

1. f4 Sf6 2. Sf3 g6 3. g3 Lg7 4. Lg2 0–0 5. 0–0 c5 6. d3 Sc6 7. e4 d6 8. h3 Tb8 9. Kh2 b5 10. Sc3 Se8 11. f5! b4 12. Sd5 e6 13. Se3 Sd4 14. Sxd4 cxd4 15. Sg4 exf5 16. exf5 Lxf5 17. Sh6† Lxh6 18. Lxh6 Sg7 19. Dd2 Te8 20. g4 Lc8 21. Df2 De7 22. Tae1 Se6 23. Lc6 Ld7 24. Lg5! Dxg5 25. Dxf7† Kh8 26. Dxd7 Dd2† 27. Kg1 Dxc2 28. Dxd6 Tbd8 29. De5† Kg8 30. Lxe8 Txe8 31. Df6 Dc7 32. Te5 Sf8 33. Tfe1 Tc8 34. Df3 Dd6 35. Dd5† Dxd5 36. Txd5 Tc2 37. Td8 Kf7 38. Tf1† uppgivet.

I matchen mot LASK bjöd Michael Widenkeller på ett instruktivt slutspel:

Sverre Heim
Lunds ASK

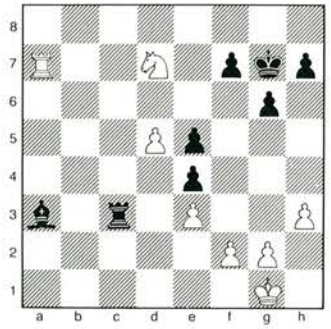

Michael Wiedenkeller
SK Rockaden

32. g4!

Inte 32. Sxe5? Tc1† 33. Kh2 Ld6 och springaren är fängslad.

32. – Lb2

Säkert ett svårt val i tidsnöden. 32. – h6 33. Sxe5 Kf6 34. Sxf7 var inte spelbart och på 32. – Ld6 behåller vit greppet med 33. g5. Tornbyte är inte möjligt: 33. – Tc7 34. Txc7 Lxc7 35. Sc5 osv och på 33. – h6 kan följa 34. h4 hxg5 35. hxg5 Le7 36. Sxe5 Lxg5 37. Sxf7! med avgörande fördel för vit.

Fel vore däremot 32. – Ld6 33. Ta6? Le7 34. d6 Lh4 35. Sxe5 Lf6! som ger svart möjlighet att fortsätta kampen.

33. g5 h6 34. h4 hxg5 35. hxg5 Tc8 36. Sf6 Lc3 37. Tb7!

Löparen ska hindras från att kontrollera fältet d6. Lägg märke till att svarts torn inte kan lämna åttonde raden.

37. – La5 38. Sxe4 Tc7 39. Tb8 Td7 40. Sf6 Td8 41. Tb5 Lc7 42. Tb7 Ld6

På 42. – Tc8 avgör 43. Txc7! Lxc7 44. Se8†.

43. Kg2 Kf8 44. Kf3 Kg7 45. Ke4 Ta8 46. Td7!

Ta4† 47. Kf3 Lf8 48. Td8 uppgivet.
Löparen kan inte flyttas och d-bonden går inte att hejda (48. – Ta6 49. d6 Txd6 50. Txd6 Lxd6 51. Se8†).

■ *Semifinaler*

Södra/SASS	–	**Schack 08**	3	–	3
SK Kamraterna	–	**SK Rockaden**	1	–	5
Wasa SK	–	**Malmö SS (+ 1)**	5½	–	1½
SS Manhem	–	**Lunds ASK**	3	–	3

Till turneringens dramatiska höjdpunkt utnämner vi de sista fem minuterna i partiet på tredje bord i matchen mellan Södra/SASS och Schack 08. Stockholmslaget ledde med 3–2 och Pontus Sjödahl var piskad att vinna ett remiaktigt slutspel mot Ralf Åkesson. Sjödahl hade en merbonde på h-linjen men "fel" löpare mot springare samt ett par minuter bättre tid.

I en svindlande tidsnödsduell agerade han mycket beslutsamt, mycket kallt och mycket skickligt och till slut lyckades han lura sin motståndare. Spontana applåder och finalplats för Schack 08 blev belöningen.

Omedelbart efteråt demonstrerade stormästare Hellers hur den olycklige Åkesson skulle ha spelat för att hålla remi. Tyvärr gick allt med sådan hastighet att inga protokollskrivare hann med.

Sjödahl var förstås inte ensam om att ta poäng. Nils-Gustaf Renman och Hans Jonsson bidrog med var sin halva och på första bord bärgade Johan Ingbrandt den resterande tredjedelen:

HOLLÄNDSKT FÖRSVAR (A 90)

Johan Ingbrandt (Schack 08) – **Lars Karlsson** (Södra/SASS)

1. d4 e6 2. c4 f5 3. g3 Sf6 4. Lg2 Lb4† 5. Sd2 0–0 6. Sf3 d5 7. 0–0 Sc6 8. Dc2 Le7 9. a3 a5 10. b3 Se4 11. Lb2 Ld7 12. Tad1 Sxd2 13. Txd2 Le8 14. Se5 Kh8 15. e3 Sxe5 16. dxe5 c6 17. e4 fxe4 18. Lxe4 Lh5? 19. Lxh7 De8 20. f4! dxc4 (20. – g6 21. g4!) **21. bxc4 Td8 22. Le4 Lc5† 23. Kg2 De7 24. f5! Lxa3 25. f6 Db4 26. Txd8 Txd8 27. Lxa3 Dxa3 28. Df2 Kg8 29. Df4 Db4 30. Tf2 Td7 31. Dg5 Dxc4 32. Lh7† Kxh7 33. Dxh5† Kg8 34. De8† Kh7 35. Dh5† Kg8 36. f7† uppgivet.**

Rockaden hade inga som helst besvär mot Kamraterna. Michael Wiedenkeller tryckte ner Thomas Ernst sedan han i 24:e draget hade placerat en fribonde på d7. Där stod den i 30 (!) drag innan den slutligen gick i dam.

På sista bord utspelade sig följande:

Mats Sjöberg
SK Rockaden

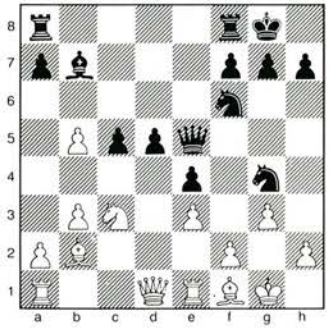

Tom Borvander
SK Kamraterna

18. – d4! 19. Se2 Dh5 20. h4 Sxf2! 21. Dd2
Springaroffret kunde inte antas: 21. Kxf2 Df3† 22. Kg1 Sg4 23. Lg2 Df2† 24. Kh1 Sxe3 med matt eller damförlust.
21. – Sd3 22. exd4 Df3 23. Sf4 e3 24. Dg2 Df2† 25. Dxf2 exf2† 26. uppgivet.

Wasa var lika obevekligt mot Malmö SS. Den ende av skåningarna som tog poäng var Björn Ahlander på toppbordet. Hellers spelade upp hela registret:

CARO-KANN (B 16)

Ferdinand Hellers (Wasa SK) – **Per-Inge Helmertz** (Malmö SS)

1. e4 c6 2. d4 d5 3. Sc3 dxe4 4. Sxe4 Sf6 5. Sxf6† gxf6 6. c3 Lf5 7. Sf3 e6 8. g3 Ld6 9. Lg2 Sd7 10. 0–0 Dc7 11. Sh4 Lg6 12. Te1 0–0–0 13. b4! e5 14. Db3 exd4 15. cxd4 Db6 16. a3 Db5 17. Le3 Kb8 18. d5! Sc5 19. Dd1 Sa6 20. Sxg6 hxg6 21. a4 Dxb4 22. Tb1 Da5 23. dxc6 b6 24. c7†! Sxc7 25. Df3 Da6 26. Dc6 Kc8 27. Tec1 The8 28. Lf4 Te5 29. Lxe5 fxe5 30. Td1 Lc5 31. Db7† Dxb7 32. Lxb7† Kxb7 33. Txd8 Kc6 34. Tbd1 Ld4 35. Tf8 a6 36. Txf7 b5 37. Tc1† uppgivet.

Efter stor dramatik gick Lunds ASK vidare mot SS Manhem tack vare lägre medelranking (2317 respektive 2334) sedan Christian Jepson på tredje bord vunnit det avgörande partiet mot Joakim Engsner. Det pågick en god stund längre än de övriga. Orsaken var att spelarna vid den rekonstruktion som följde efter tidsnöden inte kunde fastställa dragföljden. Till slut beordrades de tillbaka till brädet.

Matchen fick över huvud taget ett märkligt förlopp. Västanvinden var i början frisk men så tappade Rikard Winsnes alla tänkbara trådar och förlorade mot Ludvig Sandström. I stället för 2–0 stod det plötsligt 1–1. Det gav lundaborna nya krafter medan göteborgarna sjönk ihop i motsvarande utsträckning.

En som stod pall i blåsvädret var emellertid gamle landslagsmannen Ove Kinnmark. Efter en väldig holmgång mot Jesper Hall fann han ett ruskigt löpardrag:

Jesper Hall
Lunds ASK

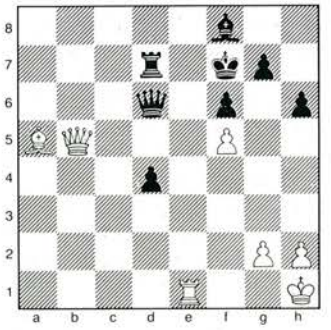

Ove Kinnmark
SS Manhem

42. Lb4!! Dd5
Vit vinner både efter 42. – Dxb4 43. Dxd7† och 42. – Dc7 43. De2! med ogarderbara hot.
43. De2! Kg8
Att gå emellan med damen gick inte på grund av 44. Dh5†.
44. De6† Dxe6 45. fxe6 Te7 46. Lxe7 Lxe7 47. Td1 Kh7
Eller 47. – Lc5 48. Tc1 Lb6 49. Tc8† Kh7 50. e7 osv.
48. Txd4 Kg6 49. Td7 Lc5 50. g4! uppgivet.
En stillsam men effektiv avslutning: 50. – f5 51. gxf5† Kxf5 52. Td5†.

■ *Finaler*

SK Rockaden	–	**Schack 08**	4–2
Södra/SASS	–	**SK Kamraterna**	1–5
Lunds ASK	–	**Wasa SK**	2–4
Malmö SS (+ 1)	–	**SS Manhem**	2–5

Matchen mellan Rockaden och Schack 08 avgjordes under några laddade tidsnödsminuter:

I ett slutspel med olikfärgade löpare förlorade Per Thorén på tid mot Niclas Hjelm och trots tre merbönder kunde Hans Jonsson inte undkomma Robert Bators remischackar. Johan Ingbrandt skulle visserligen komma att kröna sin fina cupinsats med seger mot Michael Wiedenkeller men Pontus Sjödahl tvingades acceptera remi mot Carl-Magnus Björk, Mats Sjöberg tog sin tredje raka mot Niclas Ottenklev och Roland Ekström vann sakta men säkert på andra bord:

KATALANSKT PARTI (E 05)

Roland Ekström (SK Rockaden) – **Nils-Gustaf Renman** (Schack 08)

1. c4 e6 2. Sf3 Sf6 3. g3 d5 4. Lg2 Le7 5. 0–0 0–0 6. d4 dxc4 7. Da4 a6 8. Dxc4 b5 9. Dc2 Lb7 10. Sbd2 Sbd7 11. Sb3 Le4 12. Dd1 c5 13. dxc5 Sxc5 14. Lg5 Dxd1 15. Tfxd1 Sxb3 16. axb3 h6 17. Lf4 Lc2?! 18. Tdc1! Le4 19. Se5 Lxg2 20. Kxg2 Sd5 21. Ld2 Lb4 22. Lxb4

■ **I Västgötabladet, som utges av Västergötlands Schackförbund, läser vi att Erik Franzén av åldersskäl har lämnat styrelsen för Kinna SK. Han har varit medlem i klubben i 66 år och tillhört styrelsen i 62! Vem slår det rekordet?**

Sxb4 23. Tc7 Tad8 24. Sf3 Td6 25. Tac1 Tfd8 26. h4! T6d7 27. Txd7 Txd7 28. Tc8† Kh7 29. h5 g5 30. Se5 Te7 31. Kf3 Kg7 32. e4 Tb7 33. Ke3 f6 34. Sc6! Sxc6 35. Txc6 e5 36. Txa6 g4 37. f4 gxf3 38. Kxf3 Td7 39. Kg4 Td3 40. Ta7† Kg8 41. b4 Te3 42. Kf5 Txg3 43. Kxf6 Tb3 44. Tg7† Kf8 45. Tb7 Tf3† 46. Kxe5 Th3 47. Kf6 Tf3† 48. Kg6 Tf4 49. Txb5 Txe4 50. Kxh6 Tg4 51. Tf5† Ke7 52. b5 Tb4 53. Kg6 Txb2 54. h6 uppgivet.

Kamraterna tog hand om bronset efter en helgjuten insats mot ett Södra/SASS som kanske inte hade hunnit smälta resultatet i den föregående ronden. I alla händelser rasade flera ställningar nästan samtidigt i tidsnöden och sedan Bengt Svensson vunnit mot Lars Karlsson (Thomas Ernst hade gett sig i väg till Gausdal) var storsegern ett faktum.

Lunds ASK gjorde gott motstånd mot Wasa. Siste man på skansen var Ludvig Sandström som i händelse av seger mot Hellers skulle ordna oavgjort. Ställningen var remibetonad och Hellers bjöd. Sandström ansåg sig vara förpliktigad att fortsätta – och förlorade.

Det kostade Mats Sjöberg 2 000 kronor, eftersom nu också Hellers kom upp i 3 poäng och fick dela ett specialpris på 4 000 kronor till bäste poängplockare.

Lunds enda vinstparti i matchen blev intressant:

NIMZOINDISKT FÖRSVAR (E 58)

Richard Wessman	**Christian Jepson**
Wasa SK	Lunds ASK

1. d4 Sf6 2. Sf3 d5 3. c4 e6 4. Sc3 Lb4

Så brukar bl a Jonny Hector spela. Wessman föredrar Nimzoindiskt.

5. e3 0–0 6. Ld3 c5 7. 0–0 Sc6 8. a3 Lxc3 9. bxc3 De7!?

Encyklopedin anger fyra andra alternativ: 9. – dxc4, 9. – Dc7, 9. – b6 och 9. – Te8.

10 Se5 Sxe5 11. dxe5 Sd7 12. cxd5 exd5 13. f4 Td8 14. Ld2 c4 15. Lc2 Sc5 16. Le1 g6

Praktiskt taget tvunget. Det hotade 17. Lxh7†! Kxh7 18. Dh4† Kg8 19. Lh4 f6 20. exf6 gxf6 21. Tf3 med farligt angrepp för vit.

17. Lg3

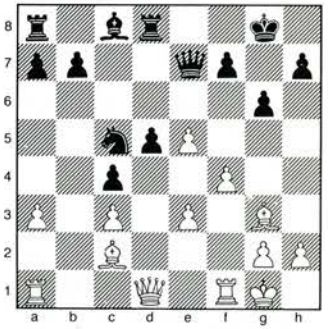

17. – Sd3!

Ett starkt bondeoffer som inte blir sämre av att det är så gott som nödvändigt. Svart kan knappast tillåta 18. f5. Och 17. – f5 med idén 18. exf6 Dxe3† 19. Lf2 gick ju inte.

18. Lxd3 cxd3 19. Dxd3 Lf5 20. Dd2 Td7 21. Tfc1 Tc8 22. De1 Le4 23. Lh4 De6 24. Lf6 h5 25. h3 Tdc7 26. g4?!

Troligen förivrar sig vit. Efter 25. Ta2 hade tornet kunnat delta i angreppet på kungsflygeln. Observera att svart inte kan spela 26. – hxg4 på grund av 27. Dh4 med matt i nästa drag.

26. – Kf8 27. f5 gxf5 28. Dh4 fxg4 29. Dxh5 Ke8 30. h4 Kd7 31. Dg5 Txc3 32. Txc3 Txc3 33. Tf1

Åtföljt av ett remianbud. Jepson håller huvudet kallt i tidsnöden och avböjer.

33. – Lf3 34. Df4 Tc4 35. Dh6 Tc2 36. Tf2 Tc1† 37. Tf1 Txf1† 38. Kxf1 Da6†! 39. Kf2 De2† 40. Kg3 Le4 41. e6†!

Enda sättet att skapa ett flyktfält för kungen.

41. – Kc6! 42. Kf4 Lg6 43. Dh8 Df3† 44. Kg5 Df5† 45. Kh6 Dh5† 46. Kg7 Dxh8† 47. Kxh8

Kungens långa marsch är till ända, och nu vinner svart slutspelet.

47. – fxe6 48. Le5 b5! 49. Kg7 Lf5 50. Kf6

Det hjälper inte att gå med fribonden: 50. h5 a5 51. h6 b4 52. axb4 axb4 53. h7 Lxh7 54. Kxh7 b3 55. Kg6 g3 och svart vinner.

50. – a5 51. Kg5 Kc5 52. e4 Lxe4 53. Kxg4 Kc4 54. Kf4 Kd3 55. Ld6 Lf5 56. h5 Kc3 57. Ke3 b4 58. Lc7 b3 59. Lxa5† Kc4 60. uppgivet.

Manhem visade sig vara alltför starkt för Malmö SS som endast lyckades åstadkomma två remier på toppborden. På tredje bord uppstod den här ställningen efter **16. – 0–0–0:**

Arnthor Einarsson
Malmö SS

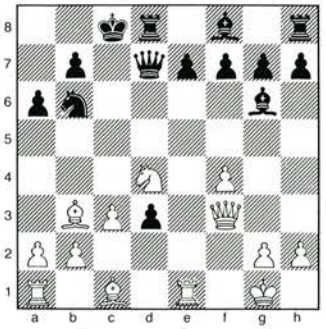

Björn Andersson
SS Manhem

Svart är illa ute och med sitt senaste drag tar han en chans: 17. f5 e6!? 18. fxg6 hxg6 19. Dxd3 Ld6, varefter han kan hoppas på lite motspel. I stället kommer en kalldusch:

17. Se6!

Nu går inte 17. – d2 18. Lxd2 Dxd2 19. Tad1, t ex 19. – Dxd1 20. Txd1! Txd1† 21. Dxd1 fxe6 22. Lxe6† Kb8 23, Dd4! Ka7 24. a4. Och om tornet flyttas är svarts spel fullständigt lamslaget.

17. – fxe6 18. Lxe6 Dxe6 19. Txe6 Sc4 20. Dg4 Kb8 21. f5 d2 22. Lxd2 Sxd2 23. fxg6 hxg6 24. Df4† Kc8 25. Td1 g5 26. Df2 uppgivet.

Slutställning: 1) SK Rockaden, 2) Schack 08, 3) SK Kamraterna, 4) Södra/SASS, 5) Wasa SK, 6) Lunds ASK, 7) SS Manhem, 8) Malmö SS.

Penningpriserna fördelades enligt följande: 15 000, 10 000, 9 000, 8 000, 7 000, 6 000, 5 000 och 4 000 kronor, säkert en välbehövlig förstärkning för respektive klubbkassor.

I sammanhanget kan också nämnas att förplägnaden var fri under finalhelgen, enbart detta en affär större än den totala prissumman!

Som redan framgått blev Mats Sjöberg, SK Rockaden och Ferdinand Hellers, Wasa SK bästa poängplockare med vardera 3 poäng av 3 möjliga. 2½ poäng erövrades av Johan Ingbrandt, Schack 08, Roland Ekström, SK Rockaden, Pontus Sjödahl, Schack 08, Christian Jepson, Lunds ASK, Ove Kinnmark, SS Manhem och Niclas Hjelm, SK Rockaden.

Riltonmedaljen

Efter beslut av styrelsen för Stiftelsen Doktor Tore Riltons Fond kan Riltonmedaljen tilldelas "fysisk eller juridisk person som gjort mångåriga och för svenskt ungdomsschack synnerligen värdefulla insatser".

Vem som helst kan föreslå en medaljör. Ansökan ska sändas antingen till Sveriges Schackförbund, Stockholms Schackförbund eller Stockholms SS.

Medaljen finns i olika valörer, den högsta i 18 karats guld.

V65-cupen

Sammanlagt 273 lag deltog i V65-cupen. 13 lag gick till final med följande resultat:

1) Gävle SA 6 rätt, 2) Lunds ASK VII 5, 3) Södra/SASS 5, 4) Limhamns SK VIII 5, 5) Limhamns SK V 5, 6) Schack 08 5, 7) Kymbo SK 5, 8) Horndals SK 4, 9) Alingsås SS 4, 10) Vaggeryds SK 4, 11–13) Solna SS II, Arboga SK och Fagersta SS 4.

Vid prisutdelningen, som förrättades av landshövding Lennart Sandgren, fördelades 32 000 kr enligt följande: 10 000, 5 000, 3 000, 3 x 2 000 samt 6 x 1 000 kronor.

■ Hur bra kondition har schackspelarna? Fråga Fredrik Gustafsson, Eksjö SK. Han placerade sig som 857:e man i Stockholm Marathon och slog alla specialisterna från Eksjö Södra IK!

ALLT I SCHACK

STOCKHOLMS SCHACKFÖRLAG

Henry Andersson
Brännkyrkagatan 71
117 23 STOCKHOLM
Telefon: 08/669 42 37

Postgiro: 55 08 86-6

Nederlag för Kasparov vid GMA-mötet i Murcia

Garri Kasparov, världsmästare och president i Grandmasters Association (GMA) led ett kännbart nederlag i en för honom vital fråga vid mötet med GMA:s generalförsamling i juni i Murcia, Spanien.

Generalförsamlingen beslöt nämligen att ratificera det preliminära förslag till uppgörelse med Världsschackförbundet (FIDE) som GMA:s ordförande Bessel Kok, Jan Timman och Anatolij Karpov efter årslånga förhandlingar hade godkänt.

Kasparov, som alltsedan FIDE-presidenten Campomanes' famösa beslut 1985 att bryta VM-matchen mellan Karpov och Kasparov har fört en våldsam kampanj mot FIDE i allmänhet och dess president i synnerhet, har bestämt motsatt sig förslaget som han betecknade som dåligt. Och vid GMA:s generalförsamlings möte i december i fjol beslöts med stor majoritet, på Kasparovs förslag, att VM-matcherna i fortsättningen skulle organiseras av GMA och inte av FIDE.

Beslutet fördjupade krisen mellan GMA och FIDE, men inom GMA:s styrelse stod Kasparov isolerad. Kok gisslade i ampra ordalag Kasparovs hållning och uttalade att överenskommelsen ger spelarna mer än de någonsin fått i schackets historia. När förslaget åter kom upp inför mötet i Murcia hade stämningen svängt och den moderata falangen godkände nu överenskommelsen, som bl a ger GMA starkt inflytande över VM-matcherna.

Vid valen till ny styrelse återvaldes Kasparov med stor majoritet som president. Världsmästaren fann det emellertid inte lämpligt att ingå i styrelsen förrän efter VM-matchen i höst. Som skäl angav han att Karpov – som inte var närvarande – hade fallit igenom i valet. Samtidigt kunde han inte dölja sin besvikelse:

– Jag förstår inte varför man först godkände överenskommelsen med FIDE och sedan med 115 röster av 125 omvalde mig som president...

På samma gång uttryckte han kritik mot den nya styrelsen, som enligt hans mening inte var representativ och han beklagade att ingen amerikansk stormästare valts.

Styrelsen består av Bessel Kok, ordförande, samt stormästarna Jan Timman, Holland, Bent Larsen, Danmark och Ljubomir Ljubojević, Jugoslavien samt av Aleksander Beljavskij, Sovjet, Bachar Kouatly, Frankrike och Nigel Short, England, de tre sistnämnda nyvalda.

Bessel Kok har senare meddelat att nästa Världscup kommer att inledas i Bryssel den 31 mars nästa år.

Lennart Hansson

Nordiska Mästerskapet 1992

Sveriges Schackförbund står i tur att arrangera NM 1992, som enligt stadgarna består av mästerskapsklass tillika zonfinal, mästarklass, allmänklass samt kadettklass.

De ekonomiska förutsättningarna är gynnsamma då

☐ varje deltagande förbund betalar kostnaderna (resa, kost och logi) för sina deltagare i NM-gruppen/zonfinalen samt

☐ övriga klasser i stort är självfinansierade genom anmälningsavgifterna.

Tävlingarna är attraktiva för presumtiva arrangörer, främst med tanke på att man får en stormästarturnering för en synnerligen överkomlig kostnad.

Centralstyrelsen har därför beslutat att ge hugade arrangörsspekulanter tillfälle att senast den 30 september 1990 inkomma till förbundskansliet med intresseanmälningar.

Ytterligare upplysningar om NM 1992 lämnas av undertecknad.

Christer Wänéus
President i Nordiska Schackförbundet

Problem

Bidrag och lösningar till Lennart Larsson, Häradsvägen 10 B, S-443 31 Lerum

14884. Alexander Hildebrand
Uppsala

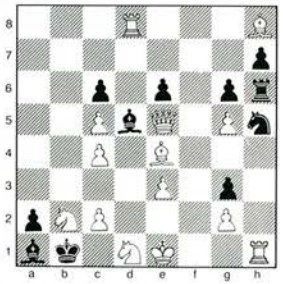

Matt i 2 drag

14885. Hilding Fröberg
Haninge

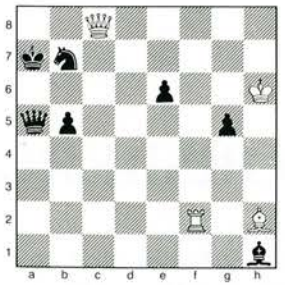

Matt i 3 drag

14886. Kåre Andersson
Svenshögen

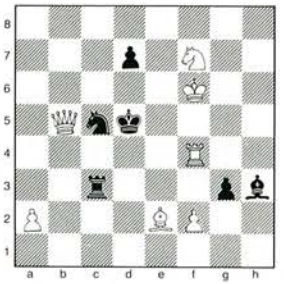

Matt i 4 drag

14887. Boris Byljevskij, SU-Uljanovsk. Vit: Kh1 Dd3 Te7 Tg3 Sf3 Sg6. Svart: Kd6 Dd4 Bc5 c6. Matt i 2 drag.

14888. Nenad Petrovic (†) (V Problem, 1980) Vit: Ke7 Da7 Sa4 Sf5. Svart: Kc8 Lc7 Sc4. Matt i 3 drag.

14889. Vjatseslav Antipov, SU-Borovitschi. Vit: Kg2 Df8 Sb4. Svart: Ke1 Bd3 e2. Matt i 3 drag.

14890. Lajos Riczu (†), H-Miskolc. Vit: Kb1 Th2 Le4 Lf6 Ba4 b3 c2 d3 e6 f3 f5. Svart: Kd6 Bd4 h3 h4. Matt i 4 drag.

14891. Vjatseslav Antipov. Vit: Kb7 Td8 Sd7 Ba4 b2 b3. Svart: Kb4. Matt i 5 drag.

Lösningsfrist 10 oktober.

Jugoslaven N Petrovic, en av problemkonstens stora, avled i november 1989, 82 år gammal. 14888 är en trevlig miniatyr ur hans rika och mångskiftande produktion.

Lösningar till problemen 14850–14859, TfS 2/90

14850 (Ageev). 1. Sxe4 (2. Dd6) d5/Sd5 2. Sc5/Sg5. Frigörning och dualförhindring.

14851 (Gamza). 1. Da6 (2. Dd3) Sxc5/Sf2/Sc3/Txb3 2. Lc3/Sf5/dxc3/Sxb3. Försök: 1. Df5? Se–/Sd5/Tf5 2. Dd3/Txd5/Sxf5 men 1. – Sf2!. 1. Dg4? Tf4/Lf4 2. dxe3/Sf5, men 1. – f5!. Spelval med radikalväxling.

14852 (Makaronez & Pavlov). 1. Sd3 (2. Sc5) Lxd5/Se4 2. c8D/e8D. Förspel: 1. – Lxd5/Se4 2. e8D/c8D. Reciprok förändring från förspel till lösning.

14853 (A & B Byljevskij). 1. Ta5 (2. Dc3). 1. T5c3? Df4!. 1. Tb5? Sc6!. Många och omväxlande varianter.

14854 (Piatesi). 1. Td2 (dragtv) Le7 2. Td7. 1. – Se7 2. Tg7. 1. Ta1? La3 2. Td2 Le7!. 1. Ta2? La3 2. Txa3 Se7!. Svart tvingas till skadliga blockader på e7.

14855 (Rohm). 1. Da6 (2. Dd3) b5/Kf4/fxg2/f4 2. gxf3/Dc4/De2/gxf3. En förtjänstfull trea med gott inledningsdrag och ett inte helt vardagligt variantspel.

14856 (Bolotbekov). 1. Dd7.

14857 (Makaronez). 1. Sa8 (2. Dc7) b) 1. Le6 Ke8 2. Lf5. Ett fynd (E S).

14858 (Hultberg). 1. d3 fxe3/fxg3 2. Lxe3/Lxg3 3. Df2. Asymmetri.

14859 (Bolotbekov). 1. Lb3 (dragtv) Kb4 2. Db2 Kc5 3. Dc3 Kd6 4. e5. 1. – b4 2. Da2 Kb5 3. Da8. 1. – Ka6 2. Ld5 Ka7 3. Dc8. I den sista varianten kan svart spela 2. – Ka5 och vit tycks sakna en fortsättning som för till målet. Uppgiften är alltså olöslig. 1. Dc8, som några lösare försökt, vederläggs med 1. – Ka4! 2. Dc3 b4 3. Dc6 Ka5!.

Bokpriset går till Arne Damström, Borlänge.

Studier

Originalstudier till: A Hildebrand, Gröna gatan 31 B III, 754 36 Uppsala.

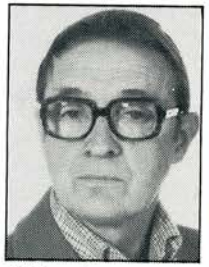

R Forsberg

Komponistporträtt (11):

RUDOLF FORSBERG

Dagens presentation vill jag börja med en liten rättelse. Rudolf Forsberg porträtteras här som den elfte (och inte tionde) i vårt studiekomponistgalleri. I samband med artikeln om Lars Falk i TfS 8/1989 hade jag glömt att även Anton Hall figurerat i vår spalt.

Rudolf Forsberg, född 24/2 1917 och bosatt i Stockholm, är pensionerad byrådirektör. Sin komponistbana började han med en studie i TfS 1945. Sedan dess har han författat drygt 50 problem och nio studier.

Man kan kanske tycka att nio studier knappast räcker för att utnämnas till studieförfattare. Här har jag en avvikande uppfattning. Det är (som även i Lars Falks fall) inte kvantiteten utan kvaliteten som gör att man förtjänar namnet.

RF:s studier utmärker sig både för originalitet och högt driven teknik. Dessutom är Forsberg en framstående analytiker och en god lösare, något som gör att ingen av hans studier (åtminstone vad man hittills vet) visat sig vara defekt.

Vi presenterar här sex av hans alster varav tre har fått (och ytterligare någon borde ha fått) utmärkelser:

2557. Rudolf Forsberg
3 Pr TfS 1963

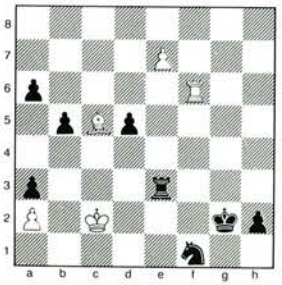

Remi

2558. Rudolf Forsberg
4 Pr TfS 1975

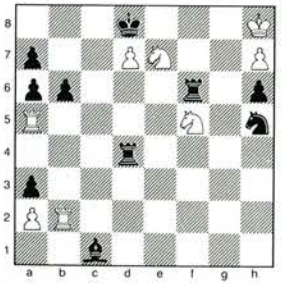

Remi

2559. Rudolf Forsberg
Pris i TfS' 4:e komp-tävling 1979
(Efter S Clausén)

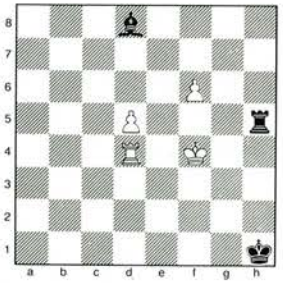

Vinst

2560. Rudolf Forsberg
TfS 1979

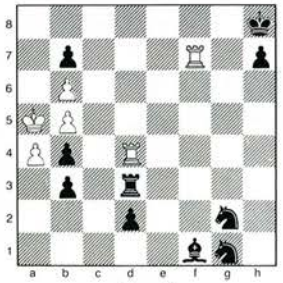

Remi

2561. Rudolf Forsberg
TfS 1982

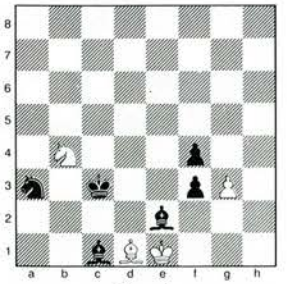

Remi

2562. Rudolf Forsberg
TfS 1983
(Efter A Åkerblom)

Remi. Svart börjar

■ LÖSNINGAR

2557. 1. Tg6† Kf3! 2. Tf6† Ke2 3. Txf1 Txe7! (3. – Kxf1 4. Lxe3 h1D 5. e8D Dg2† 6. Ld2 De4† 7. Dxe4 dxe4 och vit måst ge löparen för e-bonden, men håller remi genom att **inte** ta a3-bonden) 4. Tf2† Ke1 5. Txh2 Tc7 6. Th1† Ke2 7. Th2† Kf1 8. Th1† Kg2 9. Ta1!! d4 10. Kb1! d3 11. Lxa3 a5! 12. Kb2! b4 13. Lxb4 axb4 14. Kb3 remi.

En utmärkt studie med överraskande pattvändningar.

2558. Efter 1. Tg2 Tg4! 2. Txg4 Tf8† 3. Sg8 förgrenar sig spelet i två huvudvarianter:

a) 3. – Lb2† 4. Sd4!! (ej 4. Sg7? Sxg7! eller 4. Td4? b5! eller 4. Tg7? Txf5!) bxa5 5. Tg7! Kc7 6. d8D†† Kxd8 7. Td7† Kxd7 patt med två fängslade springare, eller 7. – Kc8 8. Tc7† med evig schack.

b) 3. – bxa5 4. Sg7!! (4. Sd4? Kxd7! eller 4. Tg7? Txf5! eller 4. Td4? Txf5) Lb2 5. Td4! Sf4 6. Se6† Sxe6 patt.

En stort anlagd studie med två pattvarianter i huvudspelet, varvid en gång med två fängslade springare och en annan gång med fängslat torn och springare. "Konstruktionen något tung", sade prisdomaren J Fritz, men en studie med så komplicerat innehåll kräver sin tribut i form av material.

2559. 1. f7 (1. Kg4? Th4† 2. Kxh4 Lxf6† =) Le7 (1. – Th4† 2. Ke5 Th8 3. Tg4!) 2. d6 Th7! 3. dxe7 Txf7† 4. Kg3 Tg7† 5. Kf2 Tf7† 6. Tf4! Txf4! 7. Ke3 Tf1 8. Ke2! och vinner.

En mycket elegant version av Clauséns idé.

2560. 1. Tf8† Kg7 2. Txf1 Se1 (2. – Txd4 3. Tf7†! =) 3. Txg1† (3. Txe1? dxe1T!) Kf6 (på 3. – Kh8 följer 4. Txd3! Sxd3 5. Tg8†! Kxg8 patt) 4. Txe1!! (4. Txd3? Sxd3∓) och nu kommer de fyra temaspelen:

a) **4. – dxe1D** 5. Tf4† Kg5 (5. – Ke5 6. Te4† D/Kxe4 patt) 6. Tg4† Kh5 7. Th4† Dxh4 patt eller evig schack. Obs! vT kan ej schacka längs sjätte raden, då damen i så fall offrar sig mellan T och K och därigenom befriar vit ur hans pattbelägenhet.

b) **4. – dxe1T** 5. Txd3 b2 6. Tb3 b1D/Te2 7. Txb1/Txb2 TxT patt.

c) **4. – dxe1L** 5. Td6† (nu kan inte tornet schacka längs fjärde raden, då det på h4 slås av löparen, som därmed upphäver vits pattställning) Kf5 6. Td5† Kf4 7. Td4† Ke3 8. Txd3† Kxd3 patt.

d) **4. – dxe1S** 5. Txd3 Sxd3 patt.

Hur prisdomaren lyckades undvika att ge denna **svarta** allförvandlingsstudie (hittills bara tre kända, varav RF:s är den i särsklass bästa!) en prisplacering förblir ett mysterium.

2561. Huvudvarianten är: 1. Sa2† Kb2 2. Sxc1 Sc2†! 3. Lxc2 Kxc1! 4. Ld3!! fxg3 5. Lxe2 g2 6. Lf1 g1D patt. Även denna lilla pattstudie med fängslad L borde nog ha varit meriterad för minst ett omnämnande.

2562. Svart börjar: 1. – Da8†! (1. – Dc8† 2. Kg7 De6 3. Sd4!! De5† 4. Kf8 Dxh8 5. Se2† Kxe4 6. Lc3 =) 2. Kg7 Da1† 3. Kxh6 Dxh8 4. Ld6† Kxe4 (4. – Kxf3 5. Le5 Dxe5 patt) 5. Le5 Dxe5 6. Sxe5 Kxe5 7. Kg7 Kf5 8. Kxg8 h6 9. Kf7! Kg5 10. Ke6 med remi. En skiss av Åkerblom har här förvandlats till en helgjuten studie med en utmärkt förförelsevariant.

Ovan anförda studier meriterar Rudolf Forsberg till en framstående plats bland landets främsta studiekomponister.

MALMÖ SCHACKFÖRBUND SÖKER NY HELTIDS-

KONSULENT

Vill du spela simultan, arrangera internationella tävlingar, bära bräden, förhandla med kommun/sponsorer, knacka maskin, budgetbereda, leka med skolbarnen . . .

DÅ ÄR DU MANNEN/KVINNAN FÖR OSS.

I Malmö får du chansen att förverkliga dina idéer hos ett slagkraftigt förbund.

För information ring: Malmö SF, Lennart, 040-15 03 88 (dagtid), t o m den 29/8 eller Björn Ansner, 040-15 00 37 (kvällar) fr o m den 29/8.

Dina ansökningshandlingar skall vara Malmö SF, Box 300 55, 200 61 MALMÖ, tillhanda senast den 10/9.

HANINGE OPEN 29-30 sept 1990

Haninge Schacksällskap inbjuder till 1-timmesturnering som spelas lördag/söndag den 29/9 och 30/9 1990. Personlig anmälan i spellokalen den 29/9 senast 9.30.
Spelform: 7 ronder Monrad med 1 timmes betänketid per spelare och parti.

PRISER: 1:a pris 4.000:– 3:e pris 1.500:–
2:a pris 2.500:– 4:e pris 500:–

Dessutom ratingpriser till ca var 15:e deltagare.
Ovanstående pristablå gäller vid minst 80 deltagare.

Anmälan: Inbetalning av startavgiften kronor **200:–** (juniorer födda 1970 och senare kronor **150:–)** till Haninge Schacksällskap senast den 25 september på postgiro **67 27 89-5.** Vid efteranmälan tillkommer 50 kronor (IGM och IM fri start). Ange klubbtillhörighet och rankingtal på postgirotalongen.
Spellokal: Torvalla Sporthall i Haninge

PROGRAM:

Rond 1	Lördag 29/9	kl 10.00–12.00	5 Söndag 30/9	10.00–12.00
2	Lördag	12.15–14.15	6 Söndag	12.15–14.15
3	Lördag	15.00–17.00	7 Söndag	15.00–17.00
4	Lördag	17.15–19.15	Prisutdelning söndag ca kl 17.15.	

Information: Algot Jönsson tel 0750-224 61
Arne Stråât tel 0750-208 51
Lokaltåg: Från Stockholm C mot Västerhaninge varje halvtimme. Avstigning Handen. Restid ca 25 minuter.
Logiförslag: Hotell Najaden i Haninge Centrum. Tel 08-745 74 00. Specialpris 275:–/person och natt i dubbelrum.

Chess DataRom

Chess Informant database on a compact disc

Chess DataRom is a compact disc which contains 48 volumes of *Chess Informant*. 46686 most important games played since 1966, fully annotated, classified in 500 ECO codes – on a single disc!

Chess DataRom is a powerful user-friendly program, which enables a search of the database not only by the standard criteria (such as: ECO codes, *Chess Informant* reference number, white or/and black player, minimum/maximum rating, tournament date, estimation of the position, result, commentator. . .) but also by some criteria which make it unique such as:

- search by opening moves (which enables you to find games with specific sequence of moves),
- search by certain position,
- search by certain position (which enables you for example, to find games with certain position of pieces, etc),
- search by the type of position (which enables you to find all types of endings),
- search by material on the board (which enables you to find games with certain structure of pawns, or certain position of pieces, etc),
- search by material on the board (which enables you to find all types of endings).

Information hopelessly concealed in books up to now is available now in a second.

When a new volume of *Chess Informant* comes out, you can get an updated disc by sending a smaller additional payment only.

Chess Informant
Francuska 31 – PO Box 739
11001 Beograd (Yugoslavia)
tel: 011/630-109
fax: 011/626-538

Bureau van Dijk
Avenue Louise, 250 – Bte 14
B–1050 Brussels (Belgium)
tel: 02/648 66 97
fax: 02/648 82 30

POSTTIDNING

B POST

Avsändare:
Tidskrift för Schack
Gethornskroken 21
281 49 Hässleholm
ISSN 0040-6848

SCHACK-HISTORIA MED *TfS*

Tidskrift för Schack har i snart 100 år speglat schackets utveckling här hemma och utomlands. Dess årgångar innehåller allt – partier, kommentarer, teoriartiklar, turneringsreferat, tabeller, intervjuer, porträtt, olympiader, landskamper, VM-matcher, problem, studier osv osv.

De första årgångarna är sedan länge utsålda och andra försvinner i rask takt. Många finns dock fortfarande i lager. Komplettera ditt schackbibliotek medan chansen fortfarande finns – priserna är desamma som i fjol!

Årg 1915 175:–	1963 150:–	1972 175:–	1981 100:–
1920 175:–	1964 150:–	1973 100:–	1982 100:–
1931 150:–*	1965 150:–	1974 100:–	1983 100:–
1950 175:–	1966 175:–	1975 100:–	1984 100:–
1954 150:–	1967 175:–	1976 100:–	1985 100:–
1956 150:–	1968 150:–	1977 100:–	1986 100:–
1957 150:–	1969 120:–	1978 100:–	1987 100:–
1958 150:–	1970 120:–	1979 100:–	1988 100:–
1962 150:–	1971 120:–	1980 100:–	1989 140:–

Special I
10 TfS-nummer från olika årgångar 50:–

Special II
10 olika utländska schacktidskrifter 40:–

*) Med ett häfte i faksimil.

Priserna gäller häftade, kompletta årgångar. Portofritt!
Vi levererar också i mån av tillgång enstaka exemplar à 10:– – 25:– styck.

TIDSKRIFT FÖR SCHACK

Gethornskroken 21 · 281 49 Hässleholm · Tel 0451-128 50 . Postgiro 60 46 34 - 6